

ISSN: 2148-6166

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Security Studies

Cilt:19 Sayı: 2 / Vol:19 Issue: 2

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Security Studies

Cilt:19 Sayı: 2 / Vol:19 Issue: 2

David Scott Palmer

SHINING PATH OF PERU: A PRODUCT OF LATIN AMERICAN UNIVERSITY RADICALISM?
Peru'nun 'Aydınlık Yol' Örgütü: Latin Amerika Üniversite Radikalliğinin Bir Ürünü Mü?

Ömer ASLAN
Hakan KIYICI

**SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERDEN RADİKAL ÖRGÜTLERE:
TÜRKİYE'DE RADİKALLEŞME, TERÖR VE ÜNİVERSİTE**
From Social Sciences and Humanities to Radical Groups: Radicalization, Terror, And University: The Case of Turkey

Martin ROSE

UNIVERSITIES AND 'RADICALISATION' IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA
Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da Üniversiteler ve Radikalleşme

Hakan KIYICI

BİR AŞIRI SAĞ ÖRGÜTÜN YAPISI: SOLDIERS OF ODIN
The Structure of a Right-Wing Group: The Soldiers of Odin

Diab M. EL-BADAYNEH
Khawla ELHASAN

DETERMINANT FACTORS OF RADICALIZATION AMONG ARAB UNIVERSITY STUDENTS
Arap Üniversite Öğrencileri Arasında Radikalleşmeye Yol Açan Faktörler

Müberra ÖZTÜRK

**KİTAP İNCELEMESİ: BATI MEDYASININ ORTADOĞU TASAVVURU; POPÜLER JEOPOLİTİK, ORYANTALİZM
VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER**
Conception of the Middle East in The Western Media: Popular Geopolitics, Orientalism and International Relations

T J S S

Güvenlik Çalışmaları Dergisi

Turkish Journal of Security Studies

2017

Cilt: 19 (2)

Volume: 19 (2)

Güvenlik Çalışmaları Dergisi

Turkish Journal of Security Studies

İmtiyaz Sahibi / Published by

Prof. Dr. Yılmaz ÇOLAK, Polis Akademisi Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Nihat DUYGU, 2. Sınıf Emniyet Müdürü

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet İÇDUYGU, Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BİRİNCİ, Polis Akademisi Başkanlığı
Prof. Dr. Eyüp G. İSPİR, TODAİE
Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Martha CRENSHAW, Stanford University
Prof. Dr. Musa Mohammed MAHMOUD,
National Ribat University
Prof. Dr. Nigel FIELDING, University of Surrey
Prof. Dr. Onur Ender ASLAN, TODAİE
Prof. Dr. Ruşen KELEŞ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Şule TOKTAŞ, Kadir Has Üniversitesi
Doç. Dr. Jaishankar GANAPATHY,
Norwegian Police University
Dr. Omar ASHOUR, University of Exeter

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Osman KÖSE, Polis Akademisi Başkanlığı
Prof. Dr. Şafak Ertan ÇOMAKLI, Polis Akademisi Başkanlığı
Prof. Dr. İbrahim DURSUN, Polis Akademisi Başkanlığı
Prof. Dr. Ali Resul USUL, Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Birol AKGÜN, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Hamit Emrah BERİŞ, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ufuk AYHAN, Polis Akademisi Başkanlığı
Doç. Dr. Bayram Ali SONER, Polis Akademisi Başkanlığı
Doç. Dr. Orçun İMGA, Polis Akademisi Başkanlığı
Doç. Dr. Yücel YİĞİT, Polis Akademisi Başkanlığı
Doç. Dr. Coşkun TAŞTAN, Polis Akademisi Başkanlığı
Doç. Dr. Ali BALCI, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut ÖZCAN, Diplomasi Akademisi

Misafir Editör / Guest Editor in Chief

Editör / Editor in Chief

Editör Yrd.-Dil Editörü / Associate Editor (Language Editor)

Sekreteryä / Secretary

: Yrd. Doç. Dr. Ömer ASLAN

: Yrd. Doç. Dr. Seda ÖZ YILDIZ

: Arş. Gör. Mehmet DEMİRBAŞ

: Nuran ÖZCAN

Her hakkı saklıdır. © *Güvenlik Çalışmaları Dergisi* yılda üç kez yayınlanan hakemli ve süreli bir yayındır. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*'nde yayınlanan makalelerdeki görüş ve düşünceler yazarların kendi kişisel görüşleri olup, hiçbir şekilde Polis Akademisinin veya Emniyet Genel Müdürlüğünün görüşlerini ifade etmez. Makaleler sadece dergiye referans verilerek akademik amaçla kullanılabilir. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*'ne gönderilen makaleler iade edilmezler.

Güvenlik Çalışmaları Dergisi, EBSCOhost, Criminal Justice Abstracts, TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanı, Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS Index) ve arastirmax Bilimsel Yayın İndeksi'nde yer almaktadır.

Yazışma Adresi / For Correspondence:

Güvenlik Çalışmaları Dergisi

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Polis Akademisi, 06580 Anıttepe, Ankara / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 462 90 65 Faks: +90 (312) 462 90 95

E-posta: guvenlikcalismalari@pa.edu.tr

Grafik / Tasarım / Baskı

Polis Akademisi Başkanlığı Basım ve Yayım Şube Müdürlüğü

Fatih Sultan Mehmet Bulvarı No:218

06200 Yenimahalle - Ankara

İçindekiler

Misafir Editörden V

David Scott Palmer

SHINING PATH OF PERU: A PRODUCT OF LATIN AMERICAN
UNIVERSITY RADICALISM?

Peru'nun 'Aydınlık Yol' Örgütü: Latin Amerika Üniversite Radikalliğinin
Bir Ürünü Mü? 1

Ömer ASLAN

Hakan KIYICI

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERDEN RADİKAL ÖRGÜTLERE:
TÜRKİYE'DE RADİKALLEŞME, TERÖR VE ÜNİVERSİTE

From Social Sciences and Humanities to Radical Groups:

Radicalization, Terror, And University: The Case of Turkey 21

Martin ROSE

UNIVERSITIES AND 'RADICALISATION' IN THE MIDDLE EAST
AND NORTH AFRICA

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da Üniversiteler ve Radikalleşme 49

Hakan KIYICI

BİR AŞIRI SAĞ ÖRGÜTÜN YAPISI: SOLDIERS OF ODIN

The Structure of a Right-Wing Group: The Soldiers of Odin..... 67

Diab M. El-BADAYNEH

Khawla EIHASAN

DETERMINANT FACTORS OF RADICALIZATION AMONG ARAB
UNIVERSITY STUDENTS

Arap Üniversite Öğrencileri Arasında Radikalleşmeye

Yol Açan Faktörler 89

Müberra ÖZTÜRK

KİTAP İNCELEMESİ:

BATI MEDYASININ ORTADOĞU TASAVVURU; POPÜLER
JEOPOLİTİK, ORYANTALİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Conception of the Middle East in The Western Media: Popular

Geopolitics, Orientalism and International Relations 115

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI DERGİSİ YAZIM KURALLARI

Yayın İlkeleri..... 119

Misafir Editörden

Türkiye’de üniversite, radikalleşme ve terör ilişkisi diğer pekçok konu gibi ihmal edilegelmiş bir konu oldu. Üniversiteler bir yandan terör örgütleri için *yumuşak hedefler*, çoğunlukla da örgütlerin militan kazandıkları radikalleştirici mekanlar olabildiler. Radikalleşme alanında eğitim ve radikalleşme ilişkisine yönelik çalışmalarda da daha çok dini motifli terör örgütlerine yoğunlaşılrken etnik radikalleşmeyi temsil eden PKK gibi terör grupları politik ve stratejik nedenlerle gözardı edildiler.

Bu bakımdan Polis Akademisi ile Dışişleri Bakanlığı tarafından ortaklaşa düzenlenen ‘Terör, Radikalleşme ve Üniversite’ başlıklı seminerde sunulan makaleleri de içeren bu sayı bu önemli konuyu ele alan ender akademik yayınlardan biri olma özelliğini taşıyor. Özellikle son birkaç yılda çok sayıda Türkiyeli üniversite öğrencisinin sol ve sağ terör örgütlerine katılarak *yabancı savaşçı* niteliği de kazanması konunun önemini ve resmi ilgiye muhtaç oluşunu bir derece daha arttırmaktadır. ‘Üniversite’nin bu radikalleşme dalgasının neresinde olduğunu ve hangi fonksiyonu gördüğü tartışmak ve yapılması gerekenlere dair bir tartışma yaratıp kafalarda fikir oluşturmak bu sayının ana hedeflerinden birisidir. Bu hususta Türkiye’de ucu akademik özgürlük, düşünce ve ifade özgürlüğüne de değen bir radikalleşme ve üniversite tartışması başlatmak zorunludur. Böylesi bir tartışma, ister istemez, terörle mücadele alanının gereksinimleri ile akademik özgürlük ilkelerini karşı karşıya getirmek, ‘şiddete teşvik’ ile ‘düşünce özgürlüğü’ arasındaki çizgileri, sınırları da içermek zorundadır.

Bu sayının ilk makalesinde Boston Üniversitesinden Prof. David Scott Palmer, terör, radikalleşme ve üniversite ilişkisinin en veciz örneklerinden biri olan ve bir üniversite profesörü tarafından *San Cristóbal de Huamanga* Üniversitesinde kuruluşuna kendisinin de yaşayarak tanıklık ettiği Peru’daki ‘Aydınlık Yol’ hareketini inceliyor. Türkiye’de radikal sol terör örgütleri bağlamında üniversite ve radikalleşme vakasını ise Polis Akademisinden Ömer Aslan ve Hakan Kıyıcı inceliyor. Bu çalışmada terör ve radikalleşme konusunda daha çok sağ çizgideki, özellikle dini motifli terör örgütlerine katılım sağlayan mühendislik öğrenci ve mezunlarının aksine, sosyal ve insani bilimler öğrencileri ve mezunlarının ise daha çok sol tandanslı terör örgütlerine katılım sağladıkları tezi bu ortaya konuyor.

Martin Rose, radikalleşme ve üniversite konusunda alanın en iyi çalışmalarından birine imza atan Hertog ve Gambetta’ya atıfla, Ortadoğu ve Kuzey Afrika’da mühendislik eğitiminin bu eğitimi alanları neden dini motifli terör örgütlerine yönelime ittiğini açıklarken, radikalleşmeyi engellemenin bir yolunu da eğitim sisteminin içerisinde reform yapmaya bağlıyor. Öne

sürdükleri eleştirel düşüncenin ve açık fikirli, özgür düşünceye mensup bireyler yetiştirilmesinin önemi, Türkiye’de son dönemde meydana gelen gelişmeleri ve Fetullahçı Terör Örgütü bağlamındaki tartışmaları hatırlayanlarca takdir edilecektir.

Ardından, Polis Akademisinden Hakan Kıyıcı, Avrupa’da yükselişte olmasına rağmen terör ve radikalleşme çalışmalarında halen gerektiği önem verilmemiş aşırı sağ ve aşırı sağcı bir radikal örgüt olarak *Soldiers of Odin*’in yapısını konu alıyor. Bu sayının son makalesinde, Badayneh ve Elhasan eğitim ve radikalleşme arasındaki ilişkiyi Arap dünyasından örneklerle ele alırken, çok daha geniş ve empirik bir çalışmayı bizlere sunuyor.

Güvenlik Çalışmaları Dergisi’nin bu sayının hazırlanmasına katkıda bulunan değerli hocalarımıza ve yayın ekibine çok teşekkür ediyoruz.

Yrd. Doç. Dr. Ömer ASLAN
Direktör, UTGAM
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

SHINING PATH OF PERU: A PRODUCT OF LATIN AMERICAN UNIVERSITY RADICALISM?*

Peru'nun 'Aydınlık Yol' Örgütü: Latin Amerika Üniversite Radikalliğinin Bir Ürünü Mü?

David Scott Palmer**

Abstract

This paper provides a perspective on university radicalization in Latin America and the emergence of a far-left Maoist guerrilla organization in Peru. In comparison with the radicalization process which has inflamed much of the Middle East in recent years, Peru's experience may not appear to be particularly relevant, given such differences in historical, cultural, and political realities. It is clearly the case that lessons learned from experiences in one part of the world do not necessarily translate well into other historical, cultural, religious, and political contexts. In fact, however, this case study of the rise and fall of the most extreme ideologically-driven terrorist organization in Latin American history provides a significant number of insights into why such movements succeed – and why they fail. The ability of a radical organization like Shining Path to emerge in a university under the leadership of a single professor over well more than a decade should offer an object lesson in how an institutional context specifically designed for learning and contributing to national progress can be grossly manipulated and abused.

Keywords: Shining Path, University, Radicalization, Abimael Guzmán, Peru, Latin America

* This paper was originally presented at the Conference on Terrorism, Radicalization, and University at the Turkish National Police Academy, Ankara Turkey, 8-9 November 2016.

** Professor of International Relations and Political Science, Emeritus, Pardee School of Global Studies, Boston University, Boston Massachusetts, U.S.A. Email: dspalmer@bu.edu

Makale Geliş Tarihi: 20.12.2016 Makale Kabul Tarihi: 05.01.2017

Öz

Bu makale Latin America’da üniversite radikalleşmesine dair bir perspektif sunmakta ve Peru’da aşırı-sol Maoçu bir gerilla örgütünün ortaya çıkışını tartışmaktadır. Günümüzde Ortadoğu’yu içine alan radikalleşme süreçleriyle karşılaştırıldığında, Peru tecrübesi, özellikle tarihsel, kültürel ve siyasal gerçeklikler göz önüne alındığında alakasız durabilir. Gerçekten de dünyanın bir köşesindeki olaya dair detaylar dünyanın geri kalanında farklı tarihsel ve siyasal tecrübeler ve durumlara denk düşmeyebilir. Ancak Latin Amerika tarihinin en ideolojik temeli aşırılıkçı terör örgütünün yükselişi ve düşüşünün ele alındığı bu makale bu tür akımların neden başarılı olduğu ve nasıl düşüşe geçtiğine dair kıymetli ipuçları sunabilir. Aydınlik Yol örgütü gibi tek bir profesörün liderliğinde, üniversite ortamında, on yıldan fazla bir sürede ortaya çıkan radikal bir örgüt öğrenim ve ulusal kalkınma için tasarlanmış, varlık amaçları bunlar olan bir kurumsal ortamın (üniversitenin) nasıl manüplü ve istismar edilebileceğine dair ders niteliğinde bilgiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aydınlik Yol, Radikalleşme, Abimael Guzmán, Peru Latin America

Introduction

This paper provides a perspective on university radicalization in Latin America and the emergence of a far-left Maoist guerrilla organization in Peru. What became known as Shining Path germinated and gestated over an extended period in the 1960s and 1970s at a recently reopened university in a small provincial city in the country’s isolated rural highlands, or sierra. After years of quiet organization in the university and the surrounding countryside, the group’s leader, who had also been a professor there between 1962 and 1974, declared a “people’s war” in 1980. The stated goal was to overthrow the state and establish a Maoist-inspired “New Democracy.”

Over the course of the next twelve years, Shining Path came to terrorize much of Peru’s rural, largely indigenous highlands and then the capital city of Lima as well. In comparison with the radicalization process which has inflamed much of the Middle East in recent years, Peru’s experience may not appear to be particularly relevant, given such differences in historical, cultural, and political realities. In fact, however, this case study of the rise and fall of the most extreme ideologically-driven terrorist organization in Latin American history provides a significant number of insights into why

such movements succeed – and why they fail. In so doing, the Peruvian experience with Shining Path offers a valuable example to consider as part of a broader comparative analysis of an existential threat in the Middle East and in other parts of today's world as well.

One way to frame such an analysis is to consider what appear to be the key factors that contributed to the rise and spread of Shining Path in Peru. Among the most important are the following:

1. The potential of educational institutions to serve as incubators of radical protest against the status quo.
2. The capacity of a single leader to inspire followers to pursue extreme courses of action through charisma and rhetoric.
3. The use of isolated or remote areas to build an anti-regime organization over a period of time, largely outside the purview of central government authorities.
4. The presence of an external radicalizing actor in a position to serve as a model and to offer training in recruitment approaches and guerrilla operations, as well as command and control techniques over populations and territory.
5. Also significant in advancing the radical agenda are actions which provoke the state's forces of order into repressive responses which serve to legitimate the rebel cause and to gain popular support.
6. Finally, the inability of the government to maintain economic and political stability, preferably under democratic auspices, weakens its legitimacy as well as its ability to have the human and financial resources necessary to overcome the threat.

Of equal importance for a broader comparative analysis is a review from the Peruvian experience of the factors which contributed to bring about the defeat of the Shining Path guerrilla movement, which occurred in a rather spectacular fashion at the very moment that the movement appeared to be on the verge of victory. Among the most important, which in combination and over time were able to turn the tide, are the following:

1. A complete review by the armed forces of their counterinsurgency policies and the introduction, with unobtrusive outside assistance, of an entirely new approach

2. The creation of a small police unit to track the guerrilla leadership and capture individuals when located
3. The establishment of a rehabilitation program to encourage defections and reincorporation into society, along with an expedited judicial process to try, convict, and jail the most important cadre once captured
4. A major micro-development program directed primarily at the poorest administrative districts in the country, most of them in rural areas where insurgent influence was the greatest
5. An economic recovery program to end rampant hyper-inflation, restore economic growth, and regain access to international financial markets.

We now turn to the case study itself, which includes a summary discussion of the roles of the university and the Cold War in the radicalization process, the dynamics of the conflict itself, a review of why this extremist movement failed, the lessons that were learned, and a concluding comment on possible broader applications.

Latin American University Traditions

The Latin American university has long played a major role in the preparation of generations of political leaders and has served as a center of social protest as well. A tradition going back as far as medieval Spain and Portugal defined the university student as one who is there to be educated to serve his family and society but also to protest against social evils. As a result, institutions of higher education in the Iberian Peninsula as well as its diaspora, most especially Latin America, have long been havens for challenges to the status quo, generally protected by this centuries-old principle of inviolability from interventions by the military or police forces of the state. (Herring, 1955: 40)

As education shifted from control by the Catholic Church to control by the state in Latin America during the latter decades of the 19th century, student opposition to social and political forces gathered momentum. This change from religious to public higher education was part of a larger political process in almost every country of the region that pitted long-standing Conservative traditions originally brought from Spain and, to a lesser degree, Portugal, against more modern Liberal theories from England. The core

differences included the separation of Church and State, as well as equality instead of hierarchy, individualism instead of communitarianism, and free trade instead of mercantilism. Such core differences provoked civil wars in many countries of the region between the 1840s and the 1880s, with Liberalism emerging victorious in almost every case. (Wiarda & Kline, 1990: 33-36)

With Liberal principles taking root in most of Latin America, by the turn of the 20th century public higher education had also been widely established. In addition, since the higher education reforms proposed in 1918 in a meeting of students in Córdoba, Argentina spread throughout the region over the next decade, universities have institutionalized principles of autonomy as well as decision-making power by both students and faculty. These include the right of each sector to elect a third of representatives to central university councils as well as to the individual schools within the institution. (Rock, 1977: Chap. 4)

Through the 1950s, higher education was the province of the sons of the elite, gradually including some daughters as well, who tended to adopt anti-establishment positions during their student years but usually returned to the establishment fold after graduation. However, beginning in the late 1950s and 1960s, higher education in most Latin American countries expanded rapidly to include the youth of middle and lower classes as well, due to quickening social change which brought an ever increasing proportion of the hitherto marginalized population onto the national economic and political scene for the first time. This process was occurring during the same period that left ideologies were becoming more prominent in the wider body politic of the region and beyond. (Levy, 1986)

The Role of the Cold War

Growing ideological consciousness during these years was strengthened by Cold War considerations, in which the Soviet Union played an important role in contributing to Communist Party organizing in national politics, labor unions, and student organizations. To counter such initiatives, the United States pursued an active anti-communist agenda throughout the region in support of alternative student and labor groups, along with a number of interventions to thwart the advance of radicalism. Between the 1950s and the late 1980s, national security considerations dominated U.S. policy toward Latin America and produced growing hostility among nationalists and progressives, especially in such institutions as the public universities. (Balan, 2013: xiv)

The Cuban Revolution led by Fidel Castro, which overthrew the U.S. supported dictatorship of Fulgencio Batista in 1959, was a watershed event. It served as an inspiration to generations of students throughout Latin America. The Revolution and its charismatic leader fostered an anti-American and anti-capitalist orientation that mobilized legions of student sympathizers to compete in and often win university elections. Once in control, they could pursue more radical approaches to governance, including greater student control, open admissions, and hiring policies favoring faculty members who shared their ideological views. Such an anti-U.S. perspective became more pronounced after the rupture in diplomatic relations between the United States and Cuba in late 1960, and particularly following the failed invasion of Cuba by U.S.-supported anti-Castro Cubans in April 1961. (Domínguez and Prevost, 2008: Chap. 2)

Even though President John Fitzgerald Kennedy generated a great deal of enthusiasm among Latin Americans from all walks of life due to his charisma, Catholic religion, and policy initiatives like the Alliance for Progress economic assistance program and the Peace Corps, Fidel Castro and his revolutionary partner Ché Guevara became equally prominent as icons of the left. In the face of the implacable hostility of the United States, the Cuban regime turned to Marxism as its guiding ideology and allied with the Soviet Union as both a model and an economic lifeline, and very soon began to expand its efforts to foster other revolutionary movements throughout Latin America. (Hudson, 1988)

Such efforts included invitations to selected Latin American university students to come to Cuba to observe the Revolution first hand and participate in short-term seminars on Marxism, which served to further expand political radicalism within their home institutions upon their return. Furthermore, for most of the 1960s and 1970s Cuba actively trained and supported guerrilla movements of national liberation in several Central and South American countries, the largest portion of whose members came from the ranks of university students and professors. Although the communist guerrilla groups which emerged in Uruguay (the Tupamaros), Colombia (the Colombian Revolutionary Armed Forces – FARC), and Argentina (the Montoneros) were home grown, all were inspired by the example of Cuba. However, most of the others (as in Guatemala, El Salvador, Nicaragua, Venezuela, Brazil, and briefly in Peru, Ecuador, and Bolivia) were trained as well as inspired by Cuba. (Hudson, 1988)

The major exception was the case we are considering, the particularly virulent Shining Path of Peru, which turned to Maoism after the Sino-Soviet split in the early 1960s. Members of Shining Path's Central Committee

made multiple trips to China for their training, which happened to coincide with that country's Cultural Revolution (1966-1976). The party's maximum leader, university professor Abimael Guzmán Reynoso, found the Chinese Cultural Revolution's more radical forces, led by Mao and then Madame Mao, to be more compatible with his extreme Marxist views. Until the split, Guzmán had been a fervent Stalinist within the Moscow-oriented Communist Party of Peru – PCP – and had helped to revitalize the local branch once he moved to Ayacucho. (Gorriti, 1994: 154-55)

After Madame Mao's faction lost out in 1976 to the so-called "moderates," in which Deng Chao Peng emerged as leader, Guzmán and Shining Path were cut adrift. Instead of fading away after losing their foreign mentor and sponsor, however, they continued to prepare on their own for a radical Maoist revolution in Peru, which they launched as a "Peoples War" in May 1980. Their origins and evolution represent a significant example of how a small, isolated, provincial public university served as the incubator of radical revolutionary fervor and a guerrilla war that soon convulsed the Peruvian countryside and came alarmingly close to overthrowing the government within a decade. (Gorriti Ellenbogen, 1990)

The University which Gave Rise to Shining Path

The University of San Cristóbal de Huamanga, where Abimael Guzmán taught for 12 years, starting in 1962, is located in what was then a remote capital, Ayacucho, connected to the outside world by a one-lane road in the indigenous heartland of the Peruvian sierra. For a number of reasons, this university would have appeared to be a very unlikely place for preparing what was to become the most violent guerrilla war in the history of the Peruvian republic.

Founded in 1679, the country's second oldest institution of higher learning, it functioned for some 200 years to serve the local elite before being shut down in 1880 due to Peru's economic collapse after the War of the Pacific (1879-1883). But in 1959, through the efforts of Ayacucho's congressional delegation, the university was relaunched with a totally new purpose, unique in South America at the time. The goal was to establish an institution that would reach out to serve the needs of the population of the highland region in which it was located; Peru's poorest and most isolated. (Romero, 1961)

Instead of being organized around traditional fields of study, such as law, medicine, engineering, and literature and the arts, the University of Huamanga set up programs attuned to preparing students from the area for pro-

fessions closely related to its most pressing deficiencies. These included education, rural engineering, nursing and obstetrics, applied anthropology, and mining engineering, to be chosen after two years of broadly based required foundational courses. In addition, students and their faculty mentors would engage in a variety of service activities in field work among the area's indigenous communities and marginal settlements within the small city of Ayacucho, with a population of less than 20,000 in 1960 (Palmer, 1966: 244-247)

The faculty recruited to fill positions included some of Peru's most distinguished academics, many of whom came because they shared the vision of an institution dedicated to improving the condition of the local population, with the added benefit of enjoying salaries based on full-time employment, a rarity in the country at the time. Political orientation was not a consideration initially, as the first generation of professors included a wide range of views, representing virtually every political party as well as such international entities as Fulbright, a Danish government ceramics program, the missionary organization Summer Institute of Linguistics, and the U.S. Peace Corps. The university was quite small during the first years after its refounding, with a total of about 40 faculty members and 400 students, and functioned in a very small city with few amenities. As a result, everyone knew each other, socialized together, and shared the view that they were part of a significant innovation in Peruvian higher education. (Palmer, 1966: 249-253)

About 70 percent of the students came from the most humble of backgrounds. In a region in which some 90 percent of the population of approximately 500,000 was rural and Quechua speaking, for the majority Spanish was their second language. The fact that they had gained entrance to the university at all meant that most had overcome a daunting set of obstacles to achieve this objective. These included deficient primary schools in their communities, the need to move to a provincial capital for their secondary school education, and poor parents who made enormous sacrifices to help them stay in school. After succeeding where most of their peers had not, they viewed the University of Huamanga and its mission as the opportunity for them to gain the tools they needed to give back to the communities from which they had come. (Degregori, 1990, 41-47)

Explaining University Radicalization and Shining Path

In spite of such a promising beginning, this university could not isolate itself from what was happening in the world around it. Enthusiasm for the Cuban Revolution and the figure of Fidel Castro made its presence felt.

Some of the most able students were invited to Cuba and returned with a more ideological orientation. The Cuban missile crisis brought home the challenge of the Cold War and sensitized many at the university to the need to take sides. Within Peru, the election of a more reformist administration after a military intervention and decades of conservative governments, both civilian and military, generated a more open political climate and an expansion in party activity, especially on the left. (McClintock, 1994: 234-235) In addition, in the 1960s and 1970s, Peruvian students in secondary and higher education expanded rapidly, from 17 to 52 percent. (Degregori, 1994: 60)

Given such developments, it was not surprising that even the University of Huamanga would be affected by them. One manifestation was the increasing politicization of elections for student organizations and university governing bodies among the members of this community. Ideological orientation began to compete with perceived competence for support, fostered by a growing presence of Peru's Communist Party (PCP) and its financial support of the Revolutionary Student Federation (FER). Although still a minority within the university in 1963, it nevertheless was able to wage a successful campaign to force a reluctant administration to request the departure of the Peace Corps professors. (Palmer, 1966: 255-261) Years later, this FER faculty advisor, none other than Professor Guzmán himself, was to declare the action against the Peace Corps presence in the University of Huamanga as "the first blow against international imperialism in Peru." (Guzmán, 1993: np)

The leadership exercised by a single individual over more than a decade as a professor of education proved to be the most important factor in turning this university from a force for local development into an incubator for guerrilla war. Abimael Guzmán Reynoso arrived in Ayacucho in 1962 as a dedicated member of the Communist Party who identified with its Stalinist wing as the result of mentoring during his undergraduate years by two hard line Communists at his university in Arequipa, Peru's second-largest city. He was successful in reviving the then moribund Communist Party in Ayacucho as he began to use his classes and "study groups" to proselytize among the students. Some of these were instrumental in agitating for the removal of Peace Corps faculty. (Degregori, 1994: 52-53)

After his appointment as the first director of the university's teacher training school, Guzmán was able to use his position to influence a generation of students in the most popular academic program (about one-quarter of the students at the time). Upon graduation, a large number of these returned as teachers to the indigenous communities from which they had come. Here,

as respected members, they frequently used their positions to propagandize for radical political approaches. Over the course of the 1960s and 1970s, these teachers became a significant support network for the Communist Party in scores of rural communities throughout Ayacucho. (Palmer, 1986)

As one born on the coast and educated in the cosmopolitan southern Peru city of Arequipa, Professor Guzmán was very much affected by the very different reality he found in the much poorer rural indigenous sierra of Ayacucho where subsistence agriculture predominated. As a result, after China's split with the Soviet Union in 1963-64, he found the Maoist ideological principles of peasant revolution more compatible with the reality he was then observing, and soon shifted his political allegiance and the source of his financial support accordingly. (Gorriti Ellenbogen, 1990)

Over the course of the next decade, he made several extended trips to China, where he and most of the leading members of his followers received training in party organization and guerrilla war techniques. Given his ideological formation at the radical fringes of Communism, he was attracted to the more extreme tenets of permanent revolution advocated by Mao and his wife during the Cultural Revolution in China, which was taking place during the years he was traveling there. (Gorriti, 1994: 173-176)

Back at the University of Huamanga, the ideological ground work Professor Guzmán had been carrying out produced results in the 1968 university elections, which his supporters won. During the 1968-1972 period of university control by his now Maoist group, the last vestiges of the original principles of the institution were abandoned. Guzmán was named Secretary General, a position which enabled him to name his supporters to key positions and open the university to all, which produced a chaotic mix of Maoist ideological orthodoxy and facilities overwhelmed by underprepared students. (Degregori, 1990)

Although eventually defeated in subsequent elections, the legacy of a politicized institution in which ideological criteria overrode quality education remained. Many of the original members of Guzmán's central committee leading his now fully Maoist party, by now known as the Communist Party of Peru – Shining Path (PCP-SL), came from the faculty and students of the University of Huamanga. Guzmán himself left the university in 1974 and went underground, where he continued to prepare his organization for a future guerrilla war.

In spite of these developments, which would normally have attracted the attention of central government authorities and quite possibly have led to

steps to restore the educational mission of the University of Huamanga and undermine the PCP-SL, it didn't happen. In part, this was due to the isolated location of the university in Ayacucho, largely out of view of national officials in the coastal capital of Lima. Inaction was also the result of an institutionalized military coup in 1968, which overthrew the elected president and brought to power a self-titled Revolutionary Military Government (GRM) determined to effect change along socialist principles, including nationalization of private and foreign companies, agrarian reform, and worker self-management. (Palmer, 1986)

As a result, the GRM was less interested in stemming the influence of left political parties than with reducing the role of traditional elites. Such a perspective by this military government favored socialist and communist parties and unions, strange as that may seem. Over the course of the 12-years of military rule, then, all of them, including the PCP-SL, continued to function and to grow largely unimpeded. In fact, by the time the military realized that its reformist agenda was much too ambitious given available resources, and moved to turn the political system back over to elected civilian government, the multiple parties of the largely Marxist-Leninist-Maoist left had become Peru's second largest political force. (Klarén, 2000)

With one exception, the Peruvian left political organizations decided to participate in the electoral process, including a constitutional convention that produced the progressive Constitution of 1979 and, in 1980, the country's first national elections based on universal suffrage. Over the course of the 1980s, in fact, most left parties joined forces in the United Left (IU) and retained their number two position in national as well as municipal elections. Only Shining Path chose a different route.

The University of Huamanga was the incubator and facilitator of the PCP-SL under the leadership of Professor Guzmán in the 1960s and early 1970s, and provided the institutional cover for the continuous proselytization of faculty and students. By the mid-1970s, after Shining Path's founder, leader, ideologist, and organizer had gone into hiding, he had succeeded in using his university position to create a regional network of supporters. Over the next several years, this network became the foundation of what was to become his guerrilla organization.

It included not only radicalized UNSCH graduates who returned to their communities but also some who took up positions in other public universities in the highland provinces. Many of these were founded in the 1960s as part of a major government expansion of post-secondary school insti-

tutions and needed to be staffed quickly from what was initially a limited pool of candidates. Even with a very small number of Shining Path militants in their faculty ranks, given the tolerant atmosphere for left ideological perspectives in universities at the time, several soon became producers of radicalized student recruits as well.

The combination of isolation from the center, determined and charismatic leadership, a congenial university environment, the presence of a variety of Communist states in the international arena, Cuba's support of guerrilla movements in Latin America, training in China, and a tolerant military regime in Peru, all contributed to Abimael Guzmán's ability to slowly build a significant political force over a 17-year period. At each critical juncture, he chose the more radical ideological option, from his student days in Arequipa to the Cultural Revolution in China.

When Guzmán's Chinese mentors, Madame Mao and her fellow extremists, lost out to the more pragmatic moderates in 1976, both he and Shining Path were cut off from their financial and ideological support. Instead of fading away, however, he spent the next four years in Peru preparing to launch a guerrilla war based on his own exhaustive study of Marxist-Leninist-Maoist ideology. He concluded that only the proper application of these ideological principles could produce the pure revolutionary state that every other Communist regime had failed to generate once in power.

Shining Path and Peru's "People's War"

The moment Guzmán chose to begin a people's war was May 18, 1980, on the eve of Peru's first national elections in 17 years and the first ever with universal suffrage. Even though the objective conditions for guerrilla war could not have been less favorable at this particular time, he reasoned that if he followed Lenin's voluntarist dictum of violent actions by a guerrilla force to create favorable conditions, he could be successful in the ultimate goal of a violent overthrow of the regime in power. (Palmer, 2015: 252-254)

Although the war itself is not the principal focus of this study, it is instructive to note that his quixotic calculation proved to be correct. By the early 1990s, Guzmán and Shining Path appeared to be about to take power. Why this happened is instructive for our understanding of the factors beyond the capacity of the guerrillas themselves which can contribute to the expansion of the violence rather than to bring it under control.

First of all, the government delayed for more than two years before it began to take Shining Path seriously, in part because it was operating in a remote region of Peru which authorities did not consider to be very important. During this time, the guerrillas were able to move beyond their original university haven to build up their support bases in Ayacucho, arm themselves with weapons and dynamite through attacks on police stations and local private mines, and destroy infrastructure.

Secondly, when the government finally did respond by declaring the area an emergency zone under military control and sending troops, they carried out indiscriminate attacks on local indigenous communities, killing thousands in the process. By driving survivors into the arms of Shining Path, the military helped to strengthen rather than weaken the guerrilla forces they were trying to destroy. The military's actions also served to demonstrate to the most affected that the Peruvian state was not concerned about the welfare of the area's indigenous population.

Third, contributing to Shining Path's momentum was a set of central government economic policies in the late 1980s that brought about hyperinflation, crippling negative growth, and a hollowing out of government services. Most of the population was negatively affected and began to doubt the ability of authorities to manage the country. Military capacity was also seriously impacted by the economic crisis, and thousands of officers and subordinates resigned. When the guerrillas, following the Maoist principle of taking the war from the countryside to the cities, began to attack targets in the capital of Lima itself, it appeared to many that Guzmán and his guerrilla organization were well on their way to defeat government forces and take power. (Palmer, 2015, 254-256)

Why Shining Path Failed

Yet against all odds, Shining Path failed. Why this happened is an object lesson in the steps a government can take to overcome an existential threat.

First of all, military authorities finally realized that the counterinsurgency approach they had followed was a failure. With the assistance of a small group of outside military and security advisors, the Peruvian armed forces adopted a radically different set of procedures. These included a focus on human rights, civic action, smaller operational units which included personnel from the area, and the training and very modest arming of local, community-based civil defense forces, known as *rondas campesinas*. The

military finally recognized that it was necessary to enlist the support of the local community to be able to counteract Shining Path advances.

Secondly, the Ministry of the Interior quietly established a specialized unit of the national police force whose only responsibility was to find and track the Shining Path leadership. It had become clear that the guerrilla organization was dependent on a very few individuals for formulating the strategy and tactics of their operations. If they could be located and captured, the government would be able to deliver a blow to Shining Path from which it might not be able to recover. None was more important than the group's key figure, founder, ideologue, and chief strategist, Abimael Guzmán Reynoso himself.

Thirdly, although the government changed its approach in other ways as well, none was more significant than the introduction of a micro-development program targeted primarily at the 200 poorest districts in the country. Most of these were in the rural highlands, and most were affected by Shining Path presence and often by guerrilla control as well. The program was based on the presence of several small, decentralized new government agencies which consulted with local community leaders to determine what programs they wanted and provided the materials, with community members providing the labor to carry them out. They included small projects in such areas as potable water, electrification, reforestation, access road or trails, irrigation, and schools. By responding to local needs and priorities, government demonstrated, however belatedly, that it had community members concerns in mind and merited their support. (Palmer, 2001: 147-152, 170-175)

In combination, such significant shifts in central authorities' responses to the insurgency enabled the government to regain the initiative in the guerrilla war. Although Shining Path pressed forward with plans to carry out a final offensive, the popular support it had long claimed no longer existed. By the time the police unit dedicated to tracking down the leadership located Guzmán himself and captured him, several other members of the Central Committee, and the master plan for the final offensive without firing a shot, Shining Path was a spent force. Although sporadic violence continued for some time, the remnants ceased to represent a threat to the state. (Palmer, 2015: 257-261)

Lessons Learned

What lessons can we take away from the Peruvian experience?

1. The ability of a single individual to organize a guerrilla insurgency through long-term preparation that included a clear ideological prescription, recruitment of supporters, preparation of cadre and the launching of armed struggle based on his interpretation of the proper application of radical Maoist ideological principles
2. The role of the university as an incubator of radicalization in a broader Latin American context of university autonomy from government interference, internal administrative participation by students and faculty, and a tradition of anti-establishment behavior
3. The presence of revolutionary options as role models, as well as the availability of financial support and training by outside socialist state actors
4. A specific national context of permissiveness for Marxist groups within the university and in the wider body politic
5. The formation of a radical Maoist organization with a Central Committee made up entirely of university graduates and faculty without representation from the indigenous population or a single speaker of an indigenous language
6. A guerrilla campaign based entirely on the application of the “proper” interpretation of radical Maoist ideology
7. A guerrilla organization dominated by a single figure whose elimination would jeopardize its ability to continue to operate
8. A government that was unwilling or unable to apply appropriate counterinsurgency responses until threatened with its very existence
9. A beleaguered government’s willingness to seek discrete outside assistance and to carry out its recommendations
10. The implementation of a set of appropriate new approaches to counterinsurgency and community development which overcame the threat and responded to popular needs which regained support

A Broader View of Universities and Radicalism

These lessons learned are, by and large, specific to the Latin American and Peruvian experiences. Universities have had a particular historical dynamic that made them more autonomous and more politically oriented than in some parts of the world. The more permissive environment for the presence and expansion of Marxist groups that was found in Peru from the 1960s to the 1980s was unusual, even in the region. The fact that a primary radical organizing principle was based on ideological rather than religious fundamentalism also distinguishes Latin America from some other regions of the world, such as the Middle East. The presence of the Cuban revolution and the figure of Fidel Castro offered a particular model to university youth. With the collapse of the Soviet Union, the end of the Communist states of Eastern Europe, and China's shift to a less radical economic approach, revolutionary options based on one variety or another of Communism have ceased to serve as models.

In conclusion, if we stand back to consider what might be learned from Peru's experience with Shining Path and the importance of the university in its development that could be applied more generally in other national contexts, there do appear to be a number of relevant elements.

1. The need for government authorities to pay close attention to radical leadership as it emerges within academic institutions. As this case has demonstrated, a university refounded with a distinctive mission to serve the wider community in which it was located was progressively subverted by a charismatic, ideologically-driven professor. It wasn't the radicalism of the institution but rather that of the individual leader who turned it into a vehicle to pursue his own violent revolutionary agenda. In so doing, he completely undermined the original educational and community improvement missions of the university.
2. The value of official economic support for less privileged students who gain admission to the university, which could serve to blunt the appeal of radical demagogues
3. The provision of sufficient resources to universities to enable them to offer quality academic programs for students in areas where both national needs and post-graduate employment opportunities are greatest, which would be likely to reduce the appeal of radicalism

4. A willingness of central government security forces to establish and maintain a presence in more remote areas of the country to help nip radical organizing there in the bud
5. A robust program of micro-development in local communities to win support by responding to priorities as local populations define them, which would serve to undermine efforts by radical groups to establish a presence and advance their agendas beyond the university environment
6. A willingness by central government to treat ethnic or other minorities as respected members of the national population rather than as outsiders, which serves to limit the possibility of a turn to anti-government radicalism.

It is clearly the case that lessons learned from experiences in one part of the world do not necessarily translate well into other historical, cultural, religious, and political contexts. Nevertheless, the ability of a radical organization like Shining Path to emerge in a university under the leadership of a single professor over well more than a decade should offer an object lesson in how an institutional context specifically designed for learning and contributing to national progress can be grossly manipulated and abused. The challenge is how to prevent such dynamics from developing in the first place or, if already present, how to deal with them without destroying the basic principles on which the university is based.

References

- BALAN, Jorge (2013). "Latin American Higher Educational Systems in a Historical and Comparative Perspective," in *Latin America's New Knowledge Economy* (New York: International Institute of Education), i-xiv
- DEGREGORI, Carlos Iván (1990). *Ayacucho 1969-1979: El surgimiento de Sendero Luminoso* (Lima: Instituto de Estudios Peruanos)
- _____ (1994). "The Origins and Logic of Shining Path: Return to the Past," in David Scott Palmer, ed. *Shining Path of Peru*, 2nd edition, 33-44
- GORRITI Ellenbogen, Gustavo (1990). *Sendero. La historia de la Guerra milenaria en el Perú* (Lima: Editorial Apoyo)
- _____ (1994). "Shining Path's Stalin and Trotsky," in David Scott Palmer, Ed. *Shining Path of Peru*, 2nd edition, 149-170
- GUZMÁN Reynoso, Abimael (1993). English translation and transcription of his interview in prison after his capture, Foreign Broadcast Information Service (FBIS), U.S. Government
- HERRING, Hubert (1955). *A History of Latin America* (New York: Knopf)
- HUDSON, Rex A. (1988). *Castro's Americas Department Coordinating Cuba's Support for Marxist-Leninist Violence in the Americas* (Miami: Cuban American National Foundation)
- KLARÉN, Peter F. (2000). *Peru: Society and Nationhood in the Andes* (New York: Oxford University Press)
- LEVY, Daniel C. (1986). *Higher Education and the State in Latin America* (Chicago: University of Chicago Press)
- MORALES Domínguez, Esteban & Gary Prevost (2008) *U.S.-Cuban Relations: A Critical History* (Lanham MD: Lexington Books)
- PALMER, David Scott (1966). "Expulsion from a Peruvian University," in Robert B. Textor, ed. *Cultural Frontiers of the Peace Corps* (Cambridge: M.I.T. Press), 243-270
- _____ (1986). "Rebellion in Rural Peru: The Origins and Evolution of Sendero Luminoso," *Comparative Politics* 18:2 (January), 127-146
- _____ (2001). "FONCODES y su impacto en la pacificación en el Perú: Observaciones generales y el caso de Ayacucho," *Concertando para el desarrollo: Lecciones aprendidas del FONCODES en sus estrategias de intervención* (Lima: Gráfica Medelius), 147-175

- _____ (2015). "Countering Terrorism in Latin America: The Case of Shining Path in Peru," in James J.F. Forest, ed. *Essentials of Counterterrorism* (Denver: Praeger), 251-270)
- ROCK, David (1977). *El radicalismo argentino 1890-1930* (Buenos Aires: Editorial Amorroutu)
- ROMERO Pintado, Fernando (1961). "New Design for an Old University: San Cristóbal de Huamanga," *Américas* (December), 9-16
- WIARDA, Howard J. and Harvey F. Kline (1990). *Latin American Politics and Development*. 3rd Edition (Boulder: Westview Press)

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERDEN RADİKAL ÖRGÜTLERE: TÜRKİYE'DE RADİKALLEŞME, TERÖR VE ÜNİVERSİTE

From Social Sciences and Humanities to Radical Organizations: Radicalization, Terror, And University: The Case of Turkey

Ömer ASLAN*
Hakan KIYICI**

Öz

Radikalleşme ve terörizm çalışmalarında, fen bilimleri ve mühendislik alanlarından dini motifi terör örgütlerine katılım olduğu not edilirken, aşırı sağ ve radikal sol örgütlere ise sosyal-beşeri bilimlerden katılım olduğuna dair iddialar dile getirilmektedir. Bu makale Türkiye’de üniversite gençleri arasında sol örgütler bağlamında radikalleşme süreçlerini ve üniversite öğrencileri arasında PKK, DHKP-C ve MLKP gibi terör örgütlerine katılımı incelemektedir. Bu örgütlere katılıma dair açık kaynaklardan derlenen militan profilleri incelenerek, üniversite ve radikalleşme konusunda durum tespitinden sonra politika yapıcılara önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: PKK/YPG, Gençlik Radikalleşmesi, Üniversiteler, DHKP-C, MLKP, Sosyal Bilimler

Abstract

This article investigates processes of radicalization among the youth in Turkish universities. The most recent literature on radicalization and terrorism raises the claim that engineering and science students are more likely to join right-wing terrorist organizations whereas humanities and social science students mostly join left-wing terrorist groups. Taking this significant insight into account and departing from an initial observation that many students from Turkish universities have joined in the PKK and other left-wing terrorist groups lately, this article discusses the case of Turkey in terms of radicalization and university based on open-source data. Policy recommendations follow an in-depth survey of the situation.

* Yrd. Doç. Dr. Ömer Aslan. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi. Omer.aslan@pa.edu.tr;

** Hakan Kıyıcı, Arş. görevlisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi.

Keywords: PKK/YPG, Youth Radicalization, DHKP-C, MLKP, University, Social Sciences

Giriş

Radikalleşme ve terör çalışmalarında ‘terörün kaynağında yoksulluğun olduğu’ ve ‘alt sosyo-ekonomik sınıflara mensup bireylerin terör örgütlerine katıldıkları ve daha çabuk radikalleştikleri’ tezleri revize edilmiş durumdadır. Şehirli, eğitilmiş ve orta ve hatta üst sınıfa mensup bireylerin de terör örgütlerine katıldıkları farklı terör örgütleri ve aşırılıkçı hareketler örneğinde kabul görmektedir. Diğer yandan, üniversiteler ve eğitim kurumları hem giderek artan oranda terör örgütlerinin hedefi haline gelmekte hem de üniversite öğrencilerinin terör örgütlerine katılımı not edilmektedir (Aljazeera, 2017). Bu gelişmeye paralel olarak, genel olarak eğitim ve üniversite ile radikalleşme ve terör arasında bağlantılar literatürde daha fazla ve çok yönlü olarak araştırılmaktadır.

Merkezi New York’ta bulunan ‘Eğitimi Saldırlara Karşı Koruma Küresel Koalisyonu’nun (GCPEA) 2014 yılında yaptığı bir araştırmaya göre, başta Pakistan (eğitim kurumlarına 2004-2013 yılları arasında 724 saldırı) ve Afganistan (aynı yıllarda 205 saldırı) olmak üzere birçok ülkede okullar ve üniversiteler terör saldırılarının hedefi olmaktadır (Theguardian, 2015). Üniversiteler ve diğer eğitim kurumları terör örgütleri tarafından ‘yumuşak hedefler’ (soft targets) olarak görülmektedir (Bradford ve Wilson, 2013). Örneğin, Pakistan’da onlarca kişinin hayatına mal olan Bacha Khan Üniversitesine yapılan saldırıyı gerçekleştiren terör grubunun lideri Ömer Mansur üniversiteleri kasten hedef aldıklarını, ‘bundan böyle Meclisteki parlamenterleri, mahkemedeki hâkimi veya kışladaki askeri değil, bu yetkililerin bu görevlere hazırlandıkları eğitim kurumlarını hedef alacaklarını’ belirtmişti (Tribune, 2016).

Bununla birlikte, üniversiteler ve okullar, terör grupları tarafından yalnızca saldırı hedefleri olarak görülmemekte; terörist grupların militan kazanma mekanları olarak da kullanılmaktadır. Örneğin, merkez Taliban liderliği Bacha Khan üniversitesine yapılan saldırıyı kınadı ve aksine kendilerinin üniversite gençliğini cihad hareketlerinin olası mensupları olarak gördüklerini belirtti (The Nation, 2016). Afganistan’da da 2011 yılında El-Kaide’ye bağlı olarak Kabil Üniversitesinde yapılmış bir terör hücresinin ortaya çıkartıldığı haberlerde yer almıştır. Afganistan’ın bazı üniversitelerinde başka faktörlerin de devreye girmesiyle üniversite öğrencileri arasında radikalleşme tartışmaya açılabilir (Zaman ve Mohammadi, 2014). Terör örgütleri yalnızca az gelişmiş ülkelerde üniversiteyi hedef ve militan kazanma yeri olarak görmemektedirler. Gelişmiş ülkelerde de eğitilmiş ke-

sim terör örgütlerine katılmakta ve terör saldırılarında aktif olarak yer almaktadır. ‘Üniversite, radikalleşme ve terör’ bağlantısı Birleşik Krallık’ta son yıllarda en çok tartışılan ve tartışma yaratan konuların başında gelmektedir (Brandon, 2011, 6-8). Ancak genel radikalleşme çalışmalarında olduğu gibi, radikalleşme, terörizm ve eğitim bağlantısı da dini motifli veya dini sömüren terör örgütleri bağlamında ele alınmaktadır. Etnik ayrılıkçı radikal terör örgütlerinde eğitim ve terör bağlantısını inceleyen akademik çalışmalar oldukça azdır. Türkiye vakası bu bakımdan bu literatüre yeni bir bakış kazandırabilir.

Terörle mücadele hafızası ve tecrübesi çok derin ve taze olan Türkiye’de de eğitim, üniversite ve terör ilişkisi bugüne dek anlamlı bir tartışmanın konusu olmamıştır. PKK’nın ve diğer terör örgütlerinin kuruluşunda ciddi bir ‘üniversite (kampüsü, ortamı, dersleri vs.) dahli’ olmasına rağmen gerçekleşen bu ihmal oldukça düşündürücüdür. Hâlbuki, özellikle son yıllarda ön plana çıkmak kaydıyla, Türkiye’de de çok ciddi bir gençlik ve üniversite radikalleşmesinden bahsedilebilir. Özellikle son birkaç yıl içerisinde çok sayıda üniversite öğrencisinin PKK’ya katıldığı, (Karar, 2016; Milliyet, 2014; Hürriyet, 2017) hatta lise dönemindeki çok sayıda gencin hem PKK’ya hem de diğer radikal sol fraksiyonlara katılım sağladığı bilinmektedir (Sendika14, 2015; Milliyet, 2014a). İzmir Adliyesine 2017 yılında yapılan saldırının faili teröristlerden birisinin Dicle Üniversitesi öğrencisi olduğu ve 2015’te PKK’ya katıldığı bilinmektedir (Karar, 2017).

Bilimsel ve özgür düşüncenin merkezleri olarak üniversitelerin ‘terör’ ve ‘radikalleşme’ olguları ile yan yana gelmesi birçok çıkmazı ve soruyu da beraberinde getirmektedir. Üniversitelerin güvenlik aktörleri haline getirilmemeleri önemli olmakla birlikte, üniversitelerde farklı bölümlerde okuyan gençlerin farklı ideolojideki terör örgütlerine katılım sağlıyor olma ihtimallerini önemsemek gerekir. Mühendislik başta olmak üzere sayısal bilimlerde okuyan öğrencilerin daha çok dini-motifli terör örgütlerine katıldıkları iddia edilirken, sosyal ve beşeri bilimler öğrencilerinin çoğunlukla sol çizgideki terör örgütlerine katıldıkları literatürde iddia edilmektedir (Hudson, 1999: 42; Hertog ve Gambetta, 2016). Schwartz (2008) ise, dini motifli radikal örgütler arasında özellikle doktorların varlığını not etmekte ve bu durumu açıklamaya çalışmaktadır. Bu makalenin temel amacı üniversite, radikalleşme ve terör konusunda Türkiye örneğini yeni oluşan bu literatür bağlamında değerlendirmektir. Bu hususta, yazarların açık kaynaklardan derlediği üniversite öğrencileri arasından PKK’ya katılımlar da incelenmekte ve örgüte katılımların ezici oranda sosyal ve beşeri bilimler alanında yapıldığı gösterilmektedir. Makalede bu hususta alınan güvenlik önlemleri, bu önlemlerin ortaya çıkardığı açmazlar farklı ülkelerden örneklerle tartışılmaktadır.

Üniversite, Terör ve Radikalleşme

Terör çalışmalarında uzun yıllar terör örgütlerine katılımların ve aşırılığa savrulan bireylerin büyük oranda yoksul, dezavantajlı, toplumun kıyısında kalmış kesimlerden çıktığı savunuldu. Örneğin, Amerikan Kongre Kütüphanesi için 1999 yılında yapılmış bir çalışmada, az gelişmiş ülkelerdeki FARC (*Revolutionary Armed Forces of Colombia*), PKK, LTTE (*The Liberation Tigers of Tamil Elam*) gibi terör örgütlerine mensup militanların toplumun alt sosyo-ekonomik gruplarına mensup oldukları iddia edildi (Hudson, 47, 49-50). 11 Eylül saldırıları, bu saldırıları gerçekleştiren teröristlerin eğitilmiş olmaları dolayısıyla bir uyarı niteliği taşıdı. Bu saldırılardan sonra, terör ve radikalleşme çalışmalarında örgütlerin eğitilmiş, orta sınıfa mensup ve şehirli kimseleri de saflarına katabildikleri genel kabul görmeye başladı. Ancak terör örgütlerinin eğitilmiş kişileri militan olarak kazanabildiklerine dair 11 Eylül öncesine de giden pek çok veri bulunmaktadır.

Üniversite, terör ve radikalleşme ilişkisinin bu kadar az çalışılmış olması ve üzerinde yeterince durulmaması, geçmiş tecrübelerle çelişen bir durum oluşturmaktadır. Kanada'dan Amerika Birleşik Devletlerine, Mısır'dan İtalya'ya kadar üniversiteler radikal ideolojilerin de alan bulmaya çalıştıkları yerler oldu. Kanada güvenlik birimleri hükümet ve medyaya ek olarak eğitim alanı özellikle kontrol altında tutmayı istedi (Hewitt: 2000, 196). Bunun nedenleri, komünizmin gençleri etkilemek istemesi, bunu denemenin biri olarak üniversitelerde öğrenci kulüplerini kontrol altına almaya çalışması ve üniversitelerin o dönem, Avrupa'da olduğu gibi Yeni Sol, Kızıl Güç ve Siyah Güç gibi akımlara paralel olarak protesto ve radikal eylemin merkezleri haline gelmeleriydi (Hewitt, 200, 210).

Saad Eddin İbrahim'in Mısır'daki iki terör örgütüne ilişkin yaptığı çalışma bu bakımdan oldukça önemlidir. Bu iki örgütten, 'İslami Kurtuluş Örgütü' ya da Arap medyasının verdiği isimle 'Teknik Askeri Akademi' (TAA) grubu, bilim eğitimi üzerine doktorası olan modern, eğitilmiş bir kişi olan Salih Siriyeye tarafından kuruldu (İbrahim, 1980: 435). *Repentance and Holy Flight* (Tevbe ve Kutsal Cihat) (TKC) adlı grubun lideri Şükrü Mustafa ise tarım bilimlerinde lisans eğitimi almıştı (İbrahim, 1980: 436). Her iki grup da üniversite öğrencileri veya üniversiteden yeni mezunları örgütlerine katmaya çalıştı. Bunu yaparken de arkadaşlık, akrabalık ve ibadet gibi araçları kullandılar. Örgütün daha kıdemli mensupları camilerde gençleri takip edip, akideleri daha sağlam olan gençleri namaz sonrası fetvalara çağırıp, içlerinden siyasallaştırabileceklerini örgüte davet ediyorlardı (İbrahim, 1980: 437-438). İbrahim ve arkadaşlarının hapiste görüştüğü 34 TAA ve TKC örgüt mensubu ortalama olarak ailelerinden daha eğitilmiş-

diler ve bunlardan yirmi dokuzu ya üniversite mezunuydu ya da üniversite okumaktaydı. Tutuklandıklarında üniversitede öğrenci olan on sekizinden altısı mühendislik, dördü tıp, üçü tarım bilimleri, ikisi eczacılık, ikisi teknik askeri bilim ve biri edebiyat bölümündeydi (İbrahim, 1980: 439-440). Bu on sekiz kişiden on dördünün okuduğu doğa bilimlerine ait bölümlere girebilmek için Mısır'da genel lise sınavında yüksek puan almak gerekiyordu (İbrahim, 1980: 440). Burada ortaya çıkan profil, literatürde iddia edilenin aksine, örgüt mensuplarının asosyal, marjinalleşmiş, topluma yabancılaşmış ve aile sorunları olan kimseler değil, aksine orta sınıfa mensup insanlar olduklarıydı (İbrahim, 1980: 440).

Hizb-ul Tahrir örgütünün Endonezya'da yayılma sürecine bakıldığında da üniversitelerin alan ve üye kazanma amaçlı yerler olarak algılandığı görülmektedir. Bunun bir nedeni üniversite öğrencilerinin ülkenin geleceğinde önemli roller üstleneceklerine olan inançtı. Hizb-ul Tahrir bu amaçla üniversitelerde öğrenci kulüpleri kurdu ve farklı üniversitelerdeki her öğrenci kulübüne erişim sağlamak için de *Özgürlük Çağrısı* (GEMA) adını verdiği bir yapı oluşturdu (Osman, 2010: 603-611, 617). Palmer'in Peru'da 'Aydınlık Yol' örgütü bağlamında bahsettiği gibi, üniversiteler bazı vakalarda radikal bir terör örgütünün doğması adına kuvöz görevi dahi görebildiler (bu sayıdaki makalesi).

Üniversiteler, öğrencilerin Marksist Leninist ideolojiyle veya başka devrimci fikirlerle tanışmalarına ve radikalleşme sürecine böylece başlamalarına imkân vermeleri yönünden terörizmin büyümesine elverişli yerler olarak da görüldü (Hudson, 16, 135). Örneğin, *Free University of Berlin*'in Almanya'daki 2 Haziran Hareketi (*June Second Movement*) ve *Bader-Meinhof Çetesi* için adam kazanma yuvası haline geldiği not edilir (Hudson, 48; Burleigh, 222-3). Kızıl Ordu Fraksiyonu'nun kurucularından Gudrun Ensslin'in radikalleşme sürecinde Tübingen Üniversitesinde öğrenciliği sırasında öğrenci hareketiyle tanışması ve harekete dahil olmasının payı büyüktür (Varon, 2004: 64).

Statera, İtalya'da 1977 isyanları sırasında 30-40 bin öğrencinin Eğitim Bakanına yönelik protesto başlattığını ve öğrenci hareketi içerisinden Kızıl Tugaylar'a ciddi oranda destek verildiğini not eder (1979: 658). Statera bunu genel ekonomik şartların kötüleşmesine rağmen üniversitelerin lise diploması olan herkese üniversite eğitimi sağlamak mecburiyetinden ötürü sürekli büyümelerine bağlar (663; Burleigh, 2008: 191-192). “. . . siyasal radikalleşme özellikle de alt orta sınıfa mensup öğrenciler arasında görülmek üzere üniversitelerde meydana gelebilmektedir. İnsani bilimler öğrencileri de radikalleşmeye müsaittir çünkü onların da iş bulma şansları

oldukça düşüktür” (Statera: 666). “[İtalya’daki Kızıl Tugaylar örgütünün liderleri olan] Margherita Cagol ve Renata Curcio Marksizm-Leninizm ile sosyal-Katolik unsurları birleştiren Trento Üniversitesi Sosyoloji Fakültesinde eğitim görmüşlerdi” (Vecchio, 2016: 215). Dolayısıyla üniversiteler bir şekilde hem Türkiye’de hem de dünyanın farklı yerlerinde gençlik radikalleşmesinin önemli bir unsuru oldukları gibi, terör örgütlerinin hem saldırmak için hedef aldığı ama daha da önemlisi militan kazanmak için elverişli yerler olarak gördüğü mekânlar oldu.

İtalya’dan Türkiye’ye, İspanya’dan İrlanda ve Almanya’ya kadar, 1966-1976 yılları arasında aktif terör örgütleri militanlarının profilini inceleyen Russell ve Bowman ister üniversitede öğrenci oldukları dönemde teröristliğe bulaşmış olsunlar ister mezun olduktan sonra, eğitilmiş teröristlerin örgüte katılımdan önce bir şekilde anarşist veya Marksist fikirlerle tanıştıklarını ortaya koymaktadır. (Hudson, 46) ‘Yeni Sol’ hareket bağlamında ortaya çıkan radikal sol bir örgüt olarak ‘Weather Underground’ örgütünün en önemli örgütlenme yeri üniversiteler oldu. ABD’de Columbia Üniversitesinin diğer birçok ‘liberal’ üniversite gibi “sınıf sömürsünün sürdürülmesine hizmet ettiği” işgal edilmesini de içeren 1968-1969 öğrenci isyanına, dışarıdan ajitasyon yapanlar veya öğrenciler olarak çok sayıda Weather Underground örgüt üyesi katıldı. Columbia üniversitesindeki eylemlerden etkilenen öğrenciler bu defa Fransa’da üniversiteleri işgal ettiler ve neredeyse Fransız devletini yıkacaklardı. (Varon, 25-26, 48) Margrit Schiller, 1971’de Kızıl Ordu Tugayları militanlarına evini açarak örgüte destek verdiğinde Heidelberg Üniversitesinde bir öğrenciydi. Daha sonra örgüte katıldı ve yeraltında indi. (Melzer, 2015: 204)

‘Harekete geçmek’ anlamına gelen EKIN adıyla kurulduğunda kurucuları Bilbao’da Deusto Üniversitesinde öğrenci tartışma gruplarına mensup gençlerdi (Burleigh, 271). ETA ilerleyen yıllarda üniversiteleri ve üniversite hocalarının da hedef alan bir örgüt oldu. Konuştuğumuz bir ETA uzmanı, ‘ETA’nın Bask bölgesinde akademisyenleri tehdit ederek onları üniversitelerini terk etmeye zorladığını ve önde gelen ETA-karşıtı hareketlerin içinde yer alan üniversite hocalarının da ETA tarafından hedef alındığını’ not etmektedirler. Örneğin, Bask Bölgesi Üniversitesinde bazı üniversite hocalarının hayatına kastedilmesi ve Madrid’in önde gelen üniversitelerinden birinde Hukuk Profesörü olan Francisco Tomás Valiente’nin öldürülmesini bu duruma örnek olarak vermektedirler. Ayrıca, ETA’yı destekleyenler ve sempatizanlarının diğer üniversite öğrencilerini radikalleştirerek kampüslerde korku ve sindirme atmosferi yarattıklarını da not ederler. Yani üniversite öğrencisi oldukları dönemde terör örgütleri kuran veya mevcut örgütlere katılan öğrenciler üniversiteleri hedef almaktan da çekinmediler.

İtalya’da 1979’da bu durum üniversite hocalarının işçi-sınıfı içerisinden çıktıkları şüphe götürmez olmalarına rağmen ‘anti-proleter’ oldukları ve burjuva eğilimlerine sahip oldukları gerekçeleriyle saldırıya uğramalarına kadar gitti (Burleigh: 2008, 213).

Özellikle son dönemde ve hususiyetler dini motifli terör örgütlerinde olmak üzere, ‘gençlik radikalleşmesi’ ve bu terör örgütlerinin bilinçli bir politikayla gençleri hedef aldıkları üzerinde durulmaktadır (Homeland Security Institute, 2009; Faiola ve Mekhennet, 2017). Genç yaş ve üniversite ortamı radikalleşmeye imkân verebilir ve terör örgütleri için elverişli ortam sunabilir çünkü Neuman’ın da belirttiği gibi, “cezaevleri veya İnternet gibi, üniversiteler de korunmasız yerlerdir. . . çünkü üniversiteler belli yaştaki gençlere, evlerinden ilk kez uzaklaştıkları, sık sık şaşkın ve ne yapacaklarını bilemez durumda oldukları ve kimlik krizi yaşayabildikleri dönemde yeni bir ortam sağlar. Bu da aşırılıkçı gruplara kolay yem olmalarına neden olur.” (House of Commons Radicalization: 15). McDaid ve McGlynn’e göre, Hoffman’ın dile getirdiği, “teröristlerin özünde diğerkam bireyler” ve bu yönleriyle teröristlerin savundukları dava ve ideallerin aktivist ve idealist genç üniversite öğrencilerine çekici gelebileceği iddiası Kızıl Ordu Fraksiyonu gibi örgütlerle anılan 1960 ve 70’lerin sol şiddet dalgasında açıkça görülmüştür (2016: 5). Pakistan’da son dönemde görüldüğü üzere, eğitilmiş, orta sınıf terör örgütleri için çekici bir hedef oluşturmaktadır çünkü “öğrencilerin—video düzenlemekten mühendisliğe kadar— sofistike medya stratejisine sahip ve şiddetli saldırılar planlayan örgütlere sağlayabilecekleri teknik yetenekleri bulunmaktadır” (Yusuf, 2016: 4-5). Siyasi partilerin öğrenci kanatları, organizasyonları da üniversite kampüslerinde radikalleştirici yol oynayabilirler (Yusuf, 2016: 5).

Özellikle son on yılda üniversite ve radikalleşme ilişkisi Birleşik Krallık’ta ‘kampüs radikalleşmesi’ kavramı çerçevesinde yoğun tartışmalara konu oldu. İngiltere’de üniversitelerin aşırılıkçı örgütlerin, özgürlük alanlarını istismar ederek radikal ideolojilerini yaydıkları ve militan kazanma faaliyetlerinde buldukları yerler haline geldikleri iddiasıyla tartışmalı kararlar alındı. İlk olarak 2005 yılı Londra bombalamasından sonra gündeme gelen üniversite, radikalleşme ve terör ilişkisi, Londra Üniversitesi öğrencisi Ömer Faruk Abdülmuttalip’in 2009 yılında gerçekleştirmeye çalıştığı terör saldırısını takip eden yıllarda üniversitelerin de İngiliz hükümetinin geliştirdiği *PREVENT* (Engelle) isimli stratejisi çerçevesine dahil edilmesine neden oldu. Demografik ve diğer risk faktörlerini göz önüne alan ‘öncelikli/hassas alanlar’ oluşturuldu ve bu alanların içinde bazı üniversiteler de dahil edildi (McGlynn and McDaid, 2016: 2). Buna ek olarak, İngiliz hükümeti üniversite yönetimlerine radikalleşme belirtileri ve aşırılıkçı

örgütlerin kampüslerde faaliyetleri konusunda teyakkuzda olma, radikal davranışlar sergileyen ve ‘radikal birey’ profiline uyan kişileri rapor etme zorunluluğu getirdi. Ayrıca, üniversitelerin, şiddete onay veren ve aşırılıkçı söylemi benimsemiş konuşmacıların üniversite kampüslerine sokmaması ve etkinliklerine izin vermemeleri talep edildi (McGlynn and McDaid, 2016: 4).

Üniversite ve radikalleşme ilişkisine dair en çarpıcı tespitlerden birisi, farklı disiplinlerde okuyan öğrencilerin farklı tür örgütlere katılmaya daha *yatkın* oldukları tespitidir. Gambetta ve Hertog’a göre, mühendisler dini motifli terör örgütleri başta olmak üzere, sağ çizgide yer alan terör örgütlerine katılırken, Kızıl Ordu Fraksiyonu ve Kızıl Tugaylar gibi radikal sol terör örgütlerine katılan militanlar ezici oranda sosyal ve insani bilimler alanlarından gelmektedir (Gambetta ve Hertog, 2016: x, 101-106, 125). Yani “insani ve sosyal bilimler mezunları ezici oranda sol eğilimli aşırılıkçı gruplara katılır, sağ çizgideki aşırılıkçı gruplardan ve radikal İslamcı gruplardan uzak dururlar” (Gambetta ve Hertog, 2016: 127). Ayrıca, sağ çizgideki örgütlerde bayan militan sayısı azken, sol örgütlerde bayan sayısı çok daha fazladır. Bunun da nedeni mühendisliklerde bayan sayısının az olması, sosyal ve beşeri bilimler alanlarında ise bayan sayısının çok daha fazla olması olabilir. (Gambetta ve Hertog, 2016: 142- 143). Özellikle dini motifli terör örgütlerinde mühendislerin yüksek oranda temsil edilmesi, mühendislik eğitimi ve mühendislik mentalitesiyle ilişkilendirilmektedir. Mühendislik mentalitesinin daha açık uçlu sosyal ve beşeri bilimlerin aksine karmaşık sorulara basit ve net cevaplara aramaya dayalı olduğu, mühendislik eğitiminin de zaten bunu beslediği not edilmektedir. Mühendisliğin siyasal eğilim anlamında muhafazakarlığa daha yatkın olduğu da ampirik olarak gösterilmiştir (Groll, 2013).

Gambetta ve Hertog’a göre, bunun da nedeni şudur: “bu disiplinler [sosyal ve beşeri bilimler] düzen, hiyerarşi ve sosyal sınırların korunmak yerine sorgulandığı alanlardır ve mühendislerin [eğitimlerinde öğrendiklerinin gereği olarak] uzak durduğu diğer ideolojik çizgide, yani sol çizgide, temsilci bulurlar (Hertog and Gambetta, 2016: 156). Gambetta ve Hertog, terör örgütlerine militan sağlayan mensuplarının belirli özelliklerde kişileri aradıklarını not eder. Sağ çizgideki örgütlerde bu kişiler, başta mühendislerken, sol örgütlerde sosyal ve insani bilimler öğrencileri olmaktadır (Hertog and Gambetta, 2016: 163; Sageman, 2004: 116). Bu bilgi son derece önemlidir çünkü “birisinin üniversite mezunu olduğunu bilmek onun ne tür bir aşırılıkçı gruba katılacağını bilmeye yetmez—üniversite mezunları sol ve sağ çizgide herhangi bir aşırılıkçı gruba üye olabilirler. Ancak birisinin üniversitede hangi bölümden mezun olduğunu bilmek —özellikle de bazı

üniversite bölümleri için— o mezunun hangi tür aşırılığa yakın hissedebileceğini veya hangi grubu itici bulacağı hakkında bilgi verebilir. . .” (Gambetta ve Hertog, 2016: 163).

Etnik Radikalleşme, PKK ve Üniversite

Üniversite, radikalleşme ve şiddet Türkiye'nin yabancı olduğu bir konu değildir. Türkiye'de üniversiteler, farklı öğrenci gruplarının görüşlerini beğenmedikleri üniversite hocalarını tehdit ettiği, dersleri böldüğü, yurtları örgütlere adam kazanmak ve güvenli evler olarak kullandıkları mekânlar olageldi (Sayarı, 2010: 199-200). Ve bu süreçte, Sayarı'nın da belirttiği gibi, ideolojik motivasyonlu öğrencilerin yurtları güvenli evler ve örgütlere militan kazanma yerleri olarak kullandıkları, eğitimleri durdurdukları ve görüşlerini beğenmedikleri üniversite mensuplarını tehdit ettikleri bir ortamda etkin tedbirler almakta yetersiz kalmışlardı (Sayarı, 2010: 199-200). PKK özelinde eğitim kurumları ve radikalleşme ilişkisine bakıldığında ise, 1990'lı yıllara kadar çift yönlü bir tavrın olduğu görülür. Akkaya ve Jongerden (2011), üniversitelerin ve diğer eğitim kurumlarının 1970'li yıllarda PKK için militan kazanma yeri olduğunu söyleseler de (128-129; Radu, 2001; Marcus, 2007: 133), eğitim kurumlarının PKK'nın hedefinde olduğunu da görürüz. Özellikle Türkiye'nin güneydoğusunda PKK okulların basmış, yakmış ve öğretmenleri doğrudan hedef almıştır (İmset, 72, 82). Bu dönem PKK'nın eğitimi faydasız ve hatta zararlı gördüğü bir dönemdi (İmset, 72). Örgüt, sürekli sorgulayan, serbest düşünce ve tartışma ortamı arayan üniversite öğrencileri ve mezunlarının Stalinist bir liderlik ve komünist bir yapılanmaya uymadığını düşündü (Marcus, 134-135). Tabii ki bu dönemde Batı illerinde üniversite okuyup güneydoğuya dönen Kürt gençleri arasında, bölgedeki gençlere 'politik bilinç' aşılayanlar ve gençleri terör örgütüne aktif desteğe hazır hale getirenler de vardı (Agos, 2015) ancak genele bakıldığında PKK'nın hedef kitlesi 1980'ler alt sınıflardan gelen, az eğitilmiş veya eğitimsiz kitlelerdi (Yeğen, 2016 içinde Bruinessen ve Marcus, 2007: 371; Hudson, 85; Post, 2007: 75). 12 Eylül 1980 darbesi öncesinde öldürülen PKK'lı teröristler arasında Tezcür'ün biyografik bilgilerinin topladığı 142 terörist içerisinde sadece ondördünün üniversite eğitimi vardı ve çoğunluğu lise mezunuydu (Tezcür, 2015: 256). Öyle ki 1980'lerin sonunda PKK'ya bazı üniversitelerden yoğun katılım olduğunda örgüt eğitilmiş kişilerin örgüte katılımına şüpheyle baktı. Devlet ajanı oldukları şüphesiyle onlarca üniversiteli PKK tarafından dağlarda katledildi (Marcus: 135).

Yeğen'e göre, PKK'nın bilinçli olarak eğitilmiş kesime yönelmesi ve üniversite öğrencilerinin ve mezunlarının örgüte katılmaya başlaması 1990'ların

başından itibaren (Yeğen, 2016: 375). Tezcür (2016) ise okuma yazma oranı arttıkça terör örgütlerine katılımın azaldığı hipotezinin PKK örneğinde 1990'lı yıllar için belki geçerli olduğunu ancak örgüt lideri Öcalan'ın yakalandığı 1999 yılı sonrasında üniversite eğitimi almış kişilerin de PKK saflarına yoğun şekilde katılmaya başladığını belirtmektedir (2016 251, 255-257). Tezcür'e göre, üniversite eğitimi almış olup da PKK saflarında savaşan her sekiz teröristten altısı örgüte 1999 sonrasında katılmıştır (2016, s. 257). Yine de bu dönemde de eğitimsiz kişilerin de örgütte yer almaya devam ettiğini görmek gerekir. Örgüt içerisinde eğitimli kişilerle eğitimsiz militanlar bir arada var oldular. Örgütün 1997 yılında kurduğu 'Canlı Bomba Taburları' toplumun en alt katmanından örgüte katılan kimselerden oluşuyordu. PKK'nın bu yıllarda gerçekleştirdiği bombalı saldırılardan çoğu genç, fakir ve eğitimsiz kişiler tarafından gerçekleştiriliyordu (Radu, 2001).

Özellikle son birkaç yıl içerisinde Kobani olaylarının patlak vermesinin ardından PKK'ya katılan çok sayıda üniversite öğrencisinin radikalleşme süreçlerinin üniversite eğitimleri sırasında başladığı görülmektedir. Örneğin, PKK'nın Suriye *franchise*'ı olan YPG'ye katılan Murat Özdemir için örgütün yaptığı açıklamada "Çocukluğundan beri çeşitli tarikatlarda dini eğitimler alan Özdemir'in 'politik mücadele'ye katılımı, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ni kazandığı Muş Alparslan Üniversitesi'nde öğrenci hareketi ile tanışması ile başladı" (Özgür gündem, 2016) denilmektedir. PKK'nın özellikle son on yıl içerisinde üniversitelerde farklı isimler altında, öğrenci ve gençlik dernekleri ve kulüpleri adları altında örgütlendiği bilinmektedir. Üniversitelerde PKK ile yakından ilintili, gençliği PKK çemberine dâhil etmek üzere kurulmuş 'Yurtsever Öğrenci Gençlik Hareketi'; 'Yurtsever Demokratik Gençlik Hareketi' gibi yüzlerce 'öğrenci topluluğu' bu süreçte hayata geçirildi.

Tezcür (2016), bahsedilen bu dönemde PKK'ya ve dini motifli terör örgütlerine katılanları, kendisinin oluşturduğu bir veri tabanı dâhilinde incelediği makalesinde, üniversite eğitimi döneminde veya eğitiminden sonra PKK'ya katılan militanların, örgüte katılmadan önceki dönemde gösterilere katılmak, örgütlü etkinlik düzenlemek gibi şiddet içermeyen siyasal etkinliklere katılmış olduklarını not eder (s. 259). Örgüt militanları arasında örgüte katılmadan önce şiddet içermeyen siyasal etkinliklere katılmış olanların oranı lise mezunu örgüt militanları arasında yüzde 40, ortaokul mezunları arasında yüzde 41, ilkokul mezunları arasında yüzde 30 ve hiç eğitim almamış olanlar arasında yüzde 25 iken, üniversite eğitimliler arasında en az yüzde 60'tır (s. 259). Bu da, üniversiteli gençler arasında aktif PKK militanlığına giden yolun ciddi oranda PKK sempatanlığı çerçe-

vesinde ‘şiddet içermeyen’ siyasal etkinliklerden geçtiğini gösteriyor. Bugünün ‘şiddet içermeyen’ PKK sempatanının siyasal etkinliklere katıla katıla zamanla örgüte girmesi ve teröre doğrudan bulaşması arasında çok ince fakat aşması çok kolay bir bağ bulunuyor. İdeolojik altyapısını kazanmış, PKK sempatanı ağlara dâhil olmuş üniversite gençliğinin PKK’ya aktif katılımı için bir olayın meydana gelmesi yetebiliyor (Özgürgündem, 2016a). Bu durum —öğrenci gösterilerinden terör örgütlerine katılıma giden bir yolun varlığı— Burleigh’in 1970 ve 80’lerde İtalya’da sol terör örgütlerine katılımların büyük oranda öğrenci gösterilerine katılımı müteakiben gerçekleştiği iddiasını akıllara getirir (2008, 203).

Bu bakımdan aşağıda da göstermeye çalışacağımız gibi Türkiye’deki bazı üniversitelerin, özellikle de sosyal ve insani bilimler fakültelerinin, PKK’nın ‘park alanı’ (Statera: 663) haline geldiği söylenebilir.¹ 2015 yılı içerisinde Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi’nden 10 öğrenci PKK’ya katıldıklarını açıklamıştır (Youtube, 2015). Yukarıdaki listede yer almayan Seran Altunkılıç’ın PKK ile tanışması ve örgüte katılması da *biyokimya* bölümünde okuduğu üniversite yıllarında gerçekleşmiştir (Guneydoğu Express, 2015). Bazı üniversitelerde oluşturulan söylemin PKK’nın söylemine doğrudan destek anlamına geldiği, bunun da ötesinde PKK’ya katılımların doğrudan övüldüğü görülmektedir. Örneğin, YPG’ye katılan ve Kobani’de öldürülen, Boğaziçi Üniversitesi yüksek lisans öğrencisi Nejat Ağırnaslı için Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümünün okul öğrencileriyle elektronik posta üzerinden yaptığı şu paylaşım oldukça tartışmalıdır: “Değerli arkadaşlar, Eski öğrencimiz ve meslektaşımız Suphi Nejat Ağırnaslı’yı Kobane’de mücadele verirken yitirmenin derin üzüntüsü içindeyiz. Nejat’ın güler yüzünü, mahcup bakışlarını, dostluğunu, dürüstlüğü, bitmek tükenmek bilmez enerjisini, eşitliğe, çoğulluğa ve özgürlüğe olan inancını, komünist düşünsel ve siyasi kişiliğini saygıyla anıyoruz.” Aynı üniversitede sosyoloji Bölümü hocalarından birinin YPG’ye katılımı “bugün Rojava’da, Kobane’de olan şeyler temel olarak barbarlığa ve insanlığını kaybetmişlere karşı bir mücadeledir” diyerek meşrulaştırması, doğrudan ‘yabancı savaşçılığı’ teşvik anlamına geldiği gibi şiddeti teşvik etmesi bakımından düşünce özgürlüğü ile de bağdaştırılması güçtür (Dinamikgazete, 2014). Bu noktada yine 1970’ler ve 80’ler Avrupasına dönecek olursa, Avrupayı kasıp kavuran sol terörizminin “entelektüel manevi babaları”nın en azından bir kısmının üniversitelerde bulunduğu suçlamasını

1 Metnin devamında da gösterileceği gibi, PKK özelinde böyle bir durumdan bahsedilebilirse de Suriye’den örgüte katılımlar konusunda farklı bir durum ortaya da çıkabilir. PKK’nın Suriye örgütlenmesinde önemli rol oynayan, üst kademe lider kadroda yer alan Bahoz Erdal ve Nasr Abdullah tıp okumuşlar, Şahin Silo ise mühendislik okumuştur. “The PKK’s Fateful Choice in Northern Syria”, *International Crisis Group*, Middle East Report N. 176, 4 May 2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/176-pkk-s-fateful-choice-northern-syria>

hatırlatmak faydalı olabilir. Örneğin, Floransa Üniversitesinde kriminoloji profesörü olan Giovanni Senzani Kızıl Tugaylar örgütünün liderlerinden birisi olmak suçlamasıyla tutuklanmıştır. Yine İtalya’da Kızıl Tugaylara üye olanlardan birisi tanınmış Dante uzmanlarından Enrico Fenzi idi (Burleigh: 2008, 218-9).

Son dönemde PKK’ya katılan üniversite öğrencilerine dair daha fazla bilgi vermeden önce Türkiye’de DHKP-C ve MLKP gibi diğer radikal sol terör örgütleri bağlamında üniversite ve radikalleşme ilişkisini ele almak gerekir.

Türkiye’de Aşırı Sol ve Radikalleşme

Türkiye’de ki aşırı sol grupların ana amacı mevcut anayasal düzeni yıkıp komünist ideolojinin yayılmasını sağlamak ve Marksist/Leninist bir düzen kurmaktır. Aşırı sol örgütler, 1960’lı yılların sonundan itibaren bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla şiddet eylemlerini ülke geneline yaymaya çalışmışlardır. Aşırı sol örgütler bu şiddet siyasetini uygulayabilmek ve devam ettirebilmek için farklı yapılanmalara gitmiştir. Öğrenci, Memur ve İşçi kesimlerini kapsayacak şekilde yasal mevzuata uygun yapılanmalar sol örgütlerin “Parti” grubu için beşeri ve maddi sermaye görevi görmektedir. Türkiye’de sol örgütler “Parti” çatısıyla yasal haklardan istifade ederek asıl hedeflerini kamufle edebilen birtakım siyasi parti, kurum, dernek ve sendikalar kurmuşlardır. Bunlar da günümüzde ülkemizde görülen aşırı sol radikalleşmesi içinde radikal çevreyi (*radical milieu*) oluşturmaktadır. “Parti” yapılanmasının silahlı kanadını oluşturan “Cephe-Müfreze-Manga” gibi oluşumlar da bu hedeflerin uygulama aşamasındaki şahin politikaları uygulayan illegal yapılanmalardır. Özellikle son zamanlarda üniversite gençliği arasında “Parti” yapısı içerisinde görülen radikalleşmeden ziyade, “Cephe-Müfreze-Manga” merkezli bir radikalleşmeye doğru eğilim söz konusudur. Genellikle aşırı sol örgütler içerisinde yaşanan rekabet ve hizipleşmelerde bu iki yapının hiyerarşik düzende nerede olduğu ve karar mekanizmalarında ne ölçüde etkin olacağı günümüz aşırı sol örgütler için tartışmalı bir konudur.

Türkiye’de aşırı sol alanda kurulmuş ve faaliyete geçmiş olan ilk yapılanma 1920 yılında kurulan Türkiye Komünist Partisi’dir (TKP). 1920 ve 1960 yılları arasında dönemin uluslararası siyasal konjonktürünün de etkisiyle tek organize sol örgüt olan TKP fazla gelişme alanı bulamamış ve radikal çevresi daha çok sanat, fikir hareketi olarak kamufle edilmiş yapılardan ve üniversite gençliği içerisinde dernekler ile yan örgütlerden oluşmuştur. 1960-1971 arası dönemde ise 1961 Anayasası’nın “geniş hürriyetler ortamı getirmesi”, TKP’nin üniversitelerde ve diğer kamu kesim-

lerinde gençlik, işçi ve memur örgütlenmesini oluşturmasında yasal zemin oluşturmuştur. TKP içerisinde yer alan ve “Parti” grubunu yasal faaliyetler göstererek siyasi parti olarak Türkiye İşçi Partisi (TİP), işçi kuruluşu olarak Devrimci İşçi Sendikalar Konfederasyonu (DİSK), öğrenci örgütü olarak Fikir Kulüpleri Federasyonu (FNK) ve daha sonra DEV-Genç, memur örgütlenmesi olarak da Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) kuruldu. 1971-1980 döneminde ise başka adlarla ortaya çıkan grupların yapılarını oluşturmasıyla meydana gelen silahlı ve bombalı saldırı, fidye için adam kaçırma ve banka soygunları TKP’nin de bölünmesine neden oldu. 1971 yılının ilk aylarından itibaren liderlik ve strateji farklılıkları nedeniyle yeni aşırı sol örgütler olan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO), Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C), Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi (TİİKP) ve daha sonra bu yapı içerisinde kopan Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist (TKP-ML) TKP’den koparak ortaya çıkmıştır.

12 Eylül askeri darbesiyle radikal sol örgütlerin “Parti” ve “Cephe-Müfrez-Manga” yapısı önemli ölçüde güç kaybetti. Askeri müdahaleyle birlikte aşırı solda yer alan örgütlere %35 ile %30 arasında değişen güç kayıpları yaşanırken; yapılan operasyonlar neticesinde yakalanan aşırı sol örgüt mensuplarının sayısı 98.904’dür ve bunlardan 21.764’ü hüküm giymiş olup, geriye kalanlar ise tahliye edilmiştir (Yükseköğretimkurulu, 1985: 97). Cezaevlerinden tahliye olan aşırılıkçı sol mensupları özellikle tutuklu buldukları süre zarfında mahkûm dayanışması çerçevesinde bir radikalleşme süreci içerisinde yer aldılar. Cezaevlerinde almış oldukları Marksist/Leninist/Komünist teorik eğitimleri tahliye olduktan sonra kendi sosyal çevrelerine de taşıyarak üniversite öğrencileri, meslek mensupları ve işçileri de mobilize ettiler ve radikal çevreyi oluşturdular. İşçi, memur, öğretmen ve üniversite gençliği içerisinde hücre teşkilatları kurmak, çeşitli sanat ve spor faaliyetleri adı altında propaganda faaliyetlerini sürdürmek, bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarına sızarak, yeni kadrolar oluşmasını sağlamak askeri darbe sonrası aşırı sol örgütlerin gündemini oluşturdu.

Bu dönemde aşırı sol örgütlerin radikalleşme ağlarında üniversiteler ana omurgayı oluşturmaktaydı. Örneğin TKP gençlik kesimine yönelik politikasını stratejisini eskisi gibi işçi-köylü-öğrenci “Parti” çatısını bozarak işçi-köylü grubunu gençliğin bulunduğu “Parti” kesiminden ayırdığı bir strateji benimsemiştir. Gençlik kesimi çalışmalarını il ve büyük ilçelerde öğrenci ve semt gençliği şeklinde yürütülmesini ve gençlik kesiminde ki örgütlenmede illegal ekipler kuruldu. TKP’nin 1980 askeri müdahalesi sonrası benimsediği bu yapılanma doğrultusunda gelecek dönemde TKP’nin gençlik ve özellikle yükseköğretim kurumlarında örgütlenmeye ağırlık vererek yarı legal ekipler ve illegal parti birimleri şeklinde üç aşamalı bir yapı ile hedeflerine ulaşmaya çabaladığı anlaşılmaktadır.

Bugün üniversite öğrencileri içinde YÖK'ün uygulamalarına karşı gelişen tepki ve muhalefetin var olduğu, bu muhalefetin ise mücadeleye dönüşmesinin mümkün olmayacağı ve heba olup gideceği ancak, uygun mücadele biçimlerinde kanalize edilen öğrenci kitlelerinin birliğinin sağlanması, öğrenci komitelerinin oluşturulması, böylece ihtiyaca cevap verecek örgütlenme biçiminin ortaya çıkacağı belirtilerek; üniversite öğrencilerinin YÖK'ün ve vize sınavlarının kaldırılması, yönetmeliklerin değiştirilmesi, harçların kaldırılması, vb. gibi talepler etrafında öğrenci komiteleri kurmaya çalışmaktadır. (Yükseköğretimkurulu, 1985: 97).

DHKP-C, Üniversiteler ve Radikalleşme

Üniversite gençliği üzerinden 1990'ların başından itibaren radikalleşme dinamiklerini ortaya koyan aşırı sol gruplar gerçekleştirdikleri silahlı eylemlerle yeniden görünürlük kazanmaya başladılar. 1994'de Devrimci Sol örgütünün "Partileşme" kararı alması ve Dursun Karataş'ın da Marksist-Leninist bir yapıyı bu partiye entegre ederek kurduğu Devrimci Halk Kurtuluş Partisi ve bu partinin silahlı kanadını oluşturan "Cephe" ile birlikte Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi, 1990'lardan sonra üniversitelerde görülen aşırı sol radikalleşmesinin ana aktörlerinden biri haline geldi. 1994 yılından itibaren şiddet eylemlerini ülke geneline yaymaya çalışan örgüt, adını 1994'de Doğru Yol Partisi (DYP) Şişli binasına yaptıkları saldırıyla duyursa da 1996 yılında gerçekleştirdikleri Özdemir Sabancı suikastıyla adını daha geniş kesimlere duyurdu. 1996-2000 yılları arasında örgüt diğer aşırılıkçı sol örgütler gibi açlık grevleri ve ölüm oruçlarıyla da gündeme geldi. Bu eylemleri gerçekleştirerek kamuoyundan destek sağlamaya çalışan örgüt özellikle 1986 yılında kurulan Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Dayanışma Derneği (TAYAD) ile daha fazla gündeme geldi.

Aslında ana gayesi 12 Eylül askeri darbesinin neden olduğu ağır işkence ve baskı ortamının neden olduğu insan hakları ihlallerine karşı mücadele olan TAYAD'ın bu dönemde DHKP-C'nin "Parti" çatısı altında ölüm oruçları ve açlık grevi eylemleriyle anılması DHKP-C'nin beslediği radikal sosyal ağları ne kadar genişletebileceğini göstermesi bakımından önemlidir. Cezaevlerinde ölüm oruçları ve TAYAD'lıların gerçekleştirdiği açlık grevleri özellikle örgüt için şiddete başvurmada radikal bir söylem ve anlatı (narrative) temeli oluşturmaktaydı. 2000 yılında devlet yetkilileri cezaevlerinde tekrardan kontrolü sağlamak ve bazı tutuklu ve hükümlülerin F tipi cezaevlerini protesto etmek amacıyla yaptıkları açlık grevine son vermeyi amaçladıkları "Hayata Dönüş Operasyonu"nu gerçekleştirdi. Yirmi cezaevine birden yapılan operasyon neticesinde otuz tutuklu yaşamını yitiren yüzlerce kişi de yaralanmıştır, fakat bu operasyon neticesinde örgütün cezaevlerinde ve sosyal çevresinde görülen radikalleşme ağları hasar aldı.

Hayata Dönüş Operasyonu'nu DHKP-C için farklı stratejilere itti ve özellikle bu operasyon başta olmak üzere diğer örgütsel faaliyetler de öldürülen mensupların söylem ve anlatılarla üniversite gençleri arasında kahramanlık mitleri oluşturmaya çalıştılar. Bu mitleri kullanmak içinde TAYAD gibi örgütle doğal bağı olmasa da örgüt mensuplarına adadıkları şarkı sözleri yazan Grup Yorum, üniversitelerde kullanılan aşırı sol radikal söylemin taşıyıcısı ve tedarikçisi oldu. 1985 yılında Marmara Üniversitesi İletişim bölümünde okuyan Kemal Sahir Gürel, Tuncay Akdoğan, Metin Kahraman ve Ayşegül Yordam tarafından kurulan Grup Yorum hakkında dört yüze yakın dava açılmıştır. Bu süreç zarfında grubun yirmi üç üyesi yasa dışı faaliyetlerde bulunmak ve örgüt propagandası yapmak suçuyla tutuklandı. Grup Yorum'un "Geliyoruz" albümünde yer alan Sibel Yalçın Destanı, 1994 yılında Doğru Yol Partisi Şişli ilçe binasına eylem gerçekleştiren ve 1995 yılında öldürülen örgüt mensubuna atfedilmiştir. Yine 2005 yılında Adalet Bakanlığına intihar saldırısı düzenleyen ve "Yıldızlar Kuşandık" isimli şarkının sözlerini yazan Eyüp Beyaz'a vurgu yapılmaktadır. Örgütün radikalleşme söylemini oluşturan, bu sürece katkıda bulunan ve 1996 da cezaevlerinde sıkça görülen ölüm orucu eylemlerinde yaşamını yitiren militanlara atfen yazılan "Biz Varız" albümünde yer alan Boran Fırtınası ve hayata dönüş operasyonunda ölenler için 'Diri Diri Yaktılar' isimli şarkılar Grup Yorum tarafından seslendirilmiştir.

Grup Yorum'un şarkılarında dillendirilen söylemin ana kitlesi şüphesiz üniversite gençliğidir. 2012-2016 yılları arasında DHKP-C'nin terör saldırılarını gerçekleştirenlerin üniversite okuyan ve 21-29 yaş arası gençlerden oluştuğu görülmektedir. Radikalleşme sürecinde önemli olan anlatıların silahlı eylem gerçekleştiren kişilerin üzerinde bir motivasyon kaynağı oluşturması, aşırı sol örgütlerin müzik grupları arasındaki organik ve inorganik bağı anlaşılmamasında zorunlu kılmaktadır.

1990'ların ortasından itibaren şiddet eylemlerini artıran DHKP-C 2012 yılından itibaren yirmi bir terör eylemi gerçekleştirdi. Fakat örgüt şiddet eylemlerini 2000'li yıllardan sonra ise suikast ve fedai eylemlerine çevirdi. Şüphesiz bu tür bir strateji izlemesinde "Cephe"nin örgüt içinde "Parti"yi kontrol alması önemli rol oynamıştır. Örgütün yeni stratejisinde de üniversiteler kilit rol oynamaktaydı ve eylemlerin çoğunu üniversitelerde okuyan veya eğitimini yarı da bırakmış kişiler tarafından gerçekleştirildi. DHKP-C'nin üniversite öğrencileri arasından seçtiği eylemcilerine baktığımızda çok ilginç ve diğer terör örgütü mensuplarından farklı profillerin ve radikalleşme süreçlerinin olduğu görülmektedir. 2009 yılında Hayata Dönüş Operasyonu'nu gerçekleştirenler arasında olan dönemin Adalet Bakanı olan Hikmet Sami Türk'e kaşı yapılan suikast eylemi Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Didem Akman (25) ve 16 Haziran 2012 yılın-

da polis memurunu şehit eden Sultan Işıklı bu tipolojinin önemli referans noktasını oluşturmaktadır. Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyan Işıklı, örgüte üniversite yıllarında katıldığını ve daha sonra silahlı eylemlere varacak ölçüde radikalleştiği anlaşılıyor. 31 Mart 2015 tarihinde İstanbul Çağlayan'daki Adalet Sarayı'na gerçekleştirdikleri terör eylemiyle Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kirazı şehit eden Şafak Yayla (21) ve Bahtiyar Doğruyol (28)'da üniversite öğrencileriydi. Şafak Yayla başarılı bir lise geçmişine sahip olmasına rağmen iki abisi de DHKP-C mensubuydu. Yayla'nın diğer profillerinden farklı olarak radikalleşme sürecine aile içerisinde başladığı görülüyor. Yayla'nın örgütle olan bağlantıları İstanbul Hukuk Fakültesini kazandıktan sonra da devam etti. Bahtiyar Doğruyol da Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro bölümünde okurken örgütsel doküman ve propaganda-ajitasyon rolü oynadığı ama ilerleyen aşamalarda da silahlı şiddete dönüşen bir radikalleşme sürecinden geçtiği anlaşılıyor. Savcı Kiraz'ın şehit edilmesinden bir gün sonra İstanbul Vatan caddesindeki Emniyet Genel Müdürlüğüne silahlı eylem gerçekleştiren ve daha önce de Sultanahmet'te Polis noktasına silahlı saldırı düzenleyen Elif Sultan Kalsen (26) de Kocaeli Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencisiydi. 3 Mart 2016 yılında İstanbul Bayrampaşa'da ki Çevik kuvvet binasına saldırı düzenleyen Berna Yılmaz (27), Ankara Üniversitesi Antropoloji bölümü öğrencisiyken; Çiğdem Yahşi (27) de İstanbul Üniversitesi öğrencisiydi.

DHKP-C'nin son dönem eylemlerini gerçekleştiren bu profillere baktığımızda radikalleşme çevresinin daha çok üniversite öğrencileri arasından ama farklı radikalleşme süreçlerinden gelen kişileri seçtiği görülüyor. Örgüt mensuplarının kuruldukları dönemde en çok kullandıkları söylem pratiği emperyalizmle mücadele kapsamında sanayici ve iş adamlarına karşı suikast ve kaçırma eylemleriyken bu durum 2000'li yıllardan itibaren devletin cezaevlerini kontrol altına almasıyla kolluk kuvvetlerine karşı yönelmiştir. Örgütün üniversite öğrenciler arasında radikal çevrenin oluşturulmasında kullandıkları söylemler ve anlatılar parasız eğitim, YÖK'ün kaldırılması, mezhepsel kimliklerin özgürleştirilmesi ve özellikle toplumsal gösteriler sırasında yaşanan can kayıplarının devlet tarafından aydınlatılmamasıdır.

MLKP, Devrimci Karargâh ve Radikalleşme

MLKP diğer sol örgütleri takiben 1994 yılında kurulsada örgüt bazında kuruluş tarihini 1995'te gerçekleştirdikleri I. Parti ve Birlik Konferansına dayandırmaktadır. MLKP özellikle kurulduğu tarihten itibaren hayata dönüş operasyonuna kadar ceza evlerinde süren ölüm orucu eylemlerine aktif rol oynadı. Merkez komite üyesi Hüseyin Demircioğlu ve Tuncay

Yıldırım ölüm oruçları eylemlerinin önde gelen isimleriydi. 2000'lerden sonra ise stratejisini gençlik yapılanması olan Komünist Gençlik Örgütü (KGÖ) üzerine kurdu. KGÖ, ideolojik olarak partiye bağlı, örgütsel olarak bağımsız bir gençlik örgütlenmesidir (Akyol, 122). Bugün için Ezilenlerin Sosyalist Platformu ve bu patinin "Cephe" yapısını oluşturan Fakirlerin ve Ezilenlerin Silahlı Kuvvetleri MLKP ile eşgüdüm halinde hareket etmektedir.

Devrimci Karargâh Örgütü (DKÖ) ise bu iki örgütten farklı olarak 2005 yılında kuruldu. 2009 yılında polisle girdiği çatışmada öldürülen Orhan Yılmazkaya örgütün lideriydi. 1970 yılında Almanya'da doğan Yılmazkaya, 1987'de Kabataş Erkek Lisesi'ni, 1994'te İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. 1994'te kapatılan Sosyalist İktidar Partisi'nde (SİP) siyasi harekete katıldı. Orhan Yılmazkaya daha sonra siyasi tavrını 2000'lerin başında kuruluna Bedrettin Hareketinde ortaya çıkardı ve 2006 yılına kadar PKK'nın Suriye ve Kandil kamplarına Hamdi ve Can kod adlarını kullanarak askeri ve siyasi eğitim aldı (Youtube, 2009). Orhan Yılmazkaya akademik çalışmalarıyla da kamuoyunda sıklıkla gündeme geldi. 2002 yılında Türkçe olarak Çitlembik Yayınlarından çıkan "Aydınlık Kubbenin Altındaki Sıcaklık: Türk Hamamları" ile alanında ilk sayılabilecek bir eseri kaleme aldı. 2003 yılında aynı yayınevinden kitabı İngilizce olarak çıkan Yılmazkaya bu eserinden dolayı 2003 yılında CnnTürk'e röportaj vermiştir (İstanbulhaber, 2009). Orhan Yılmazkaya 2009 yılında Bostancı'da emniyet güçleri altı buçuk saat çatışma sonucu ölü olarak ele geçirildi. Yılmazkaya'nın sahip olduğu profil özellikle ülkemizde görülen radikalleşme süreçleri açısından da önemli göstergelere sahip. Yılmazkaya'dan sonra DKÖ'de liderlik sorunu ortaya çıktı ve Almanya'da yaşayan Serdar Kaya ile Sincan cezaevinde yatan Sarp Kuray arasındaki gerilim ve açmazlar örgütü zayıflatmış durumda bıraktı (Medyadev, 2016).

Farklı Etmenler, Profiller ve Söylem

DHKP-C ve Şafak Yayla örneğinde kısmen değindiğimiz gibi, bu makalede 'üniversite' olarak dile getirilen faktör radikalleşme *sebebi veya mekanı* olarak ele alınmıyor. Üniversite, radikalleşme *nedeni* olarak ele alınmadığı gibi, tek faktör olarak da ele alınmamalıdır. Bugün PKK'ya katılan birçok gence ve üniversite öğrencisinin profilleri değerlendirildiğinde, ciddi oranda aileden başlayan bir radikalleşmeden bahsetmek gerekiyor. Bunun da radikalleşme ve terör çalışmalarında tanıdık bir süreç olduğunu belirtmeliyiz. Örneğin, Dillon (1996) İrlanda Kurtuluş Örgütü (IRA) için terör eylemlerini İngiltere'ye taşımak için oluşturdukları terör hücrelerinin mensubu kızkardeşler (*Dolours ve Marion Price*) için şöyle demektedir:

“kesin olan şudur ki Price kardeşler hareketin içinden gelen aileleriyle birlikte kendilerini cumhuriyetçiliğe adanmışlardı. Sadakatlerinin nereye olduğu konusunda tereddütleri yoktu ama IRA üyeliklerini gizlemişlerdi. Aile geçmişleri, kız kardeşlerin gençler arasında hislerin yoğunlaştığı, duyguların tavana vurduğu anda IRA’ya katılmalarını kaçınılmaz kılıyordu” (Dillon, 1996: 165). Bu bakımdan son dönemde PKK’ya katılan bazı gençlerin örgüte anne babaları tarafından uğurlandıkları görülmektedir. Kızı Kobani’de öldürülen bir baba “Siyasi çalışma kendisine önerilmesine rağmen kızının savaşmak istediğini” belirttikten sonra “eşi ile birlikte kızlarını savaşa uğurladıklarını” ifade etmektedir. Yine kendi ifadesine göre, “çocuklarını PKK Lideri Abdullah Öcalan’ın ideolojisiyle yetiştirip eğittiklerini” söylemektedir (Anfmobileun, 2014). Buna benzer çok sayıda örnek bulmak mümkündür. (Evrenselhaber, 2015; Evrenselhaber, 2015a; Diclehaber, 2016)

Son dönemde özellikle Kobani olayları sırasında Rojava devrimi söylemiyle PKK’ya katılan üniversite öğrencilerinin bir kısmına dair bilgiler açık kaynaklardan toplandığında karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır:

İsim	Doğum Tarihi/Yeri	Üniversite	Bölüm
1) A. F. K.	1991/Van-Çatak	Muğla Üniversitesi	İşletme
2)E. T.	1988/Diyarbakır	Balıkesir Üniversitesi	Coğrafya Öğrt.
3) İ. O.	N/A	Dokuz Eylül Üniversitesi	Kimya
4) C. K.	N/A	Ege Üniversitesi	Coğrafya
5) İ. G.	N/A	Celal Bayar Üni.	Edebiyat
6) S. Ş.	N/A	Celal Bayar Üni.	Sağlık
7) E. Ş.	N/A	Dokuz Eylül Üni.	Felsefe
8) Y. Y.	1989/Ağrı	18 Mart Üni.	—
9) C. K.	Kars	Marmara Üni.	Hukuk
10) R. E.	N/A	Pamukkale Üni.	Büro Yön.
11) Ş. C.	N/A	Munzur	Bilgisayar Müh.
12) P. Ö.	N/A	Ege Üniversitesi	Coğrafya
13) E. Y.	N/A	Dicle Üniversitesi	Tıp Fak.

14) S. N. A.	1984	Boğaziçi Üniversitesi	Sosyoloji
15) E. A.	1992	Musafa Kemal Üniversitesi	—
16) U. N.	Erciş, Van	Sakarya	Sosyoloji
17) C. B.	N/A	Siirt Üni.	—
18) H. Ç.		İstanbul Üni.	Gazetecilik
19) A. Ü.		Marmara Üniversitesi	Coğrafya
20) B. D. C. (A. S.)	Kasım 1993/ Diyarbakır- Ergani	İstanbul Üniversitesi	—
21) S. Ç. D.	1992/Kars	Balikesir Üniversitesi	Seyahat İşletmeciliği
22) E. Ç.	1984/Batman	İstanbul Üniversitesi	Siyasal Bilgiler
23) N. A.	1996 doğumlu	Çankırı Karatekin	Felsefe
24) L. N.		Mimar Sinan	Güzel Sanatlar
25) K. O.		Marmara Üniversitesi	Kalkınma İktisadı
26) Y. E.	1991	Dicle Üni	Tıp Fakültesi
27) Ş. B.		Mersin Üniversitesi	Tarih Öğrt.
28) M. Z.		Dicle Üni.	Tıp Fak.
29) A. A.		Dicle Üni.	Tıp Fakültesi
30) H. Ö.		Dicle Üni.	Fen Fakültesi
31) C. Y.	1993	Yalova Üniversitesi	—
32) İ. O.	1997	Dicle Üni	Sınıf Öğrt.
33) T. K.		Ardahan Üniversitesi	Çağdaş Türk Edebiyatı
34) E. S.	1991	Pamukkale Üni	Psikoloji
35) A. G.	Bingöl; İstanbul doğumlu	Yıldız Teknik Üni	Siyaset ve Uluslararası İlişkiler
36) E. A.	1993/Adana	İstanbul Üni/ Ankara Üni	—

37) M. Ö.	Muş-Çiriş	Muş Alparslan Üni	İktisadi İdari Bilimler Fak.
38) M. Ş.	N/A	Akdeniz Üni.	—
39) D. Y.	N/A	Akdeniz Üni	—
40) D. D.	N/A	Akdeniz Üni.	—
41) N. Y.	N/A	Selçuk Üniversitesi	—
42) Ş. Y.	1991/ Zonguldak	İstanbul Üni	Hukuk
43) B. Y.	N/A	Uludağ Üniversitesi	Fen-Edebiyat
44) S. I.	N/A	Hacettepe Üni	İngiliz Dili ve Edebiyatı
45) H. S. G.	N/A	Yıldız Teknik Üni	Bilgisayar Öğretmenliği
46) E. Ç.	N/A	Ankara Üni	Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

Bu tabloya baktığımızda, Hertog ve Gambetta'nın söylediği gibi, PKK'ya ve diğer radikal sol örgütlere katılan üniversitelilerin (mezunlar ve aktif öğrenciler) ezici oranda sosyal ve beşeri bilimlere ait disiplinlerden geldikleri görülmektedir. Bu örgütlerin dile getirdikleri söylemin ve kavramların (son dönemde kullanılan 'demokratik konfederalizm' 'demokratik otonomi' gibi) bu disiplinlerde okuyan gençlere daha fazla hitap ettiği söylenebilir. Özellikle sınırimızın yanı başındaki *Ayn el-Arab* (Kobani) bu anlamda PKK için Küba'nın *Aydınlık Yol* terör örgütü adına gördüğü işlevi görmektedir. Kobani'de bomba eğitimi aldıktan sonra Adana'da bombalı araçla saldırı planlayan ve 4 Ekim'de yakalanan 5 PKK'lıdan birisi yine üniversite öğrencisiydi. *Ayn el-Arab*'da ki gelişmeler sadece PKK'yı değil aşırı sol örgütler içinde bir radikalleşme sürecini beraberinde getirmiştir. Mart 2016 yılında PKK'nın öncülüğünde kurulan ve Suriye'nin Kuzey bölgesi olmak üzere terör eylemlerini Türkiye'ye yaymak isteyen on civarı illegal sol örgüt *Halkların Birleşik Devrim Hareketi*'ne katıldığını açıklamıştır (Özgurgundem, 2016b). Bu durum sol örgütler için bir uyanış olarak kabul görmektedir ve bir çok sol örgüt mensubu olan üniversite öğrencisi örgütler tarafından Suriye'ye götürülüp eğitilmektedir. Fakat son zamanlarda bizzat aşırı sol örgüt mensubu olan öğretmen ve eğitimcilerinde bir radikalleşme sürecinden geçtiği çıktı. Örneğin 2015 yılında polis operasyonu ile öldürülen Yeliz Erbay (Berçem Renas) sekiz yıl öğretmenlik yap-

tıktan sonra 2008 yılında MLKP'nin silahlı kanadı olan FESK'e katıldığı ve bizzat MLKP'nin Suriye kamplarında bombalama ve sabotaj eylemleri aldığı ortaya çıktı. Yeliz Erbay'ın ablasının bir önceki seçimlerde İzmir 2. Bölgeden milletvekili adayı olduğu ve babasının din görevlisi olarak uzun yıllar Almanya'da görev yapması sol örgütlerin radikalleşme süreci konusunda şaşırtıcı bir örnek sağlamaktadır.

Son zamanlarda üniversite yerleşim alanları hem sol hem de sağ örgütler açısından örgüt mensuplarının yerleşim sağlamaya çalıştıkları mekanlar haline geldi. Örgütlerin bu tür bir strateji belirlemelerinde öğrencilerle daha rahat kurabilmeleri ve çevresel şartlar itibariyle güvenlik ve istihbarat radarlarından uzaklaşmaya çalışmaktadırlar. MLKP 2011 yılından itibaren FESK çatısı altında Suriye'ye götürdüğü ve bizzat PKK kamplarında sabotaj ve bombalı saldırı eğitimi alan kişileri ülkeye geri getirerek üniversite kampüslerine yakın yerleşim alanlarını kullandıkları bir strateji izlemektedir. İzmir'de gerçekleşen ve polis operasyonlarıyla medyaya çıkan haberlerden bu durum kolaylıkla anlaşılabilir (Dhatv, 2017). Bu yüzden ülkemizdeki terör örgütleri radikalleşme sürecini sadece kampüs içinde oluşturmuyor, ayrıca kampüse yakın olan alanlarda da bu süreci devam ettirebilmek için üniversiteleri kullanabiliyor. Eğitim formasyonu almış ve ailesi ile birlikte yurt dışında da yaşamış olan birisinin radikalleşme sürecinden geçerek çatışma bölgelerine gitmesi ülkemiz için bu konuda farklı politikaların ortaya çıkarılması gerektiği gerçeğiyle karşı karşıyayız.

PKK'nın üniversiteleri örgüte militan kazandırma yeri olarak görme politikası bilinçli bir stratejinin eseridir (Haber10, 2015). Örgüt liderlerinden Murat Karayılan 31 Ekimde özellikle Kürt gençlerine seslendi ve örgüte katılmaları yönünde konuştu. "Zaferin yolu nereden geçer değerli gençler? Zafer sizler ile olur. . . Sizler Kürdistan gençliği olarak. . . Büyük bir sorumlulukla gelin ve katılım sağlayın. . . gençler gelmeli ve onları eğitmeliyiz. Böylesi bir süreçte bütün Kürt gençleri uzmanlaşmalıdır. Siyasette, savaşta, öz savunmada uzmanlaşmalıdır. . . O kadar akademilerimiz var. Gelin katılın ve kendinizi uzmanlaşmış profesyonel askerler yapın. . . Bugün bizden, Kürdistan halkından ve gençliğinden istenen budur. Ben inanıyorum ki Kürt gençleri Çiyagerlerin, Nudaların yolunda zamanında rollerini oynayacaklardır. . . Örgütün çalışmalarına katılın, YPS saflarına katılın, gerilla saflarına katılın" (Yeniöğürpolitika, 2016). Bu sözler PKK'nın son yıllarda özellikle gençler üzerinde yoğunlaştığını ve bilinçli olarak genç kesimi hedef aldığını göstermektedir.

Sonuç

Radikalleşme, terör ve terörizm literatürü giderek daha fazla oranda eğitilmiş bireyin aşırılıkçı gruplara katıldığı ve bu grupların daha bilinçli bir şekilde orta, eğitilmiş sınıfa yönelmiş durumdadır. Bu açıdan üniversiteler, bazı örgütler için yumuşak/korunmasız hedefler olarak saldırı hedef olurken, diğerleri açısından örgütlenme, aşırılıkçı ideolojilerini yayma ve örgüte farklı görevler için militan kazanma yerleri olabilmektedir. Radikal örgütlere katılan gençler arasında ise, sosyal ve beşeri bilimler öğrencileri ve mezunlarının daha ziyade sol tandanslı radikal örgütlere, özellikle mühendislik fakültesi öğrencileri ve mezunlarının ise dini motifli ve aşırı sağcı radikal gruplara katıldıkları hipotezini öne sürmek için yeterince veri bulunmaktadır.

Üniversitelerin radikal grupların amaçları için bu şekilde kullanılmasını engellemek ise pek çok tartışmayı beraberinde getirebilmektedir. Örneğin, İngiltere’de hükümetlerin uyguladığı politikaların, özellikle Müslüman öğrencilerin gözetim altında tutulması ve olağan şüpheliler olarak muamele görmelerine; dolayısıyla Müslüman toplumun yabancılaştırılmasına ve amaca tamamen ters bir etki yaratılmasına neden olabileceği söylendi (Saeed ve Johnson, 2016: 38, 40). Hangi özelliklerin (davranış, görünüş vs) radikalleşme göstergeleri olarak alınabileceğine dair literatürdeki belirsizlik ve muğlaklık, üniversite öğrencileri ve kampüsler söz konusu olduğunda daha da akut hale gelebilir (McGlynn ve McDaid: 14). Örneğin, Nottingham Üniversitesinde terör çalışmaları öğrencisi iki genç, dersleri için araştırma yaptıkları sırada edindikleri El-Kaide’ye dair kaynakları buldukları için şikayet üzerine gözaltına alındı ve tutuklandı (Thornton 422-423). Masum kişilerin bu şekilde göz altına alınması veya farklı davranışlara maruz kalması, tam aksi bir etki yaratıp, radikalleşmeyi tetikleyen unsura dönüşebilir.

Demokrasilerde üniversitelerden kendilerini ‘güvenlik aktörleri’ olarak konumlandırmalarını istemek ve böylece ‘güvenli üniversiteler’ talebinde bulunmak ‘akademik özgürlük’, ‘eleştirel düşünce’ ve ‘şeffaf demokratik tartışma’ ilkeleri bakımından oldukça sorunlu olabilmektedir (Thornton, 426-427) Ancak yine de, tüm risklerine rağmen, Thornton, üniversitelerin kampüste radikalleşme ve aşırıcılık konusunu tartışmaları gerektiğini ve hükümetlerin üniversitelerden bir şeyler yapmalarını beklemekte haklı olduğunu söyler (428). Bu bakımdan, üniversitelerdeki özgürlük ortamının terör örgütlerince istismar edilmesine engel olmanın bir yolu olarak, İngiltere’de olduğu gibi,, üniversite öğrencileriyle etkileşim kurmak isteyen her kurum ve kuruluşun üniversite yönetiminin onayından geçmesi olabilir.

Üniversite yönetimleri, öğrencilerin radikal söyleme ve içeriğe maruz kalmamaları adına etkinlik programlarının içeriğini bile değiştirebilmelidir (House of Commons Radicalization, 21).

Aşırılıkçı grupların üniversite kampüslerinde rahat hareket etmesini engelleyecek düzenlemelerin ve yasaların yapılması da önemlidir (Yusuf, 2016: 7). Türkiye’de ise en başta PKK, DHKP-C, MLKP vb. radikal terör örgütlerinde gençlik radikalleşmesinin hangi aşamada başladığını, bu örgütlere katılan bir üniversite öğrencisinin, bu bağlantıları lise veya öncesinden başlayarak getirip getirmediği, bu tür gençlerin oranını saptamak ve buna göre çalışmalar yapmak oldukça önemlidir. Üniversiteler, zaten örgüt bağlantıları olan ve bu mensubiyet çerçevesinde hareket eden, zaten radikalleşmiş bir genç için çalışmalarını genişletme alanı haline gelebilir.

Diğer yandan, hiç tereddütsüz, PKK ve diğer terör örgütlerini meşrulaştıran, şiddeti bir yöntem olarak haklı ve meşru gösteren herhangi bir konuşmacının, daha da önemlisi müzik grubunun üniversite kampüslerinden ve etkinliklerinden uzak tutulması; üniversite yönetimlerinin bu amaca yönelik gerekli müdahalelerde ve kontrollerde bulunması gerekmektedir. Üniversite yönetimlerinin ve idarecilerinin, alanında uzman isimler ve emniyet birimlerince radikal örgütlerin üniversite kampüslerindeki faaliyetleri, üniversite yönetimlerinin ve personelinin bu hususta yapması gerekenler konusunda, ‘akademik özgürlük’ ilkesi de göz önünde bulundurularak bilgilendirilmeleri, farkındalıklarının artırılması uygun olacaktır.

Türkiye özelinde Emniyet Genel Müdürlüğü yurtdışındaki birçok emniyet kurumunun ve aktörünün aksine gençlik radikalleşmesine dair, özellikle PKK bağlamında, uzun zamandır çalışmalar yapmaktadır. Üniversite, radikalleşme ve terör denklemiyle daha iyi mücadele edebilmek adına, emniyet personeline ‘uzmanlaşmaya’ önem vermek gerekiyor. Aksi takdirde, bir bölgeyi, lise ve üniversiteleri, lise ve/veya kampüs çevresini, etkili örgütleri bilen, gençlerle görüşmeler yapan ve güvenlerini kazanan bir emniyet mensubunun bir süre sonra tamamen farklı bir alanda ve kadroda değerlendirilmesi, kazanılan alan ve konu tecrübesinin boşa gitmesine, bu da mücadelenin sekteye uğramasına neden olabilmektedir. Eğitim, radikalleşme, üniversite ve terör bağlamının en açık örneklerinden birisini sunan Türkiye’de bu konuda atılması gereken çok adım bulunmaktaysa da, işe önce konuyu tartışarak başlamak gerekmektedir.

Kaynakça

- ALJAZEERA (2017). "Suicide attack hits Nigeria's University of Maiduguri". <http://www.aljazeera.com/news/2017/01/suicide-attack-hits-nigeria-university-maiduguri-170116112753904.html> (12.01.2017)
- AKKAYA, Ahmet Hamdi and JONGERDEN, Joost. 2011. "The PKK in the 2000s: Continuity through breaks?" in Marlies Casier and Joost Jongerden (142-162) *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue* (New York: Routledge)
- BRADFORD, Emma & WILSON, Margaret A. 2013. "When terrorists target schools: An exploratory analysis of attacks on educational institutions." *Journal of Police and Criminal Psychology*, 28:127-138.
- BRANDON, James. (January 2011) "British Universities Continue to Breed Extremists" *Combating Terrorism Center at West Point, CTC Sentinel*. 4, 1, 6-8.
- BURLEIGH, Michael. 2008. *Blood & Rage: A Cultural History of Terrorism* (London Harper Perennial).
- DEL VECCHIO Giorgio (2016) "Political violence as shared terrain of militancy: Red Brigades, social movements and the discourse on arms in the early Seventies", *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 8:3, 212-226,
- DILLON, Martin. 1996. *25 Years of Terror: The IRA's War Against the British*. (Toronto, New York and London: Bantam Books).
- FAIOLA, Anthony and MEKHENNET, Souad (2017). "What's Happening to Our Children?" The Washington Post, 11 February, http://www.washingtonpost.com/sf/world/2017/02/11/theyre-young-and-lonely-the-islamic-state-thinks-theyll-make-perfect-terrorists/?utm_term=.d685e1895a66
- GROLL, Elias (2013). "There's A Good Reason Why So Many Terrorists Are Engineers", *Foreign Policy*, July 11, <http://foreignpolicy.com/2013/07/11/theres-a-good-reason-why-so-many-terrorists-are-engineers/>
- HABER10 (2015). "Terör Örgütü Dağdan Üniversitelere İniyor". http://www.haber10.com/siyaset/teror_organu_dagdan_universitelere_iniyor-106806
- HERTOG, Steffen ve GAMBETTA Diego. *Engineers Of Jihad: The Curious Connection Between Violent Extremism And Education*. New Jersey: Princeton University Press.
- HEWITT, Steve. (June2000). "'Information Believed True': RCMP Security Intelligence Activities on Canadian University Campuses and the

- Controversy Surrounding Them, 1961-1971”, *The Canadian Historical Review* 81 (2):191-228
- HOMELAND SECURITY INSTITUTE (2009), “Recruitment and Radicalization of School-Aged Children by International Terrorist Groups”, Final Report, http://homelandsecurity.org/docs/reports/Radicalization_School-Aged_Youth.pdf
- HOUSE OF COMMONS Home Affairs Committee (2012). “Roots of Violent Radicalization”, Nineteenth Report of Session 2010–12, Volume 1. <https://www.publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmhaff/1446/1446.pdf>
- HUDSON, Rex A. 1999. “The Sociology and Psychology of Terrorism: Who Becomes a Terrorist and Why?” *A Report Prepared under an Interagency Agreement by the Federal Research Division, Library of Congress.*
- HÜRRİYET (2017). “Samsunlu Üniversiteli Kıza PKK üyeliğinden 6 Yıl 3 Ay Ceza”, 23 Şubat, <http://www.hurriyet.com.tr/samsunlu-universiteli-kiza-pkk-uyeliginden-6-yil-3-ay-hapis-40375414>
- IBRAHİM, Saad E. “Anatomy of Egypt’s Militant Islamic Groups: Methodological Note and Preliminary Findings.” *International Journal of Middle East Studies* 12, no. 4 (1980): 423–453
- İMSET, İsmet (1992). *The PKK: A Report on Separatist Violence in Turkey (1973-1992)*. Ankara: Turkish Daily News Publications:
- KARAR (2016). “İzmir’de Yakalanan Terörist İtiraf Etti; PKK’nın Yeni Planı Ortaya Çıktı”. <http://www.karar.com/guncel-haberler/pkknin-yeni-planı-ortaya-cikti-267390#>
- KARAR (2017). “İzmir’de Saldırıda Kullanılan Araçları Alan Ev Sahibi Irak’a Kaçmış”. <http://www.karar.com/guncel-haberler/izmirde-saldirida-kullanilan-araclari-alan-ev-sahibi-iraka-kacmis-363661>
- MARCUS, Aliza (2007). *Blood and Belief: the PKK and the Kurdish Fight for Independence*. New York and London: New York University Press.
- MARSH, Sarah (2015). “Targets for Terror: the Shocking Data on School and University Attacks”. **The Guardian**. <https://www.theguardian.com/teacher-network/datablog/2015/apr/30/terror-data-school-university-attacks-peshawar>
- MCGLYNN, C ve MCDAID, S 2006. “Radicalisation and higher education: Students’ understanding and experiences”, *Terrorism and Political Violence*, ilk olarak online yayımlandı, DOI: 10.1080/09546553.2016.1258637

- MELZER, Patricia (2015). *Death in the Shape of a Young Girl: Women's Political Violence in the Red Army Faction* (New York and London: New York University Press).
- MİLLİYET (2016). "PKK'nın Eski Komutanı Peşmerge'yi Eğitiyor". <http://www.milliyet.com.tr/pkk-nin-eski-komutani-pesmergeyi-gundem-1972380/>
- POST, Jerrold M, (2007). *The Mind of the Terrorist: The Psychology of Terrorism from the IRA to Al-Qaeda* (New York, Palgrave).
- OSMAN, Mohamed Nawab Mohamed (2010) "Reviving the Caliphate in the Nusantara: Hizbut Tahrir Indonesia's Mobilization Strategy and Its Impact in Indonesia" *Terrorism and Political Violence*, 22:4, 601-622,
- RADU, Michael (2001), "The Rise and Fall of the PKK", *Foreign Policy Research Institute* <http://www.fpri.org/article/2001/01/rise-fall-pkk/>
- SAYARI, Sabri, 2010. "Political Violence and Terrorism in Turkey, 1976–80: A Retrospective Analysis", *Terrorism and Political Violence*, 22:2, 198-215.
- SAEED, T. & JOHNSON, D. (2016). "Intelligence, Global Terrorism and Higher Education: Neutralising Threats or Alienating Allies?", *British Journal of Educational Studies*, 64 (1): 37-51.
- SCHWARTZ, Stephen (Spring 2008). "Scientific Training and Radical Islam", *Middle East Quarterly*, 15 (2): 3-11.
- STATERA, Gianni "Student Politics in Italy: From Utopia to Terrorism". *Higher Education* 8 (1979): 657-667.
- The TRIBUNE (2016). Bacha Khan University Attackers Vow to Target Schools in New Video". 22 January. <https://tribune.com.pk/story/1032278/bacha-khan-university-attackers-vow-to-target-schools-in-new-video/>
- THORNTON, Rod (2011) "Counterterrorism and the neo-liberal university: providing a check and balance?" *Critical Studies on Terrorism*, 4:3, 421-429
- VARON, Jeremy (2004). *Bringing the war home : the Weather Underground, the Red Army Faction, and the revolutionary violence of the sixties and seventies*. London and Los Angeles: University of California Press).
- YEĞEN, Mesut. 2016. "Armed Struggle to Peace Negotiations: Independent Kurdistan to Democratic Autonomy, or The PKK in Context", *Middle East Critique*, 25:4, 365-383,
- YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (1985). *Türkiye'de Anarşi ve Terörün Sebepleri ve Hedefleri*, 12 Nisan 1985 günü Yükseköğretim Kurulu merkez binasında verilen konferanslar

- YUSUF, Huma. February 2016. "University Radicalization: Pakistan's Next Counterterrorism Challenge". *Combating Terrorism Center at West Point, CTC Sentinel*. Vol. 9, No.2, ss. 4-9.
- TEZCÜR, Güneş Murat (2015). "Violence and Nationalist Mobilization: the Onset of the Kurdish Insurgency in Turkey", *Nationalities Papers*, 43 (2): 248-266.
- TEZCÜR, Güneş Murat (2016) "Ordinary People, Extraordinary Risks: Participation in an Ethnic Rebellion", *American Political Science Review*, 110 (2), May 2016, ss. 247-264.
- ZAMAN, Robert ve MOHAMMADİ, Abdul Ahad (October 2014). "Trends in Student Radicalization Across University Campuses in Afghanistan". **Afghan Institute for Strategic Studies.**

İnternet Kaynakları

- Agos, 2015, <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/12956/haci-lokman-birlik-herkes-taniyabilsin-diye>
- Anfmobileun, 2014, <http://anfmobileun.news/guncel/cocuklarimiz-kanlariyla-sinirlari-kaldirdi>
- Dhatv, 2017, <http://www.dhatv.tv/gundem/Izmir-Buca-da-3-terorist-yakalandi-Buca-da-yakalanan-teroristlerin-kimlikleri-aciklandi-mi-Terroristler-nereye-saldiracakti-Detay-Haberin-Adresi-h9889.html>
- Dinamikgazete, 2014, <http://www.dinamikgazete.com/kobanede-bir-bogazicili-suphi-nejat-agirnasli/>
- Evrenselhaber, 2015. <https://www.evrensel.net/haber/106086/koban-de-yasamini-yitirenler-adanada-topraga-verildi;> [https://www.evrensel.net/haber/265755/aziz-guleri-binler-ugurladi;](https://www.evrensel.net/haber/265755/aziz-guleri-binler-ugurladi) <http://www.diclehaber.com/tr/news/content/view/457889?from=1251254157>
- İstanbulhaber, 2009, <http://www.istanbulhaber.com.tr/bostanci-teroristi-cnnturke-konusmus-haber-3679.htm>
- Özgurgundem, 2016b; <http://www.ozgur-gundem.org/haber/160421/halklarin-birlesik-devrim-hareketi-kurulusunu-ilan-etti>
- Özgürgündem, 2016, <http://www.ozgur-gundem.com/haber/137672/destanlari-siz-yazdiniz>
- Özgürgündem, 2016a, <http://ozgur-gundem.com/haber/160723/universite-siralarindan-direnis-barikatlarina>

‘5 Dil Bilen Biyokimyacı Kadın Gerilla Komutani’, *Güneydoğu Ekpress*, 2 Haziran 2015, <http://www.guneydoguekspres.com/haber/8390/5-dil-bilen-biyokimyaci-kadin-gerilla-komutani.html>

Sendika14, 2015; Milliyet, 2014a, <http://sendika14.org/2015/02/mlkp-savascisi-emre-aslan-kobane-direnisinde-yasamini-yitirdi/>; <http://www.milliyet.com.tr/isid-le-catisirken-olen-ypg-li-gundem-1911963>

The Nation (2016). “TTP’s Conflicting Statements”, <http://nation.com.pk/national/21-Jan-2016/ttp-s-conflicting-statements>

Yeniözgürpolitika, 2016, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=lezgin&id=951>

Youtube, 2009, <https://www.youtube.com/watch?v=5IOqvVb8Ls4>

Youtube, 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=RE0bR-eaKFI>

UNIVERSITIES AND ‘RADICALISATION’ IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA*

Ortadoğu ve Kuzey Afrika’da Üniversiteler ve Radikalleşme

Martin ROSE**

Abstract

The purpose of this study is to examine a little about the business of what we call – rather unsatisfactorily – radicalisation, on university campuses. I shall focus on mainly about the Middle East and North Africa, though I hope my remarks have wider relevance. I want to reflect a little on what it is about university education that encourages and discourages radicalisation. It is true that the mere fact of bringing young people together in large numbers, at a moment in their lives when they are idealistic and impressionable, has its own dangers, but if this can sometimes lead to extremist influence and even recruitment, it is in large part a matter of university discipline. There are more important themes, in my view, in the actual business of university teaching – and it is this that I would like to see more widely understood. In this study, I will try to explain that university youth struggling with radicalisation in some perspectives. To do so, the study consists of observations about radicalism in universities and universities youth.

Keywords: Radicalisation, Violent Extremists, Engineering and Radicalisation, Middle East, North Africa

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite kampüslerinde radikalleşme olarak adlandırılan konu hakkında inceleme yapmaktır. Yapılan açıklamaların daha geniş alanda alakalı olmasını umut etmekle beraber, genel olarak Orta Doğu ve Kuzey Afrika’ya odaklanılacaktır. Radikalleşmeye teşvik eden ve tam tersi etki yaratan üniversite eğitimi hakkında bilgi vermek istemekteyim. Üniversite çağındaki genç insanlar hassas ve kolay etkilenebilir zamanda

* This paper was originally presented at the Conference on Terrorism, Radicalization, and University at the Turkish National Police Academy, Ankara Turkey, 8-9 November 2016

** Visiting Fellow, The Prince Waleed bin Talal Centre for Islamic Studies, University of Cambridge, email: mr653@cam.ac.uk

olduklarından onları üniversite ortamı olan kalabalıklarla bir araya getirdiğimizde, bu onların kendi tehlikeleri olmaktadır. Ancak, bu durum bazen radikalleşmeden etkilenme ve aşırıcılığa katılma olsa da, bu daha çok üniversite disiplinin bir sorunudur. Benim anlaşılmasını istediğim üniversite öğreniminin daha fazla önemli konuları olduğudur. Bu çalışmada üniversite gençliğinin radikalizm ile mücadelesini bazı bakış açılarından açıklamaya çalışacağım. Bunu gerçekleştirmek içinde, üniversitedeki ve üniversite gençliğindeki radikalizmle ilgili bazı gözlemleri çalışmada açıklayacağım.

Anahtar Kelimeler: Radikalleşme, Aşırıcılık Yanlıları, Mühendislik ve Radikalleşme, Ortadoğu, Kuzey Afrika

Introduction

It is notable that when we talk about a connection between education and ‘radicalisation,’ there is a strange assumption that we must be talking about a connection between *lack* of education and radicalisation. Although academic researchers have paid a lot of attention to the much more interesting and sometimes surprising connection between higher education and violent extremism, more popular analysis continues to examine the assumption that poor education conduces to radicalisation.

About a month ago, the British newspaper the *Guardian* ran a report by Jason Burke headlined *Islamic militant groups’ recruits likely to be well educated, study finds* (Burke, 2016). World Bank analysts, looking at internal *Daesh* recruitment records acquired by German BKA [*Bundeskriminalamt*, The Federal Criminal Police Office of Germany], covering 3,803 foreign recruits to the *Daeshi* jihad, were able to do some fairly fine-grained analysis. The research will, according to the *Guardian* – and I am quoting Burke here - “reinforce the growing conclusion among specialists that there is *no* obvious link between poverty or educational levels and radicalisation.” The World Bank study found that 69% of recruits reported at least a secondary level education while “15% left school before high school and less than 2% are illiterate”. The educational level of recruits from North Africa or the Middle East was significantly greater than that of most of their compatriots, the researchers found. “A large fraction have gone on to study at university ... Recruits from Africa, south and east Asia and the Middle East are significantly more educated than individuals from their cohort in their region of origin (Burke, 2016).

This certainly doesn't support the odd assertion that "there is no obvious link between ... education levels and radicalisation." In using these figures to contradict a correlation with *low* educational achievement, the author downplays the correlation with *high* educational achievement – or at least with progression beyond school.

It is the product of an easy assumption that poverty and lack of education lead to desperation, and that desperation coupled with a sense of 'nothing to lose' is a motor for terrorism. As Claude Berrebi put it in a 2007 paper, "the intuitive expectation is for terrorist organizations to be populated by individuals who have the lowest market opportunities." He stresses that this understanding has been widely accepted – and many commentators quote Eli Wiesel who famously wrote, "What is it that seduces young people to terrorism? It simplifies things. The fanatic has no questions, only answers. Education is the way to eliminate terrorism." (Jai, 2001). Berrebi quotes frequent couplings by politicians and statesmen of 'poverty and ignorance' in accounting for radicalisation and terrorism; and there is a widespread, attractive and plausible assumption that education, *tout court*, is a powerful answer to terrorism (Berrebi, 2007).

Education, Radicalization and the Evidence

But the evidence doesn't support this conclusion, as the World Bank report figures cited by the *Guardian* make clear (World Bank MENA Region, 2016). An intriguing chart in the report itself shows that in every single case except that of those coming from Eastern Europe, the average number of years of education of *Daeshi* recruits *exceeds* the regional average for their region of origin. This is most marked in North Africa (where the difference is 3 years of education), Sub-Saharan Africa (5 years) and the Middle East (3 years); Western Europe shows a difference of 2 years. "We find," write the World Bank report's authors, "that Daesh did not recruit its foreign workforce among the poor and less educated, but rather the opposite" (World Bank, 2016).

There is no evidence published in the report allowing a comparison specifically of the proportion of university graduates between *Daesh* and the wider regional population, but research published by Diego Gambetta and Steffen Hertog in 2007 found that almost half (48.5 percent) of *ihadis* recruited within the MENA [Middle East and North Africa] region prior to that date had higher education of some sort, and that "the over-representation of university-educated in our sample relative to the general population of their countries is significant." (Gambetta and Hertog, 2007). A sample

examined by the *Centre for Religion and Geopolitics* in 2016 found that 46 percent had attended an Higher Education institution, though 22% had dropped out without completing (Ahmed, et al., 2016). This can be broadly compared with a regional mean figure of 25.8 percent gross enrolment in tertiary education, a figure which, broken down between the four major 'suppliers' is (or rather was at the time of the research) 32.6 percent in Egypt, 10.6 per cent in Morocco, 28.6 per cent in Tunisia and 27.7 percent in Saudi Arabia (World Bank, 2008). Jihadism is, it seems, a profession that attracts graduates. Accordingly, the first observation is that – perhaps counterintuitively - those who have attended university are in relative terms more likely than the general population to become 'violent extremists.'

This question has been widely discussed by researchers, much of whose emphasis has been on trying to work out how education and the conditions of a specific society interplay. For example, Brockhoff et al. (2015: 1207) analysed 133 countries over 23 years and concluded that "education at lower levels (primary education) leads to more terrorism for a cluster of countries where poor [socio-economic, politico-institutional and demographic] conditions abound, while high level education (university education) reduces domestic terrorism for a cluster of countries where conditions are more favourable." This makes sense: where societies are able and willing to respond to the growing expectations of an increasingly educated population, allowing those expectations to drive change, it can well be positive: where they can't, or won't, respond to that growing level of expectation, pressure for forced change builds up – or as the economists have it "due to poor country-specific circumstances, advances in education may not sufficiently increase the opportunity costs of terrorism, because the relevant transmission channels do not work properly" (Brockhoff, et al., 2012).

Education in the Middle East and North Africa

In the background to this debate is the huge expansion – what the French call *massification* – of higher education across the world, in countries at each end of the scale set out in the paper I have just been discussing. It's worth pausing to look very briefly at the growth of Higher Education in the recent past. Universities today are very different to the institutions that my generation, whether in Europe or the Middle East, attended. Between 1992 and 2012 the world's student population rose from 14 percent to 32 percent of the relevant age-group. The number of countries in which that proportion passed 50 percent rose from five to 54 (The Economist, 2015). Raw student numbers worldwide, 105 million in 2002, are expected to more than double again in the 13 years 2012-25, reaching 262 million (Maslen,

2012). A higher and higher proportion of the world's young population is passing through universities, and as well as centres of creativity, innovation and improved life-chances, they are inevitably also becoming focuses of disappointment, when the outcomes do not match the expectations and hopes raised.

This growth in numbers is visible in Europe – in Britain, the proportion of young people in university has gone from 3.4 percent of the age-cohort in 1950 to almost 50 percent today. Such growth is piously and generally (though not necessarily correctly) held to be a good thing – and the positive correlation between a rising percentage of graduates in the population and economic development is assumed to be causal. However, there are clearly by-products not just in the *unemployment* of graduates, but also in their *under-employment* – the colonisation of unskilled jobs by graduates unable to find skilled work. In the United Kingdom in 2015, 30.8 percent of young graduates were employed in unskilled jobs, and 13.4 percent were either unemployed or inactive (gov.uk and Times Higher Education, 2015). This is true too in much of Middle East and North Africa and across the world – and it will get much worse as student numbers continue to explode.

The question of why this is so, is hard to answer precisely. Important, though, is the fact that throughout the region, so overloaded and even broken is the higher education system and its relationship with the wider national economy, that (unlike in most of Europe) in almost every country in MENA a university degree today *reduces* rather than increases the chance of finding a job. This is of course not quite as simple as it sounds, because the graduate's expectation of a job is not the same as that of a primary school leaver – the graduate will often hold out for something that he or she considers 'appropriate.' Nonetheless, as a United Nations Development Program report in 2010 described the situation in Egypt, rather crisply, "It seems true that an educated person is at no advantage when it comes to finding his/her way in the job market. In fact, the opposite seems to be true" (United Nations Development Program, 2010). Across the region, 20-30 percent of graduates are unemployed (World Bank, 2013).

In Morocco it is common to hear the faculties of letters in particular described as *chantiers de chômage*, or 'factories of unemployment,' and brutal as the description is, it is all too often true. As the student population grows everywhere, so does graduate unemployment: many of the economies of the world are producing graduates much faster than they can create graduate jobs, and the result is frustration, bitterness and despair. It is logical to suppose that this pool of unemployed but educated people will

provide fertile possibilities for the recruitment of extremists. The argument goes that hopes raised and then dashed – particularly when education has historically seemed so sure a way to a better life – are motivators to radicalisation. It may seem logical, but has not been demonstrated, and in fact as we shall see, the courses of study which provide the largest numbers of violent extremists are those with the lowest, not the highest, unemployment rates.

Unemployment is significantly differentiated by subject. The massive expansion of Higher Education across MENA has been achieved by enlarging the numbers studying the humanities and social sciences (with their lower unit costs) much faster than those studying STEM [Science, Technology, Engineering, and Math] and medicine. This means, clearly, that the employment pressures on Social Science and Humanities graduates are greater than on their scientific and technical peers – hence the Moroccan quip about ‘factories of unemployment.’ And it coincides with reform and very significant contraction, right across the region, of the bloated civil services which have in the past been the main employers of humanities and social science graduates. Twenty percent of Egyptian men, and 50 percent of Egyptian women, born in 1978 found their first job in the public service: by 2009 those figures were 5 percent and 25 percent respectively (Egyptian Central Authority for Organisation and Administration, 2009).

Unsurprisingly, where we can differentiate, the figures are pretty clear: in Algeria, to take one example, the graduate unemployment rates are 28.7 percent in the social sciences, 27.3 percent in the humanities, 18.1 percent for scientists and 14.8 percent for engineers (Furceri, 2012). This is typical of North Africa. In Morocco, according to one leading authority, 80 percent of all graduate unemployed come from Islamic Studies, Arabic and the three school-teaching-orientated science courses, Chemistry, Biology and Physics (Guerraoui, 2013). STEM and medicine students are much fewer in number: across the region humanities and social sciences make up 63 percent of the student body, STEM students 23 percent and medical students 6.7 percent. The World Bank observes that STEM graduates are likely to be in higher demand because “scientists and engineers are likely to contribute more to economic growth than are social scientists or students of the humanities” (World Bank, 2008a). This is relatively, but no longer absolutely, true – unemployment amongst engineering graduates, while still comparatively low, is rising. The disparity of numbers and the differential unemployment might easily lead one to expect that levels of frustration and thus susceptibility to radicalisation, are higher amongst graduates in the humanities and social sciences.

This is not the case, and this perhaps counter-intuitive fact lies at the heart of understanding campus radicalization. A great deal of accumulating anecdotal evidence, and research by (among others¹) Diego Gambetta and Steffan Hertog (2016), demonstrates fairly convincingly that STEM graduates in general, and (although this specific is disputed) engineers in particular, have slightly but significantly higher levels of recruitment to jihad than social scientists and humanities students.

As a consequence, the second observation is that unemployment, disappointment and frustration are growing amongst graduates; but that despite an intuitive causality, jihadi recruitment is not evenly distributed amongst graduates of different disciplines.

Education Field and Radicalization

The Gambetta and Hertog study (2016), called *Engineers of Jihad*, is fascinating and thought-provoking. It deserves to be dwelled upon because its implications rather than its arguments are most relevant. Essentially, they first demonstrate that engineers are over-represented: 44 percent of graduate *jihadis* recruited in the region, and 59 percent of those (many fewer) recruited in the West, had engineering degrees, and conclude that engineers “are over-represented amongst Islamic radicals by two to four times the size we would expect” (Gambetta and Hertog, 2016). Stephen Schwartz, examining the radicalisation of doctors, notes that “the radicalisation of Muslim doctors ... is systematic” (Schwartz, 2008). They and other writers note a number of other interesting correlations: “though engineers,” writes Gambetta, “are over-represented in both violent and peaceful Islamic groups, holders of ‘Other Elite Degrees’ (i.e. medicine and natural sciences) are much more strongly represented among the latter. Islamism seems to be appealing to both, but engineers seem much more prone to take the step to violence.” A 2010 Demos report on radicalisation in the UK notes that “terrorists are more likely to hold technical or applied degrees – medicine, applied science, and especially engineering. [Non-violent] radicals by contrast were much more likely to study arts, humanities and social sciences” (Bartlett, et al., 2010). Finally (though there are many more examples) a Tunisian study published in 2015 recorded that “science rather than liberal arts students are more attracted to jihadist groups” – “according to the study,” the commentator goes on, “students in mathematics and technology disciplines have the highest rate of recruitment to extremism – 19 percent, followed by natural sciences, chemistry and physics at

1 There is a useful literature review in Brockhoff et al., op. cit., p3-4

21 percent ... and finally literature and law at the end of the list with 3.3 percent” (Sawahel, 2015).

It is probably worth setting aside (informative as it is) the apparent preponderance of engineers, because the educational point is just as well made by a broader group of disciplines – particularly STEM and medicine – ‘elite degrees’ that between them furnish the largest number of recruits; and this point has been made too for other countries, including, for Turkey in the 1990s, by Göle (1997: 56). The third observation therefore is that there is – for reasons to be established – a marked preponderance of recruits to radical violence, amongst graduates of technical and scientific faculties, and particularly engineers. I stress though that is not to suggest that there is some causal connection between engineering and radicalisation – though highly significant these figures are very small and the preponderance marginal: jihadists are often engineers, but engineers are very seldom jihadists.

Why is this so? Here we can follow Gambetta and Hertog a little way further, summarising their arguments. They suggest that there are various possible contributory factors. The prestige value of the medical, engineering professions in particular is probably important: graduates from these courses do represent something of an elite, often social as well as intellectual. In another recent study, Neil Ketchley and Michael Biggs find that “Islamists tended to come from university faculties admitting students with higher grades, and from faculties that recruited from students taking science rather than literature in secondary school,” and thus trace back the ‘Islamist elite’ to school in a way to which I shall return in a moment (Ketchley and Biggs, 2015).

Gambetta and Hertog also suggest that the sociological history of the engineering profession in the region is important – the very fact that it has expanded so much since independence after the mid-20th century, and then contracted again, leaving those with the greatest feeling of achievement and entitlement most acutely disappointed and vulnerable. The Algerian sociologist Ali el Kenz calls the first generations of engineers “the spoilt children of the new states,” suggesting the heightened disenchantment to which they are vulnerable when no longer “spoilt” (Kenz, 1995: 565-579).

But the most interesting passage in their analysis is about what they call the ‘engineering mentality.’ This is a synecdoche – a shorthand way of describing something bigger than just engineering. The concept is very simply that there is something in the way engineering in particular (but also other technical and scientific disciplines) are taught that conduces to a black-and-white, binary view of life. This has often been observed, and

one interesting instance is a British intelligence dossier Gambetta quotes, describing jihadi recruitment in the UK as seeking individuals who are “very inquisitive but less challenging,” and noting particular attempts to recruit “people with ‘technical and professional qualification,’ particularly engineering and IT degrees.”

Gambetta and Hertog (2016) find that there are three core characteristics of the ‘engineering mindset (globally and in all cultures):’ *monism*, *simplism* and *preservatism*, which they relate tentatively to characteristics of the thinking both of doctrinaire Islamists and of jihadis. “Whether American, Canadian or Islamic, and whether due to selection or field socialisation, a disproportionate share of engineers seems to have a mindset that inclines them to entertain the quintessential right-wing features of *monism* – ‘why argue when there is one best solution’ – and of *simplism* ‘if only people were rational, remedies would be simple.’” As for *preservatism*, “its underlying craving for a lost order, its match with the radical Islamic ideology is undeniable: the theme of returning to the order of the Prophet’s early community is omnipresent in most Salafist and jihadist ideology” (Gambetta and Hertog, 2008: 48-49). And exploring further the implications of this ‘engineering mindset,’ the former CIA analyst Marc Sageman adds: “The elegance and simplicity of [Salafism’s] interpretations attract any who seek a single solution, devoid of ambiguity. Very often these persons have already chosen such unambiguous technical fields as engineering, architecture, computer science or medicine. Students of the humanities and social sciences were few and far between in my sample” (Sageman, 2004: 116). (Interestingly, Gambetta tentatively finds the opposite in left-wing extremist groups – an *over*-representation of social scientists.). The fourth observation, therefore, is that the so-called ‘engineering mentality,’ which I prefer to call ‘binary’ (because the label is unfair and perhaps unkind to engineers) is characteristic of those seeking extreme and often violent solutions; and that it is marked by an intolerance of ambiguity and nuance.

All this is very interesting, not just for what it tells us about engineers, but even more for what it tells us about higher education in the humanities and social sciences, and then about education in general. Because the opposite is also true. There is very little recorded recruitment from the arts and social science courses into the jihad – with the single exception of Islamic Studies, which is not really a social science at all (and provides fewer recruits than engineering).² There are very few humanities and social sci-

2 Interestingly, for Egypt, Ketchley and Biggs show that more graduate Islamists (their sample is of those arrested after the army coup against Morsi) in fact come from the traditional (and multi-faculty) religious university of al-Azhar than come from degrees in Islamic Studies at secular universities, well enough represented though the latter may be.

ence students amongst identified graduate jihadis. Why? A former Muslim Brother quoted by Hisham Kandil in his book *The Muslim Brotherhood*, says, “In the social sciences one learns that someone made an argument, another criticized it; and history validated or disproved it. Questioning received wisdom is welcomed. In natural sciences by contrast, there are no opinions, only facts. This type of matter-of-fact mentality is more susceptible to accepting the Brotherhood’s formulas which present everything as black or white.” Kandil himself comments that “highly educated Brothers (including 20,000 with doctoral degrees and 3,000 professors) come overwhelmingly from the natural sciences ... absent, however, are students of politics, sociology, history and philosophy” (Kandil, 2015: 34-35).

This is remarkable in itself, but the more so because these are precisely the disciplines that are most overcrowded, most underfunded and have the highest unemployment rates. The disciplines, in other words, from which on the face of it one might have expected disgruntled *jihadis* to emerge. But on the whole, they do not. This suggests that the humanities and social sciences, even when poorly taught in under-resourced universities, to uninspired students, have what we have called elsewhere the effect of ‘immunising the mind’ (Rose, 2015). This seems to suggest a powerful truth – that the training of students in handling ambiguity is a strong prophylactic against radicalisation.

Critical Thinking

In discussing this question, the phrase ‘critical thinking’ comes up regularly: we should, it is asserted, be training young people in ‘critical thinking.’ This is perhaps another way of saying what Kandil’s Muslim Brother expressed in the pithy phrase “Questioning received wisdom is welcomed.” If this is right, then the best possible preventative for jihadi recruitment is an open-minded, questioning education – a training in analysing, examining, weighing up and accepting or rejecting ideas. And this in turn means two things: firstly, that the social sciences and humanities deserve much more weight and funding than they have had in recent years; and secondly that engineering and the sciences need to be taught in a way that avoids binary yes/no answers, and encourages the interrogation of received wisdom through the philosophy and the sociology of science. Accordingly, the fifth observation therefore is that teaching in a way that encourages and prepares students to ask difficult questions, to question received wisdom and not to take No for an answer in the intellectual sphere, is effective and essential. This openness is indivisible, which can make it difficult for authoritarian regimes, whether secular or religious, to accept: but it is essential.

Openness is, however, the essence of education. Critical thinking is (or should be) absolutely fundamental to the Western university, and by analogy to universities across the world founded on the Western model, which is to say the great majority of Higher Education Institutions: universities exist to seek, to critique and constantly to redefine truth. And universities that aspire to being radically non-Western are not really any different. One Muslim writer on education puts it like this: “It is important that Muslims realise that knowledge is always a human construct that results from human beings’ endeavours to understand the world. The classical knowledge that is based on the Islamic epistemology ... is not absolute and unchangeable;” (Hussein, 2007: 49-58) or, in the words of Ziauddin Sardar, “Ideology is the antithesis of Islam. It is an enterprise of suppression and not a force of liberation. Islam is an invitation to thought and analysis, not imitation and emotional following” (Sardar, 2003: 171).

We suggest that the key to equipping young people to resist the facile simplicities of radicalisation is not (as often suggested) an ever more intense effort to teach them what are thought of as the *right* answers, the *right* ways of thinking, in order to keep them from the *wrong* way; but that it lies in equipping them to think for themselves. There is much talk of teaching ‘values’ and ‘tolerance,’ and while these are in all sorts of ways very good things, we doubt that alone they offer a very effective prophylaxis against radicalisation. For a start, they are always swimming against the tide. I would suggest that most MENA education systems have gone down a dangerous path which has had the effect of closing down, rather than opening up, the creative enquiry that should stand at the heart of education. The emphasis that the Arab Human Development Report (AHDR) notes on “submission, obedience, subordination and compliance” has left the Arab World with education systems that by and large replicate the form of Western systems, but without their (far from uniform) creativity, adaptability, resources or focus on the individual student (Arab Human Development Report, 2003: 53-54). The result is not good – indeed, as we see, it can be very dangerous.

That the ossification described by Arab Human Development Report in 2003 is through no desire of the students, is suggested by (among other evidence) a piece of research undertaken in Saudi Arabia in 2011. In the course of this study, researchers for Center for Strategic and International Studies (CSIS) asked a sample of 4,500 university students whether they agreed with the statement “Teachers should let us develop our own opinions and not push us in certain directions.” Among the students polled, 91 percent of women and 87 percent of men agreed with the statement

(Schlaffer and Kropiunigg, 2011). This is a remarkable and positive expression of confidence and independence: although it may perhaps overstate the real appetite for uncomfortable challenge to received complacency, it is still an overwhelming vote for teachers to equip their students to think, rather than to tell them what to think – to teach them *how*, not *what*. Evidently they do not do so at present. The sixth observation therefore is that the strongest and most reliable way in which to equip young men and women to resist radicalisation is to teach them to think critically – to question received ideas.

As we have set out above, explanations for the way radicalisation seems to be concentrated in STEM, rather than Humanities and Social Sciences students, take two main forms. The first is that there is that the STEM and medical faculties are elite faculties, attracting the intellectual and social elite, and that these fortunate students are differentially affected by opportunity and disappointment. The second is that there is something intrinsic to the way the two groups of subjects are taught that forms different mentalities, and that these mentalities are more and less susceptible, when under pressure, to ideology of particular kinds. I shall end by suggesting a third explanation, which draws on both, but has to do with the entire educational philosophy and structure of states across MENA and beyond.

In all educational systems under consideration, the STEM and medical faculties form the pinnacle of the system – the focus of aspiration for the ambitious. Since Independence they have provided the route for consolidation of the social elite and to greater and lesser extents at different times, elevators for social advancement for those from outside the social elite. It seems very possible that the way school education is imagined and structured begins the formation of mentalities, just as it structures the elites. That, in other words, the whole business of aspiration from an early level of schooling is targeted at particular elite subjects; that these subjects are taught in such a way as to encourage binary thinking; and that the result is a scientifically and technically trained elite which – disenchanted by the attenuation of those elite life-chances – is already predisposed, through the binary nature of its intellectual training, to thinking in ways that are ideologically susceptible to radicalisation.

Right across the region, children in secondary school are divided into two streams. The ‘scientific stream’ under whatever name it is known, represents the ‘senior’ stream. It is smaller and generally better taught than the literature or humanities stream, and there is competition to get into the former, not into the latter. Writing of Morocco, Charis Boutieri describes the process of allocation.

Every public high school has an Orientation Committee that organizes the transition from college to lycée and determines students' allocation into tracks and branches. Although students can declare their preferred track ... it is the Orientation Committee which makes a decision based on each students' grades. Zineb was cognizant of the fact that even though the majority of students choose the scientific orientation, the committee prefers to push students with the lowest averages into the humanities track. Her parents fervently rejected the humanities option because they feared that a high school diploma in humanities and a university degree in Arab literature or Religious Studies would condemn Zinab to unemployment (Boutieri, 2016: 39-40).

In Egypt the final year school exam that controls entry to university is divided in two - "the science exam is considered the more difficult and thus more prestigious. Less accomplished students often take the literature exam. Some universities only admit students who have taken the science exam" (Ketchley and Biggs, 2015). And this situation is, broadly, replicated or paralleled across the region. These exams are life-defining, winner-takes-all events, and in many countries are therefore the focus of wide-spread cheating and corruption: passing them well is all that matters, so that the methodology of passing, of getting 'the right' answer, often in multiple choice formats, becomes central. From this fact radiates outward the binarism that we are discussing.

What is really very interesting is that researchers examining the distribution of 'radical Islamists' by subject in Egypt, find not just that there are a significant number of engineers and scientists – but that radicals come from *those faculties for which the secondary school science exam is a prerequisite*. "Islamist students come from the academic elite: those who gain higher grades, and who have studied science rather than literature *at secondary school*" (Ketchley and Biggs, 2015). They tend in other words to share the pedagogical culture of science from the region's schools.

My contention is that that culture tends to be a culture of binary answers, of right and wrong, a desperate reaction to the demands of a vast, baggy and essentially unreformed curriculum. Of course this is not always the case: there are remarkable, creative teachers in every nation and every culture. But the odds are stacked against them. One writer, again addressing Egypt, asserts that the unreformed curriculum, caught between traditional and modern, is so bulky and so unmanageable that "memorisation and teaching to the exam became the most reasonable means for muddling through the large quantities of material for which the student was responsible in high-stakes exams" (Moneim, 2016).

Attempts to change this teacher-centred reproductive culture of learning have not been successful. There have been initiatives in several countries to introduce child-centred teaching but they run against the habits, fears, economic interests and inherited prejudices of teachers. As the World Bank sums it up;

In the late 1990s several MENA countries adopted pedagogical reforms with many of these characteristics (i.e. student-centred learning, competency-based curricula, and focus on critical thinking). Despite these efforts there is little evidence of a shift away from a traditional model of pedagogy. The main activities in the classroom in MENA continue to be copying from the blackboard, writing and listening to the teachers ... Group work, creative thinking and proactive learning are rare (World Bank, 2008).

Conclusion

The seeds of susceptibility to radicalisation, at least in an intellectual sense, are sown in the school classroom. An education system – indeed a congeries of educational systems – progressively attenuate the possibility of the critical thinking that helps to immunize young minds against radicalisation. By the time they reach university, many of the brightest – elite – students have lost the critical open-mindedness they need to reject facile arguments. This is not about engineering, or science, or STEM. It is about the philosophy and practice of education at all levels that in selecting an elite, apply criteria that conduce to binary thinking.

The Vice-Chancellor of Oxford University, who is also a world-famous academic expert on terrorism, Louise Richardson, puts it as follows;

Any terrorist that I have ever met through my academic work had a highly over-simplified view of the world, which they saw in black-and-white terms. Education robs you of that simplification and certitude. Education is the best possible antidote to terrorism (Addressing the Going Global conference, 2015).

Very few of those who go through such an education become radicalised – it is a marginal phenomenon. But the opening up of school and university education to critical thinking and encouraging the questioning of received wisdom is the way to minimise it. Quite apart from the wider benefits to free and democratic societies. Eli Wiesel was right – “The fanatic has no questions, only answers. Education is the way to eliminate terrorism.” (Jai, 2011). But education in itself is not the answer: it needs to be the right sort of education.

References

- “Les enfants gâtés des nouveaux états” - Ali El Kenz, *Les Ingnieurs et le pouvoir*, Tiers-Mondle, 1995, vol 36, no 143, Addressing the Going Global conference, London 2nd June 2015
- Arab Human Development Report, **Building a Knowledge Society**, New York: UNDP, 2003
- BURKE, Jason. **Islamic militant groups’ recruits likely to be well-educated, study finds**, the *Guardian*, 5th October 2016
- Charis Boutieri, **Learning in Morocco**, Indiana University Press, 2016,
- Claude Berrebi, “Evidence about the link between education, poverty and terrorism among Palestinians”, **Peace Economics, Peace Science and Public Policy**, vol 13, issue 1, 2007
- David Furceri, “Unemployment and Labour Market Issues in Algeria”, **IMF Working Paper** WP/12/99, <https://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=25861.0>
- Diego Gambetta and Steffan Hertog (2016). **Engineers of Jihad**, Princeton: Princeton University Press, 2016
- Diego Gambetta and Steffen Hertog. **Engineers of Jihad**, Sociology Working Papers 2007-10, Department of Sociology, Oxford University
- Driss Guerraoui, *Le chômage des jeunes et l’expérience de recrutement dans la fonction publique*, L’Observateur du Maroc, no 135, 1-7 November 2013
- “Education is Key to Tackling Radicalization”, 2 June 2015, **British Council**, <https://www.britishcouncil.org/education/ihe/news/education-key-tackling-radicalisation>
- Egyptian Central Authority for Organisation and Administration**, 2009
- GÖLE, Nilüfer (1997) “Secularism and Islamism in Turkey: The Making of Elites and Counter-Elites”, **Middle East Journal** 51, no 1.
- Graduate Labor Market Statistics (April 2016). **Department for Business Innovation & Skills**. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/518654/bis-16-232-graduate-labour-market-statistics-2015.pdf,
- Hazem Kandil, *Inside the Brotherhood*, Cambridge, 2015.
- Jamie Bartlett, Jonathan Birdwell and Michael King, *The Edge of Violence: A Radical Approach to Extremism*, Demos, 2010

- Mubaraz Ahmed, Milo Comerford and Emman el-Badawy (2016). "Milestones to Militancy, **Centre for Religion and Geopolitics**, <http://www.religionandgeopolitics.org/jihad/milestones-militancy>
- Mohamed Alaa Abdel Moneim, **A Political Economy of Arab Education**, London 2016
- Neil Ketchley and Michael Biggs, "The Social Context of Islamist Activism: Elite Students and Religious Education in Egypt", **Sociology Working Paper** 2015-04, Department of Sociology, University of Oxford, <http://users.ox.ac.uk/~sfos0060/Islamiststudents.pdf>
- RILEY, Donna (2008), **Engineering and Social Justice**, Morgan and Claypool.
- ROSE, Martin (November 2015). "Immunising the Mind: How can Education Reform Contribute to Neutralizing Violent Extremism?", **British Council**. https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/immunising_the_mind_working_paper.pdf
- SAGEMAN, Marc (2004). **Understanding Terror Networks**, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Sarah Brockhoff, Tim Krieger and Daniel Meierriecks, "Great Expectations and Hard Times: The (Nontrivial) Impact of Education on Domestic Terrorism", **CESifo Working Paper** no. 3817, Munich, May 2012
- Schwartz, Stephen (2008). "Scientific Training and Radical Islam", **Middle Eastern Quarterly**.
- SCHLAFFER, Edit & KRUIUNIGG, Ulrich (November, 2011). "Saudi Youth: Unveiling the Force for Change". **Center for Strategic & International Studies**. Available at, http://www.women-without-borders.org/files/downloads/111104_Gulf_Analysis_Saudi_Youth.pdf
- Suhailah Hussein, "Critical Pedagogy, Islamisation of Knowledge and Muslim Education", **Intellectual Discourse**, 2007, vol. 15, no. 1
- "The World is Going to University" (2015). **The Economist**, <http://www.economist.com/news/leaders/21647285-more-and-more-money-being-spent-higher-education-too-little-known-about-whether-it>
- Times Higher Education (2013). "Participation Rates: Now we are 50". <https://www.timeshighereducation.com/features/participation-rates-now-we-are-50/2005873.article>
- UNDP, *Egypt Human Development Report 2010*, New York: UNDP, 2010

- Wagdy Sawahel (June 2015). “Some 1,300 Tunisian students are jihadist fighters”, **University World News** no 370, <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20150604105131208>
- World Bank MENA Region, **Economic and Social Inclusion to Prevent Violent Extremism**, October 2016
- World Bank, **Breaking Even or Breaking Through**, Washington DC: World Bank, 2013
- World Bank, **The Road Not Traveled, Education Reform in the Middle East and North Africa**, Washington 2008a, http://siteresources.worldbank.org/INTMENA/Resources/EDU_Flagship_Full_ENG.pdf
- MASLEN, Geoff (2012). “Worldwide student numbers forecast to double by 2025”, **University World News**, <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20120216105739999>
- SARDAR, Ziauddin (2003). **Islam, Postmodernism and Other Futures: A Ziauddin Sardar Reader**, London.

BİR AŞIRI SAĞ ÖRGÜTÜN YAPISI: SOLDIERS OF ODIN

The Structure of a Right-Wing Group: The Soldiers of Odin

Hakan KIYICI*

Öz

Bu makale, Soldiers of Odin'in sahip olduğu aşırı sağ görüşün lidersiz direniş stratejisini açıklar ve analiz eder. Soldiers of Odin, lidersiz direniş stratejisi çerçevesinde ideolojik ve radikal çevresi (Finlandiya'da İslamofobi ve Göçmen Sorunu) faaliyet ve ilişkilerine (siyasi partiler -Gerçek Finliler Partisi- ve aşırı sağ oluşumlar) göre değerlendirildi. Her bir kategori Soldier of Odin'in lidersiz direniş algısının ulus aşırı nüfus ettiği kolları ile olan bağlantılarının tanımlanması noktasında önemlidir. Makale Soldier Of Odin'in göçmenler ve aşırı sağ gruplar arasında yaşanacak toplu çatışmalar noktasında bir radikal şiddet hareketi olarak evirildiği ile sonuçlanıyor.

Anahtar Kelimeler: Aşırı Sağ, Soldiers of Odin, Göçmen Karşıtlığı, Lidersiz Direniş, Radikalleşme.

Abstract

This article describes and analyses the Soldiers of Odin's leaderless resistance strategy in its own extreme right arguments. It was evaluated the Soldiers of Odin into strategy of leaderless resistance according to its ideological and radical milieu (Islamophobia in Finland and migration problem) and forms and relations of activity (political parties -Ture Finns and extremist right wing formations). For each category, important contacts are described in terms of the penetrate abroad of Soldiers of Odin's leaderless resistance perception, and the establishment of transnational organization branches of Soldiers of Odin. The article concludes that although so far the Soldiers of Odin is evolving to a radical violence movement, it will be involved in the mass conflicts, which is between migrants and extremist right groups.

Keywords: Extremist Right, Soldiers of Odin, Anti-Immigration, Leaderless Resistance, Radicalization

* Arş. Gör., Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi. Hakan.kiyici@pa.edu.tr

Makale Geliş Tarihi: 05.02.2017..... Makale Kabul Tarihi: 22.02.2017

Giriş

2011 Suriye İç Savaşı'ndan sonra batı dünyasının karşılaştığı en önemli güvenlik tehlikesi, çatışma bölgelerinden gelen göçmen ve sığınmacı sayısının artmasıyla birlikte ortaya çıkan radikal aşırı sağ hareketlerin yeniden toplum nezdinde geniş kabul görmesidir. Aslında günümüzde batı dünyasında görünürlük kazanan birçok radikal aşırı sağ örgüt, Sovyetler Birliği'nin, Yugoslavya'nın ve Çekoslovakya'nın parçalanıp dağılmasından sonra gündeme gelen kitlesel göçler, etnik çatışmalar ve organize suç çetelerinin küresel karakter kazanmasıyla birlikte bölgede yeni tehdit dinamiklerinin başında geldi. 1990'lardan itibaren radikal aşırı sağ örgütlerin ulaşmış olduğu eylem kapasitesi gün geçtikçe artmaya başladı. Yeni küreselleşme dalgasının devinim kazanması ve bu dalga sonucunda devlet sınırlarının daha geçişken hale gelmesiyle birlikte bu gelişmelere tepki olarak aşırı sağ gruplar Avrupa'nın toplumsal tabanında etkisini artırdı ve hakimiyet alanlarını genişlettiler. Bu durumun siyasi arenaya yansımaları ise doksanlardan itibaren aşırı sağ gruplar ile demokrasinin vazgeçilmez olan siyasi partiler (özellikle milliyetçi/muhafazakâr görüşe sahip) arasındaki inorganik bağın kuvvetlenmesinde de görülmektedir. Çünkü Soğuk Savaş sonrası dönemde siyasi partilerin oy oranlarını artırtıp parlamentolarda yer alabilmelerinde aşırı sağ partiler için milliyetçi radikal gruplar propaganda ve toplumsal bilinç oluşturmada (ajitasyon) önemli bir işleve sahip oldu.

Günümüzde aşırı sağ gruplar özelinde akademik çalışmalarına baktığımızda iki farklı bakış açısının literatürde yaygın olduğunu görmekteyiz. Bunlardan ilki özellikle 11 Eylül 2001 (9/11) terör saldırılarından sonra batılı ülkelerde görünürlük kazanan ve yabancı düşmanlığının (Xenophobia) etkisiyle ortaya çıkan ve radikal aşırı sağ grupların gün geçtikçe körüklediği İslamofobi ve bu düşmanlıktan beslenen siyasal partilerin seçmen davranışları üzerine odaklanmaktadır (Mudde, 2007; Minkenberg, 2015; Taylor ve diğerleri, 2013; Mammone ve diğerleri, 2013; Lazaridis ve diğerleri, 2016; Klausen, 2005; Esposito ve diğerleri, 2011). İkinci bakış açısı ise 1990'ların başından itibaren aşırı sağ konusunda yapılan çalışmaların artmasıyla birlikte bu grupların Kriminoloji bilimi çerçevesinde değerlendirildiği ve özellikle aşırı sağ grupların işlemiş oldukları şiddet eylemlerinin suç çetesi tipolojisinde veya nefret suçu kategorisinde değerlendirilip, değerlendirilemeyeceği ile ilgilidir (Björgero ve diğerleri, 1993a; Björgero, 2016; Flannery, 2016). Radikal aşırı sağ grupların şiddete varan eylemleri literatürde bir nefret suçu mu yoksa bir terör eylemi mi, olduğu konusunda bir uzlaşma yok. Nefret suçu; bir kişiye veya gruba karşı ırk, dil, din, cinsiyet ve cinsel yönelim gibi ön yargı doğurabilecek nedenlerden ötürü işlenen, genellikle şiddet içeren suçlar olarak kabul görmektedir ve bu suçu işleyenler nefret

grubu olarak adlandırılır (Şen, 2016). Fakat Kuzey Amerika ve Avrupa’da aşırı sağ grupların gerçekleştirdikleri suçlar hakkında yapılan istatistiklerde bu suç türünün geçmişten beri bir dalga halinde yükseldiği ve diğer sol ve dini motifli terör örgütleri kadar ölümcül eylemler gerçekleştirdikleri kolaylıkla görülmektedir. Bu nedenle günümüzde radikal aşırı sağ grupların nefret suçu perspektifinde analiz edilmesi de zorlaşmaktadır. Kriminoloji çerçevesinde aşırı sağ gruplar konusunda incelenen bir başka sorunsal ise bu gruplara katılan genç nüfusun neden böyle bir çeteleşmeye ihtiyacı duyduğu konusunda Sosyal Psikoloji’nin de içinde olduğu multi-disipliner çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Horgan ve diğerleri, 2016). Son zamanlarda ise konunun sadece bu ana iki bakış açısıyla analiz edilmesi zorlanmış ve şiddete varan aşırıçılık ve radikalleşme çalışmaları içerisinde de değerlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır (Kaplan, 2016).

Avrupa’da yapılan son seçimlerde köklü siyasal ve ekonomik liberal geleceğe sahip ülkelerde bile aşırı sağ partilerin (milliyetçi/muhafazakâr) iktidarın güçlü ortaklarından biri haline gelmesi bu konuda yapılan çalışmaların yeniden popülerlik kazanmasını sağladı (Stokes ve diğerleri, 2016). Fransa’da Ulusal Cephe, İsveç’te İsveç Demokratları, Yunanistan’da Altın Şafak, Polonya’da Adalet ve Hukuk Partisi, Hollanda’da Özgürlük Partisi ve Danimarka’da Danimarka Halk Partisi bu partilerden birkaçını oluşturmaktadır. Bu partiler özellikle Daeş’in gerçekleştirdiği terör saldırıları ve Suriye İç Savaşı’nın neden olduğu kitlesel göç hareketleri çerçevesinde popülerlik kazandığı görülüyor. 2015 Fransa yerel seçimlerinde Charlie Hebdo saldırısı sonrası Fransa Ulusal Cephe’sinin oy oranını artırması bu partilerin beslendiği sosyal çevreyi göstermesi bakımından önemlidir. Fakat radikal aşırı sağ grupları, birer terör örgütü tipolojisinden farklı olarak siyaset sosyolojisi çerçevesinde (oy potansiyelleri, seçimlere olan etkisi ve siyasi partilerle olan ilişkileri) değerlendirecek bu grupların oluşum süreçlerini ve şiddet varan aşırıçılık eylemlerini nasıl gerçekleştirdiğini (target selection process) anlamamız zor olabilir. Aşırı sağ gruplar da diğer radikal sol ve dini motifli aşırı gruplar gibi şiddet eylemlerini gerçekleştirirken herhangi bir terör örgütü gibi planlama ve eylem stratejisi belirlemektedir. 9/11 saldırılarından sonra dini-motifli aşırıçılıkla birlikte radikal aşırı sağ gruplar da şiddet eylemlerini artırmaya devam etti. 2011 yılında Norveç’te aşırı sağcı Andres B. Breivik’in 77 kişiyi katlettiği saldırıyı takiben Almanya’da Ulusal Sosyalist Yeraltı Örgütü’nün (NSU) 9 Türk ve 1 Yunanlı’nın öldürülmesinden sorumlu olduğunun ortaya çıkması aşırı sağ grupların Avrupa güvenlik gündemi için tartışılan konuların başında geldi. Fakat bu saldırılardan öncede radikal aşırı sağ gruplar birçok terör örgütü gibi geniş çaplı kanlı saldırılar gerçekleştirmiştir.

1980 yılında İtalyan sağ terör örgütü Yeni Düzen Hareketi'nin Bologna tren istasyonunu bombalayarak 85 kişiyi öldürmesi aşırı sağ grupların İkinci Dünya Savaşı sonrası gerçekleştirdiği ilk ölümcül saldırıdır. Yine aynı zaman dilimi içerisinde Münih'te Okteberfest sırasında neo-Nazi gruplar tarafından bombalama eylemi gerçekleştirilmiş ve 13 kişi bu saldırı sonrası yaşamını yitirdi. 1995 yılında ABD'de gerçekleşen Oklahoma saldırısında 168 kişi ölürken ve 600'e yakın kişi yaralanmıştır. Bugün bu saldırı Amerika'nın kendi toprakları üzerinde uğradığı 9/11 saldırılarından sonra en büyük ikinci terör saldırısı olma özelliğini koruyor. 2009 yılında ise İngiliz aşırı sağcı Ian Davidson, kendi imkanlarıyla oluşturduğu zehirli ricin maddesiyle yakalandı ve on yıl hapis cezasına çaptırıldı. Bu saldırılar batı dünyasında aşırı sağcı terör örgütlerinin ulaştığı şiddet potansiyelini göstermesi bakımından önemlidir. 2011 Suriye İç Savaşı'yla birlikte batı dünyasında yaşanan yabancı düşmanlığı, göçmenlere karşı yaygınlık kazanan şiddet eylemleri ve toplumsal protestolar artma eğilimi gösteriyor. Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı BfV'ye göre, ülkede 2014 yılında 21.000 aşırı sağ eylemi gerçekleşti, bu saldırıların 7.200 neo-Nazi olan dazlaklar tarafından organize edildi (BfV, 2015). Almanya'da aşırı sağ hareketlerin en son temsilcisi olan Batının İslamlaşmasına Karşı Vatandaşlar Avrupa'lılar Hareketi (PEGİDA) 2014 yılında ülkede en çok konuşulan radikal aşırı sağ gruplar için şemsiye bir örgüt olarak kabul gördü. Bugün Almanya'da birçok aşırı sağ grup PEGİDA çatısı altında yabancı karşıtı söylem ve eylemlerine devam etmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Terörizmle Mücadele Merkezi'nin yayınlamış olduğu rapora göre ise ABD'de 1990-2012 yıllarında 4.420 aşırı sağcının şiddet eylemi gerçekleşti, 670 kişinin yaşamını yitirdiği ve 3.053 kişinin yaralandığı bu saldırıların en çok 2001, 2004 ve 2008 yıllarında gerçekleştiği vurgulanmaktadır (Koehler, 86). ABD'de 9/11 terör saldırıları sonrası Müslümanlara yönelik nefret suçlarında yüzde 1.600 oranında bir artış yaşanırken; İngiltere'de 2005 terör saldırıları sonrası 6 kat ve Fransa'da ise son Nice ve Paris saldırılardan sonra ise yüzde 281 oranında artış görülmektedir (Mark, 2015). Norveç'te Bergen Üniversitesi'nin hazırlamış olduğu Batı Avrupa'da Terörizm isimli data bankasına göre de 1950 ve 2004 yılları arasında 648 saldırının aşırı sağ gruplar tarafından gerçekleştirildiği ve bu rakam ayrıca bu yıllar arasında gerçekleşen toplam terör saldırılarının da yüzde altısını oluşturduğunu belirtilmiştir (Koehler, 86). Avrupa Polis Teşkilatı EUROPOL'ün yıllık olarak yayınladığı Avrupa Birliği Terörizm Durum ve Trend Raporu'na göre de 2006 ve 2013 yılları arasında sadece dokuz saldırının aşırı sağcılar tarafından gerçekleştirildiği yönündedir (Koehler, 86). Aşırı sağ konusunda rakamların bu kadar değişkenlik göstermesinin en önemli sebebi ise aşırı sağın şiddet eylemlerinin

bir terör eylemi olarak görülmesinden ziyade sokak çetelerinin neden olduğu genel bir asayiş sorunu olarak görülmesidir.

Son zamanlar da radikal aşırı sağ sorunsalı 1990'lerden sonra sosyal refah seviyesi yüksek olan Kuzey ülkelerinde de toplumsal görünürlük kazanmaya başladı. Güçlü bir ekonomik ve politik sisteme sahip olan Nordik ülkelerinde aşırı sağ sorunsalı genellikle ekonominin durgunluk yaşandığı dönemde ortaya çıkmaktadır. Fakat bölgenin son zamanlarda göçmen ve sığınmacı sayısının artmasıyla birlikte konunun sadece sosyo-ekonomik bir bakış açısıyla açıklanamayacak durumda. Soğuk Savaş sonrası dönemde hızlı bir demokratikleşme ve liberal ekonomiye geçiş süreci izleyen çoğu Avrupa ülkesi için Nordik ülkeleri model olarak gösterilmektedir. Bu ülkelerin demokratik ve liberal konsolidasyonunda sosyal refah uygulamaları, ülke kalkınmasının nasıl olması gerektiğini göstermesi bakımından önemli referanslara sahipti. Nordik ülkelerini diğer ülkelerden ayıran ve bu ülkelerin milliyetçilik argümanlarını oluşturan ana husus, kırsal kesimin ülkelerde ilk örgütsel yapılanmaları gerçekleştirerek bunları kitlesel halk hareketlerine dönüştürebilmesidir. Önce köylü birlikleri daha sonra da Köylü Partileri olarak siyaset sahnesine çıkan köylü hareketi, tüm İskandinav ülkelerinde kendi kimlikleriyle siyasete katılıyor ve dönem dönem bu ülkelerin en büyük partileri olabiliyor (Cıziri, 17). Günümüzde de Nordik ülkelerindeki aşırı sağ partilerin çoğu bu geleneksel durumu taşımaya devam etmektedir. 1990'larda Danimarka, Norveç ve İsveç'te özellikle gençlerin yoğun olarak katılım sağladığı neo-Nazi örgütlerin yabancılara karşı gerçekleştirdiği şiddet eylemleri, Nordik ülkelerinin beslendiği kırsal kesim milliyetçiliğinin sorgulanmasına neden oldu.

Bölge ülkeleri uzun bir aradan sonra ilk defa 9/11 saldırılarının neden olduğu terör saldırılarından sonra aşırı sağ grupların tekrardan canlanması, 2005 yılında Danimarka'da Jyllands-Posten gazetesinin Hz. Muhammed'in karikatürünü yayınlaması ile birlikte tekrar yaşadı. Karikatür krizinin doğal bir sonucu olarak bölgedeki güvenlik ve istihbarat servisleri olası bir terör saldırısı şüphesi nedeniyle ülkede yaşayan Müslümanlara karşı pejoratif tutumlarını devam ettiren aşırı sağ grupların şiddet potansiyelini görmezden geldiler. Karikatür krizi sadece Danimarka'nın Müslüman ülkelerdeki prestijine zarar vermedi ayrıca Kuzey ülkelerindeki sağ örgütlerin söylemlerinin de canlanmasına neden oldu (Klausen, 2009). Bölge karikatür krizini tam olarak üstesinden atamamışken Norveç kökenli ABD vatandaşı Bruce Bawer'in 2006'da yazdığı *While Europe Slept* (Avrupa Uykudayken) ve 2010 yılında çıkan *Surrender* (Teslim Olmak) isimli kitapları Kuzey ülkeleriyle Müslümanları tekrardan karşı karşıya getirdi. Bawer'a göre Müslüman kimliği ve İslamiyet sadece Kuzey ülkeleri için

değil; Batı medeniyet kimliğinin tehlikede olduğu ve İslamiyet'in giderek batı medeniyetinin kalbini ele geçirdiğini vurgulamıştır (Bawer, 2006 ve 2010). Bawer, Batı medeniyetinin Eurabia'ya dönüşmemesi için kitlesel ölçekte İslamiyet'e karşı ortak hareket edilmesi gerektiğini her fırsatta belirtmiştir. Bawer'ın bu görüşleri Kuzey ülkelerinde bulunan aşırı sağ grup ve siyasi partiler tarafından önemli ölçüde kabul gördü. Çünkü başta kuzey ülkeleri olmak üzere diğer batılı ülkeler Eurabia korkusuyla karşı kaşıyaydı ve bu nedenle toplumsal bir bilincin oluşturulabilmesi ve bu kuşatılmışlık durumundan kurtulmak için counter-jihadist bir eylem ve söylem geliştirdiler.

Günümüzde bu kuşatılmışlık hissi 2011 Suriye İç Savaşı sonrası kitlesel göç akınların bölgeye gelmesiyle tekrardan canlanmaya başladı. Radikal sağ gruplar bu kitlesel göç hareketleriyle Eurabia düşüncesinin son aşamasına geldiği düşünmekte ve kuşatılmışlık hissini tekrardan kendi tabanlarına yansıtmaktalar. Aşırı sağ gruplara göre ülkelerinin bu kadar yoğun ölçekte göç almasında çok- kültürlülüğü ve kozmopolitizmi savunan siyasi parti ve yetkililer kolaylaştırıcı rol oynadılar. Bu nedenle sadece ülkelerindeki yabancılara odaklanmamakta aynı zamanda kendi ülkelerinde ki çok kültürlülüğü ve kozmopolitizmi sol siyasi partileri de seçim yoluyla politik sistem dışına atmak için kuşatılmışlık argümanını toplumsal tabana yaymaya çalışmaktadır.

Radikal aşırı sağ gruplar bu kuşatılmışlık probleminde kurtulabilmek için örgütsel yapılarını tekrardan gözden geçirmeye başladılar. Mevcut örgütsel yapı hiyerarşik bir modele dayanmaktaydı ve grupların lider kadrosu hapisanede olması durumunda örgütün dağılma süreci hızlanmaktaydı. Ayrıca güvenlik ve istihbarat servisleri için de bu tip örgütler lider kadrosu yakalanması veya elimine edilmesiyle kolaylıkla çözülebildiğini bildikleri için sol veya dini motifli örgütler kadar tehdit ve şiddet potansiyelleri dikkate alınmamaktaydı. Soğuk Savaş döneminde komünist bir işgale karşı içerden direnişi öngören ve askeri bir doktrin olan "Lidersiz Direniş" stratejisi günümüz radikal aşırı sağ gruplar için tekrardan keşfedildi. Bu strateji sayesinde aşırı sağ grupların lider kadrosu olmadan sözde kuşatıcı rol oynayan gruplara karşı mücadele edebileceğini öngörmekteydi.

Finlandiya geçtiğimiz yıllar itibariyle ilk defa yoğun göç akınlarıyla karşı karşıya. Bu durum kuşatılmışlık hissini 1941 Kış Savaşı'ndan sonra ilk kez gündeme getirdi. İsveç İçişleri Bakanlığı'nın açıklamasına göre Finlandiya'ya gelen Müslüman göçmen nüfusunda neredeyse roket hızıyla yarışacak derecede bir artış hızı söz konusu. 2000-2014 yılları arasında Finlandiya'ya gelen toplam göçmen nüfusu yaklaşık olarak 1.600 civarındayken, 2014 yılında bu sayı 3.651, 2015 yılında ise 32.478'e ulaşmış durumda

(Laizans ve Dagenborg, 2016). Ülkede 2014 ve 2015 yılı Noel kutlamaları sırasında başkent Helsinki’de yaşanan ve göçmenlerin karıştığı taciz olayları toplumsal bazda göçmenlerin ve sığınmacıların durumuyla birlikte ülkedeki çok-kültürlülük tartışmalarını da beraberinde getirdi. 2015 yılında ortaya çıkan ve ülkede bulunan diğer aşırı sağ gruplar içinde çatı organizasyonu gören Soldiers of Odin (Odin’in Askerleri)’de ülkedeki göçmen karşıtlığı ve çok-kültürlülük tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Grubun sosyo-ekonomik yapısı ülkede görülen diğer aşırı sağ gruplardan farklı olmamasına rağmen internet üzerinde geniş çaplı örgütlenmeleri sayesinde bu aşırı sağ grubun daha fazla Finlandiyalıyı bünyesine katmasını sağladı. Bu durumun örgüte kazandırdığı bir diğer avantaj da çok kısa bir süre dilimi içerisinde diğer Batılı ülkelerde bulunan göçmen karşıtı grupları da etkilemesidir. Bugün Avrupa’da aşırı sağ partilerin oy oranını artırmasında Soldier of Odin gibi aşırı sağ gruplar göçmen ve sığınmacılara karşı toplumsal bilinç ve ön yargı oluşturmaktadır.

Soldiers of Odin’in uygulamaya çalıştığı ve ulus-aşırı toplumlar tarafından da kabul görmesinin en önemli özelliklerinden birisi de uygulamaya çalıştığı lidersiz direniş stratejisi ve bu stratejinin küresel anlamda kabul görmesinde kolaylık sağlayan kitle iletişim araçlarını kullanma yeteneğini de incelemek gerekiyor. Bu nedenle radikal aşırı sağ gruplar içerisinde yeni bir oluşum olan Soldiers of Odin’in radikalleşme ve aşırıcılık çalışmaları bağlamında incelenmesi gereken bir örgüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu makalede örgütün uygulamaya çalıştığı lidersiz direniş stratejisi ve bu stratejinin daha fazla kabul görmesinde önemli rol oynayan Finlandiya iç siyasetinin analizi yapılacaktır.

Lidersiz Direniş Kavramı Çerçevesinde Aşırı Sağ

Lidersiz Direniş Soğuk Savaş döneminde askeri bir doktrin olarak ortaya çıkmasına rağmen günümüzde aşırı sağ grupların ve bu gruba ait kişilerin gerçekleştirdiği terör ve şiddet eylemleriyle birlikte tekrardan gündeme gelmeye başladı. Lidersiz Direniş kavramı özellikle 2011 Suriye İç Savaşı’ndan sonra batı dünyasında görülen Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm ile literatürel anlamda karıştırıldığı görülmektedir. Günümüzde Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm iki farklı tartışma çerçevesinde şekillenmektedir. Öncelikle bu saldırıları gerçekleştirenlerin operasyonun başarıya ulaşması noktasında taktiksel bir seçim sonucu ortaya çıktığı görüşü hakimken; ikinci bakış açısına göre ise bu saldırı tipolojilerini gerçekleştiren kişilerin akıl sağlığı yönünden sorunlu olması nedeniyle gerçekleştirilen bir şiddet eylemi olarak değerlendirilmektedir (Bakker ve Zuijdewijn, 2). İlk görüşün diğer görüşe göre terörizm çalışmalarında daha fazla kabul görmekte ve bu eylem türünün günümüzde dini-motifli ve aşırı sağ örgüt-

lerin eylem stratejilerinde yer almaktadır. Terörizm çalışmalarında iki ana görüş çerçevesinde Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm olarak incelense de, bu eylem tipinin tanımı noktasında;

“Daha geniş kitleleri etkilemek amacıyla doğrudan destek almadan planlama yapıp, saldırının hazırlanması ve uygulanması amacıyla hareket eden herhangi bir grup veya diğer kişiler tarafından yönlendirilmiş (büyük olasılıkla başkaları tarafından ilham verilen) olan tek bir failin (veya küçük bir Hücrenin) şiddete başvurma veya tehdit kullanması” literatürde genel kabul görmektedir. (Bakker ve Zuijdwijn, 9).

Lidersiz Direniş kavramı ise Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm’den farklı olarak işgalci bir güce karşı uygulanan paramiliter veya gerilla-vari bir stratejiyi tanımlamaktadır. Lidersiz Direniş kavramını radikal aşırı sağ grup literatüründe ilk kez değerlendiren Jeffry Kaplan’a göre 1960’lı yıllar da ABD’de ortaya çıkan kavramın ana konusu komünistlerin ülkeyi işgal etme tehlikesine karşı düzensiz savaş yürütmek için oluşturulan grupların eylem stratejilerini belirlemede kullanmıştır (Kaplan, 80, 87). 1962 yılında ABD’li Albay Ulius Amoss tarafından ortaya ABD ve müttefiklerinin herhangi bir Sovyet işgaline karşı paramiliter bir mücadele verebilmek amacıyla klasik piramit örgütlenme modelinden farklı olarak birbirinden bağımsız hücrelerden oluşacak olan yapının -Phantom Cell olarak isimlendirmiştir- hayatta kalma ve komünizmle mücadelede lidersiz direniş gerçekleştireceğini açıklamıştır. (Baem, 1992). Amoss ayrıca birbirinden bağımsız hareket etme kapasitesine sahip olan bu hücrelerin, ülkeyi ele geçiren komünist yönetimin sosyal, siyasal ve ekonomik ölçekte etkisini kırmak için militer mücadele vermenin yanında ayrıca gazete, dergi ve broşür gibi haberleşme yapılarının da kullanılması gerektiğini vurgulamıştır (Baem, 1992). Amoss, birbirinden bağımsız bir şekilde mücadele veren bu hücrelerin komünist istihbarat servisleri tarafından yok edilmesi, piramit yapılı örgütsel modele göre zor olduğunu belirterek, bağımsız hücrelerin daha uzun dönemli mücadele verilebileceğini söylemiştir (Kaplan, 80). Kavramın aşırı sağ gruplar için kullanılması ise eski bir Ku Klux Klan (KKK) üyesi olan Louis Beam’ın 1992’de kaleme aldığı “Leaderless Resistance” isimli makalesiyle gündeme geldi (Beam, 1992; Kaplan, 2016). Beam özellikle ülkenin Amerikan kimliğinin diğer kimliklerin (siyahi ve hispanik) etkisinde kaldığı ve Amerikan beyaz kimliğinin gün geçtikçe erimeye başladığını vurgulamıştır (Beam, 1992).

Jeffry Kaplan ise 1997 yılında *Terrorism and Political Violence*’da yazdığı “Leaderless Resistance” isimli makalesiyle konuyu tekrardan gündeme taşıdı. Kaplan’a göre Lidersiz Direniş kavramı, bireylerin tek başına veya

çok küçük ölçekte bir grubun gerçekleştirdiği hükümet karşıtı şiddet eylemleriyle çatışan herhangi bir hareketten, liderden veya networkten bağımsız olarak destek alan yalnız kurt operasyonun bir çeşidi olarak tanımlanabilmektedir. Bu şiddet türü devlet kurumlarına ve yetkililerine yönelik bir saldırı şekli olabileceği gibi, sembolik bir değeri olan veya saldırıya açık olduğu için seçilmiş rastgele hedeflere de olabilir (Kaplan, 1997, 80). Kaplan'a göre 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başından itibaren Amerikan Aşırı Sağ bu stratejinin uygulanması noktasında üye toplayarak 1990'lardan sonra ülkede yaşanan Nasyonal Sosyalist, Hristiyan Kimlik temeli ve Neo-Pagan Odinist oluşumların bu taktiksel düzlem çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir (Kaplan, 1997, 80).

Günümüzde Lidersiz Direniş, aşırı sağ inancın siyasi izolasyon ve karşı unsurlar üzerinde kuvvetsizlik hissi yaratmak çabasıyla oluşturduğu ve formüle ettiği bir stratejidir. Bu nedenle stratejinin hedefinde devlet kurumlarına ve çok kültürlülüğü savunan ve destekleyen hükümet yetkililerine karşı olabileceği gibi rastgele seçilmiş ama sembolik değer taşıyan kişi, duygu ve düşünceleri tehdit olarak görmektedir. Bu nedenle Lidersiz Direniş eylemleri homoseksüel ilişkilerden, yabancı düşmanlığına, İslamofobiden, hükmet ve siyasi parti binalarına karşı gerçekleştirilecek bombalı araç, intihar, sabotaj, kundaklama ve silahlı saldırı eylemleri biçiminde görülebilmektedir. Günümüzde radikal aşırı sağ grupların istihbarat ve güvenlik servislerinin radarlarına yakalanmamak için bu stratejiyi uyguladığı gerçeği ile karşı karşıyayız.

Soğuk Savaş sonrası dönemde komünist tehlikenin bitmesiyle birlikte Lidersiz Direniş kavramı aşırı sağ grupların gündeminden düşmeye başladı. 1990'lardan sonra bu örgütlerin yapısına bakıldığına piramit örgüt yapısını kullandıkları ve bu şekilde alansal üstünlük sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Nordik ülkelerinde faaliyet gösteren aşırı sağ örgütlerin piramit yapıyı kullanmalarının en önemli sebebi ise 1991'de İsveç'te başlayan ekonomik durgunluğun kısa bir süre içerisinde Norveç, Finlandiya, Danimarka ve Baltık ülkelerine yansması ve ekonomik durgunluk döneminde yaşanan yüksek işsizlik oranlarının toplumun geniş bir kesimini etkilemesidir. Bu durgunluk 1990'ların başında Ortadoğu ve Afrika ülkelerinde yaşanan iç savaş ve siyasi bunalımdan kaçıp bu ülkelere sığınan mültecilerin artmasıyla birlikte yaşanan işsizlik ve çok-kültürlülük tartışmaları bölgede görülen aşırı sağın alan hâkimiyetini kazanabilmesi için piramit yapıyı kullanmaya zorladı. Çünkü 1990'ların liberal siyasi havası aşırı sağ grupları toplumsal tabanda daha az temsil edilmeye zorlamaktaydı. Neo-Naziler başta olmak üzere diğer aşırı sağ gruplar bu ülkelerde yükselişe geçmesinde işsizlik gibi sosyo-ekonomik faktörlerin bir sonucu olarak görüldü

(Björge, 1993b, 33). İsveç'te Neo-Nazi Riksaktionsgruppen (Ulusal Eylem Grubu; RAG) ve Nordiska Riskpartiet (Nordik Halk Partisi; NRP), Danimarka'da Yeşil Ceketliler 1990'ların başından itibaren mültecilerin yoğun olarak yaşadığı bölge ve mahallelerde dinamitli ve molotoflu saldırılar düzenledi (Björge, 1993b, 33). Nordik ülkelerindeki aşırı sağ gruplar Almanya'da ki radikal örgütler kadar toplumsal tabanı yoktu ve bu nedenle ülkenin genelinde eylem stratejilerini yayma noktasında sadece mültecileri (özellikle Pakistanlıları) hedef almayı tercih ettiler (Björge, 1993b, 34). Bu nedenle ülkede bulunan ve Nordik kimliğine tehdit olarak günümüzde görülen gay ve lezbiyen gruplar, Afrikalılar, Yahudiler ve Çingenelere karşı gerçekleşen ırkçı saldırılar dönem itibarıyla bölgede görülmedi. 2015'de kurulan Soldiers of Odin'e kadar Lidersiz Direniş stratejisini uygulayan aşırı sağ örgüt bölgede ortaya çıkmadı.

Finlandiya'da Soldiers of Odin'in Beslendiği Söylemler

Nordik ülkelerinin doğu kanadını oluşturan ve Baltık ülkeleri için önemli bir rol modeli olan Finlandiya gerek siyasal tarihi gerekse jeopolitik konumu gereği bölgesel ölçekte diğer devletlerin gerisinde kalmayı tercih eden statüko yanlısı ve denge siyaseti izleyen dış politika stratejisini tercih etmiştir. 1918'de bağımsızlığını Rusya'dan geri alarak kurulan Finlandiya Cumhuriyeti sosyal demokrasi anlayışı çerçevesinde iç ve dış siyasal politikalarını oluşturdu. Son zamanlarda ise Finlandiya'nın izlediği bu politika Rusya'nın 2013 yılında Ukrayna'ya girmesi ve Kırım'ı ilhak etmesiyle değişime zorlamakta ve bu kriz Finlandiya'yı batı yanlısı ve ayrıca daha sert dış ve güvenlik politikası izlemeye itmektedir (Martikainen ve diğerleri, 2016). Fakat günümüzde Finlandiya güvenlik ajandasının oluşmasında 2011 Suriye İç Savaşı'nın etkisi 2013 Ukrayna İç Savaşı'na göre daha sert olmuştur.

2011 Suriye İç Savaşı sonrası 5.5 milyon nüfusa sahip olan Finlandiya'ya 32.000 kişiye ulaşan göçmen sayısı ülkenin ana güvenlik konusunu oluşturuyor. Ülkenin göçmen olmayan yerleşik Müslüman nüfusu 60.000 ile 65.000 arasında ve çoğu Tatar etnisitesinden oluşmaktadır. 19.yy'dan beri Finlandiya topraklarında olan Müslüman Tatarları, 1990'lardan sonra Somali, Balkanlar ve Ortadoğu'dan gelen göçmenler izledi. Bu göçmenlerle birlikte İslamiyet toplumsal hayatta daha fazla görünürlük kazandı. Tarihsel ölçekte Finlandiya'nın herhangi bir kolonyal geçmişi olmaması, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra diğer Avrupa ülkeleri gibi kitlesel ölçekte misafir işçi almaması ve ülkede bulunan çoğu Müslüman'ın göçmen ve mülteci geçmişi olması toplum içerisinde İslam dininin göçmenlerle eş tutulduğu bir düşünce yapısının ortaya çıkmasına neden oldu.

Finlandiya da 1990'larda İsveç'te yaşanan ekonomik durgunluktan fazlasıyla etkilenen ülkelerin başında gelmekteydi. Fakat Finlandiya'yı bu ekonomik durgunlukla birlikte düşündüren bir başka konu ise 1990'ların başında gerçekleşen I. Körfez Harekâtı ve Somali Operasyonları (UNOSOM I) neticesinde ülkeye Iraklı ve Somalili sığınmacıların gelmesidir. Finlandiya'da mülteciler ve sosyal refah anlayışının test edileceği çok-kültürlülük tartışmaları bu tarihten itibaren Finlandiya iç siyasetinde yer almaya başlamıştır. Fakat gerek Avrupa Birliği'nin (AB) geçirmiş olduğu dönüşüm ve gerekse Finlandiya'nın komünist tehlikeden kurtulması çok-kültürlülük tartışmalarının iç siyasette cılız kalmasını sağladı. 11 Eylül 2001 terör saldırılarına kadar da çok-kültürlülük ve göçmenler konusunda kayda değer bir tartışma ülke siyasetinde yaşanmadı. 2011 Suriye İç Savaşı sonrası yaşanan gelişmeler ülkeye gelen göçmenlerle birlikte aşırı sağ partilerin bu konuyu daha fazla siyaset malzemesi yaparak oy oranlarını artırmaya zorladı. Ülkedeki aşırı sağ görüşlü siyasiler Finlandiya'nın 2011 Suriye İç Savaşı'yla birlikte sosyal refah anlayışının çok-kültürlülüğü oluşturmaması yönünden artık işlevsiz kaldığını seçmenlerine kabul ettirmeye çalıştı. Şüphesiz bu düşüncenin toplumsal tabanda geniş kabul görmesinde siyasilerin en önemli destekçileri ülkede bulunan aşırı sağ gruplar oldu ve 2015 yılında kurulmasına rağmen uluslararası nitelik kazanan Soldiers of Odin bu grupların başında gelmektedir.

2011 Suriye İç Savaşı'ndan sonra Soldiers of Odin'in beslendiği tartışmaların başında Helsinki'de inşa edilmesi düşünülen camii inşaatı projesi geliyor. Başkent Helsinki'de yapılması düşünülen 20.000 metre karelik alanı kapsayacak şekilde projelendirilen cami inşaatı, ülkenin iç siyasetinde en çok tartışılan konuların başındadır (YLE, 2015a). İnşaatın başlangıç aşamasının Bahreyn Kraliyet ailesi tarafından finanse edileceği ve daha sonra masrafların Finlandiya'da kurulacak olan bir başka vakıf ile inşaatın tamamlanması düşünülmektedir (YLE, 2015b). 2015 yılından itibaren bu projenin kamuoyunda duyulmasıyla birlikte ülke içerisinde aşırı sağ grupların tek bir potada birleşmesi gerçekleşti. Çoğu Finlandiyalı bu caminin inşa edilmesiyle ülkenin radikal gruplar için cazibeli bir yer haline geleceği, ses ve görüntü kirliliğine de neden olacağı ve ülke kimliği için önemli bir tehdit oluşturacağı görüşü hâkim olmuştur (YLE, 2015a). Kamuoyunda camii inşaatına karşı bir bilinç oluşturmak amacıyla yapılan toplumsal gösteriler neticesinde toplanan 10.556 imza inşaatının iptal edilmesi için yeterli olmadı. İnşaatın iptali için ulaşılmaması gereken imza sayısının 50.000 olması gerekiyordu (Hyökki, 138). Proje ülke içerisinde aşırı sağ hareketi temsil eden Finlandiya Direniş Hareketi, Soldiers of Odin ve iktidardaki aşırı sağ Gerçek Finliler Partisi tarafından organize edilen bir gösteriyle protesto edilmeye devam ediliyor. Gerçek Finliler Partisi'ne göre bu proje

Finlandiya'nın sonunu getirecek çığınca bir girişim ve sosyal demokratların çok-kültürlüğü bu şekilde desteklemesi ülkedeki en büyük hayal kırıklığı olarak görülüyor.

Helsinki Camii inşaatı projesine karşı Finlandiya toplumunda bir gündem oluşturmaya çalışan Soldiers of Odin'in kullandığı bir diğer argüman ise 2015 Mart ayında ülkenin devlet televizyon ve radyo kanalı olan YLE'nin yaklaşık 60 bölümlük Fince Kur'an programını yayına koymasındır. YLE'ye göre programın amacı farklı toplumların kültürel bilgilerini yaygınlaştırmak ve farkındalık yaratmaktır. Fakat YLE'nin bu programı da eleştirilere maruz kalmıştır. Eleştirilerin çoğu devlet vergileriyle finanse edilen bir kanalda Kuran okunamayacağı ve bu tür programların özellikle nüfusun çoğu Hristiyan olan bir ülkede yeterli ve kaliteli dinleyici bulamayacağı yönünde olmuştur. Gerçek Finliler Partisi milletvekili Maria Tolppanen kişisel sosyal medya hesabında yaptığı açıklamada YLE'nin radyo kanalı üzerinden Fince Kur'an programı yapmasının Daeş gibi radikal örgütlere katılımı teşvik edeceğini belirtmiştir (Hyökki, 139).

Soldiers of Odin kendi gündemini bu konular çerçevesinde oluştururken; siyasi arenada destek gördüğü ve toplumsal gösterilerde iş ortağı olan muhafazakâr-milliyetçi Gerçek Finliler Partisi iktidarın en önemli ortaklarından birisidir. Gerçek Finler Partisi 2005 yılında kurulmasına rağmen 2015 seçimlerinde en büyük ikinci parti olarak parlamentoda yer aldı. Parti seçim beyannamesinde de açıkça etnik-milliyetçi ve popülist argümanlara sahipti. Ülkede bulunan ikinci sağ-muhafazakâr popülist parti ise Muutos 2011(Değişim 2011)'dir. Muutos 2011 en son parlamento seçimlerinde (2011 ve 2015) Gerçek Finliler partisinin gerisinde kaldı; fakat seçim dönemlerinde kullanmış olduğu "Müslümanların ülkeden kovulması" argümanını sıklıkla dile getirdi (Hyökki, 142). Ülkede bulunan MTV Kanalı ve MV Lehti Dergisi gibi medya organları ise Soldiers of Odin gibi oluşumların neden gerekli olduğu noktasında göçmen karşıtı savlarını sıklıkla kamuoyuna sunmaktadır. Bu dergilerde yer alan saptırma ve yanlış algı oluşturmak amacıyla günde 1.000'e yakın mültecinin Finlandiya'ya geldiğini ve bundan bir yıl sonra ülkede yaşayan Finlilerin azınlık durumuna düşeceği yönünde manipülatif açıklamalarda bulunmaktalar (Hyökki, 143-144).

Gerçek Finliler Partisi son zamanlarda diğer Avrupa ülkelerinde de görülen popülist partiler noktasında önemli bir örnek teşkil ediyor. Çünkü Gerçek Finliler Partisi dramatik bir şekilde oy oranını 2011 yılında yapılan parlamento seçimlerinde yüzde 4'den yüzde 19'a çıkarmayı başardı. 2015 seçimlerinde ise parti yüzde 18 oy oranına ulaşarak parlamentonun en çok

oy alan siyasi partisi olma özelliği kazandı. Finlandiya siyasal sisteminde geniş katılımlı bir koalisyon hükümet yapısı vardır ve Gerçek Finliler Partisi'nin oy oranının diğer partilere göre yüksek olması günümüzde siyasal mekanizmanın ülkede bulunan mültecilerin aleyhinde çalışmasına zorluyor. Gerçek Finliler Partisi popülist, milliyetçi ve Avrupa Birliği şüphelisi olarak tanımlanabilir (Wahlbecek, 579). Partinin seçim ajandasında çok-kültürlüğe olan karşı argümanlar fazlasıyla yer tutmaktaydı (Wahlbecek, 579). Finlandiya siyasi tarihine bakıldığında çok-kültürlülük tartışmalarının ülkeye gelen göçmelerin sayısı ile birlikte daha fazla gündeme geldiği görülmektedir. Gerçek Finliler Partisi ülkede bulunan çoğunluğun tek temsilcisi olduğu yönünde bir propaganda faaliyeti yürüttü ve almış olduğu oy oranları neticesinde bu konuda bir başarı sağladığı anlaşılıyor.

İnternetin önemli bir kitle iletişim aracı haline geldiği 2000'li yıllardan itibaren Gerçek Finliler Partisi ve Muutos 2011 Partisi yetkilileri ve milletvekilleri kullandıkları kişisel blog ve sosyal medya hesaplarında aşırı grupların argümanlarını aratmayacak şekilde yazılar yazdığı görüldü (Pyrhonen 2015). Örneğin 2014'de Avrupa Parlamentosu üyesi olarak seçilen ve 2011'de Gerçek Finliler Partisi'nden parlamentoya giren Jussi Halla-Aho, kişisel internet sitesi üzerinden göçmen ve çok-kültürlülük karşıtı (daha çok İslam karşıtlığı) yazılar yazması ülke genelinde ifade özgürlüğünün sınırları konusundaki tartışmaları gündeme getirdi (BBC, 2015). Jussi Halla-Aho siyasi geçmişinde ülkede bulunan mültecilere karşı söylemleriyle tanınan birisiydi. 2009 yılında kişisel blogunda ülkede bulunan etnik gruplara karşı nefret söyleminde bulunması nedeniyle çıkarıldığı mahkemede cezaya çarptırıldı. Daha sonra bu ceza 2012'de Finlandiya Yargıtayı tarafından onaylandı. Halla-Aho'nun blogunda en fazla göze çarpan husus ise Avrupa'nın bir Müslüman akınıyla karşı karşıya kaldığı ve buna karşı nelerin yapılabileceği konusunda Soğuk Savaş döneminde görülen Lider-siz Direniş stratejisini hatırlatan açıklamalarıdır. Halla-Aho'ya göre Müslüman göçmenler Batı Medeniyeti için bir tehdit oluşturmakta ve Batı kültürü ve Finlandiya kültürünün devamının sağlanabilmesi için bu göç akınına karşı mücadele verilmesi gerektiğini belirtmektedir (Wahlbecek, 581). Halla-Aho, 2011'de Norveç'te katliam gerçekleştiren Andres B. Breivik'in katliamını değerlendirmesinde bile çok-kültürlülüğü eleştirmeye devam etti. Halla-Aho'dan başka Gerçek Finler partisinden bazı milletvekilleri de basına verdikleri demeçlere gündeme geldi. Milletvekili Olli Immonen kişisel sosyal medya hesabından çok-kültürlülüğe karşı savaş açtığını ilan etti (Winneker, 2015). Immonen ayrıca göçmen karşıtı gösteriler düzenleyen ve kriminal geçmişi olan kişilerden oluşan Finland Defence Union ve Soldiers of Odin ile birlikte gösterilere katıldı.

Soldiers Of Odin ve Lidersiz Direniş

Adını mitolojik bir karakterden alan Soldiers of Odin 2015 yılının Eylül ayında Nordik Direniş Hareketi üyesi olan Mika Ranta tarafından kuruldu. Odin, İskandinav mitolojisinde tanrıların ve herkesin babası, şiiresel ilhamın, gizem ve büyüünün tanrısı, savaşçıların kumandanı ve koruyucu olarak geçmektedir (Page, 10). Soldiers of Odin ortaya çıktığı dönem itibariyle ülke genelinde sosyal medya üzerinde örgütlenemeye başladı ve daha sonra ülkenin tüm şehirlerinde örgütlenilebilmeyi başardı. 2016 yılından itibaren ise 15'e yakın ülkeye Soldiers of Odin'in adını ve söylemlerini benimseyip kullanan oluşumlar ortaya çıktı. Bu nedenle Soldiers of Odin radikalleşme ve şiddete varan aşırıçılık noktasında ilginç bir örnek teşkil etmektedir.

Neo-Pagan Odinst bir yapısı olmasına rağmen Aryan ırkının üstünlüğünü de gösterilerde sıklıkla vurgulamaktadır. Örgütün radikal çevresi (radical milieu) de bu argümanlar kapsamında oluşmaktadır. Norveç kökenli bir Amerikalı olan Bruce Bawer'ın 2006 yılında yazdığı "While Europe Slept" ve 2010'da kaleme aldığı "Surrender" isimli kitapları Soldiers of Odin'in kuşatılmışlık hissinin ana karakterini belirlemektedir. Bawer'ın bu iki eserinde Avrupa'nın kültürel ve etnik kimliğinin radikal göçmenler tarafından tehdit altında bırakıldığı ve çok-kültürlülüğün önü alınmadığı takdirde batı medeniyetine ait hiçbir şeyin kalmayacağını vurgulamaktadır. Bawer radikal göçmenlerin Batı medeniyeti karşısında "Eurabia"yı bölgede yaşattığını belirtmiştir. 2011'de Norveç'te kanlı eylemleri gerçekleştiren Breivik de yayınladığı deklarasyonda Eurabia argümanını sıklıkla kullanmıştır.

Soldiers of Odin hareketi de Eurabia'yı ırkçı söylemlerinde birleştirerek kullanmayı tercih etti ve bu sayede çok kısa bir süre içerisinde İsveç, Norveç, Danimarka, Polonya, Hollanda, Kanada, Amerika, Almanya, Estonya, Macaristan, Avusturalya, İngiltere, Yeni Zelanda ve Belçika'da oluşumlarının ortaya çıkmasını sağladı. Soldiers of Odin'in beslendiği radikal çevresine baktığımızda çoğunlukla işçi sınıfının ve çok kısa bir süre önce işin kaybetmiş kişilerden oluştuğu görülüyor (Simons, 2016). Diğer Nordik ülkeleri gibi Finlandiya da son üç yıldır ciddi oranda ekonomik durgunluk dönemi yaşıyor. Benzer bir ekonomik durgunluğun 1990'ların başında yaşayan Nordik ülkeleri bu sefer Soldiers of Odin'le yeni bir aşır sağ pratiğiyle karşı karşıya. Fakat Soldiers of Odin'i 1990'lardaki gruplardan ayıran en önemli özellik ise çağın en önemli kitle iletişim araçlarından biri olan sosyal medyayı Lidersiz Direniş stratejisiyle birlikte kullanmasıdır. Grubun başta Finlandiya olmak üzere faaliyete geçtiği diğer ülkelerde de

bir lider tarafından yönetilip organize edilmediği görülüyor. Bunun yerine sosyal medya üzerinden organize olan ve Eurabia korkusuyla bir araya gelen grup üyeleri tarafından eylem stratejileri sosyal medya üzerinden paylaşılıp pratiğe dökmeye çalışılmaktadır. 2015 Noel kutlamaları sırasında yaşanan cinsel taciz olaylarından sonra Soldiers of Odin eylem pratiğini sokaklarda devriye görevi yaparak göstermeye başladı ve bu devriye görevini Finlandiyalıları göçmenlere karşı korumak amacıyla yaptıklarını söylemektedirler (Wilson, 2016).

Soldiers of Odin'in uyguladığı olduğu Liderless Direniş stratejisinin bir diğer etkisi de çok kısa bir süre içinde sahip olduğu düşünce ve stratejileri diğer ülkelere yaymasıdır. Makalenin yazıldığı an itibarıyla on beş yıl yakın ülkede Soldiers of Odin oluşumu bulunmaktadır. Fakat bu ülkelerde Soldiers of Odin'in faaliyetleri devlet yetkilileri tarafından şüpheyle karşılanmaktadır. Finlandiya'yı 1990'daki bağımsızlığından sonra rol modeli olarak gören Estonya bu ülkelerden birisidir. Soldiers of Odin Estonya adındaki örgüt altmış kişiden oluşmakta ve sokak devriyesine başlayan grup için Estonya başbakanı, grubun bir güvenlik arayışından ziyade muhalif bir hareket olarak gördüklerini açıkladı (Laizans ve Dagenborg, 2016). Norveç ise geçen yıl itibarıyla 31.000 iltica talebinin olduğunu ve 5.2 milyonluk ülkede bulunan aşırı sağ grupların bu iltica talebinden etkilenerek Soldiers of Odin Norveç örgütüne katılım sağladıkları anlaşılmaktadır. Norveç İstihbarat Servisi PST, 2015 yılını içeren tehdit ve terör değerlendirme raporunda aşırı sağın olduğu radikal çevrenin genişlemesi yönünde endişe duyduklarını ve özellikle göçmen sorunlarının bu grupların radikalleşme ve insan kaynağını oluşturmasında kolaylaştırıcı rol oynadığını söylemektedir (PST, 2016). Soldiers of Odin Norveç'in de şubat ayı içerisinde sokaklarda devriye görevine başladığını ve grubun sözcüsü sokaklarda uyuşturucuyla mücadele ve göçmenlerin kadınlara yönelik cinsel tacizlerini engellemek olduğunu belirtti (Laizans ve Dagenborg, 2016). Soldiers of Odin Norveç konusunda Norveç başbakanı da atmış olduğu twitte "bu grubun davranışlarının tehlikeli bir girişim olduğunu" söyledi (Laizans ve Dagenborg). Soldiers of Odin ABD örgütü ise 2016 yılının şubat ayı içerisinde faaliyetlerine başladı ve bugün itibarıyla kıtada bulunan en büyük ikinci aşırı sağ örgüt konumuna yükselmiş durumunda (ADL, 2016). "Sokaklarımızda bir savaş var ve biz savaşmaya hazırız" sloganını kullanan Soldiers of Odin ABD, herhangi bir ideolojik görüş ve ırkçı düşünceden beslenmediklerini söylediler de grubun birçok üyesinin aşırı sağ örgüt geçmişine sahip olduğu çoğu polis soruşturmasında ortaya çıkmakta ve 2016 Mart ayı itibarıyla 4.000'ne yakın Amerikalı üyesi olduğu tahmin edilmektedir (ADL, 2016).

Finlandiya İstihbarat ve Güvenlik Teşkilatı SUPO'nun da 2015 yılını kapsayan tehdit ve terör değerlendirmesinde ülkede bulunan 32.000 göçmenden sadece 1000'in suç ve suça teşebbüs ettiğini ve bu sayının neredeyse tamamını genç erkek nüfustan oluştuğunu belirtti (SUPO, 2016). İşlenen suçlarının çoğunluğunu ise cinsel saldırı suçu olduğu belirtildi (Bunikowski, 2016). Soldiers of Odin'e göre ise mülteciler Kuzey ülkelerinin uzun sürede oluşturdukları Sosyal Refah Devleti anlayışını sömürdüklerini ve kadınlar ile kız çocukları yanı sıra Nordik kimliğinin de bu gruplardan dolayı zarara uğradığını söylemektedirler (Simons 2016). Diğer ülkelerin çok kültürlülük tartışmalarını umursamayan grup özellikle görüşlerini ihraç ettikleri ülkelerde de popülaritesini arttırmaya devam ediyor. Kıscası 2016 yılı içerisinde Müslümanlara karşı nefret söylemi Soldiers of Odin sayesinde daha fazla alan kazanma fırsatı yakalamış oldu. Soldier of Odin'in küresel ölçekte resmi sosyal medya hesabına günlük 7.000 yeni üye katılmakta ve özellikle sokaklarda devriye görevi üstelenmek isteyen kişilerin bu sosyal medya hesabı üzerinden toplanarak mültecilerin yoğun olduğu bölgelerde sığınmacılara karşı korkutma ve fiziksel saldırı şeklinde şiddet eylemine başvurmaktadır.

Sonuç

Soldiers of Odin ile birlikte Lidersiz Direniş kavramı tekrardan aşırı sağ örgütler çerçevesinde terörizm ve radikalleşme çalışmaları literatürüne girdi. 2015 ve 2016 yıllarında Fransa, Almanya, Danimarka, Belçika ve ABD’de gerçekleşen ve göçmenlerin gerçekleştirildiği düşünülen terör saldırıları Batı dünyasını terörizmle mücadele notasında dini motifli gruplara odaklanmaya zorladı. Fakat Lidersiz Direniş stratejisi izleyerek güvenlik ve istihbarat radarlarından daha kolay kaçabilen aşırı sağ örgütlerin tehdit potansiyeli artarak devam ediyor. Yaşan son terör saldırıları Avrupa istihbarat servislerinin bilgi paylaşımı konusunda yeteri kadar hızlı hareket edemediği noktada birleşse de aşırı sağ örgütler konusunda yeni bir olgu olan Soldiers of Odin gibi lidersiz direniş stratejisi izleyen aşırı sağ grupların ulaşabileceği eylem potansiyeli görmezden gelinmektedir. On beşe yakın ülkede faaliyet gösteren ve sosyal medya hesabında gün geçtikçe destekçisi artmaya devam eden Soldiers of Odin’in güvenlik servisleri için bir sokak çetesi olarak görülmesi ilerleyen dönemlerde göçmenlerle bu grupları daha fazla karşı karşıya getirecektir. Dini motifli terör örgütlerinin gerçekleştirdiği son terör saldırıları Avrupa ülkelerinin istihbarat ve güvenlik servislerini reforme etmesi için eşsiz bir fırsat sundu (Omand, 2016). Fakat bu reform çabasını sadece dini motifli gruplara odaklanarak yapacak olmaları durumunda Avrupa içerisinde aşırı sağ ve anarşist sol merkezli radikal grupların daha fazla yaşam alanı kazanmasına neden olacaktır.

2011 Suriye İç Savaşı’nın daha fazla kronikleşen şiddet sarmalına girdiği günümüzde Batı dünyasının güvenliğini sadece çatışma bölgelerinden gelen mülteci ve sığınmacıların sayısından ziyade; bu savaş mağdurlarının gelmesiyle ortaya çıkan ve gittikçe hem siyasal hem de sosyal ölçekte gittikçe popülerlik kazanan aşırı sağ ideolojilerin de devlet güvenliğini tehdit ettiği görülmelidir. Danimarka İstihbarat servisi PET’in 2015 yılını değerlendirdiği tehdit değerlendirmesinde Avrupa’yı etkileyecek en büyük istikrarsızlık kaynağının mültecilerin aşırı sağ gruplarla çatışması neticesinde gerçekleşeceğini ve bu durumun bölgesel ölçekte yayılabilecek geniş çaplı terör saldırılarına neden olacağını söylemektedir (PET, 2016). Avrupa güvenlik ve istihbarat servisleri aşırı sağın ulaşabileceği eylem kapasitesini görmezden gelme eğilimine devam etmekte fakat ortaya yeni çıkan Soldiers of Odin gibi oluşumların lidersiz direniş stratejisinde örgütlenmesi bu yapıların kitlesel ve uzun vadeli çatışmalara hazırlık yaptıklarını da göstermektedir. Lidersiz Direnişin alan kazanmasında hayati öneme sahip olan kitle iletişim ve medya araçlarının rolü Soldiers of Odin gibi örgütlerin analizinde önem arz etmektedir. Tore Björge’ya göre aşırı sağın bölge genelinde yaygınlık kazanmasında medyanın iki geleneksel

görevi bulunmaktadır: “birincisi medyanın aşırı sağ grupların eylem gücünün propaganda aracı haline dönüştürebilmesi; ikincisi de terörizm ve medya arasındaki ilişki gibi diğer aşırı sağ gruplar içinde ilham kaynağı olabilecek söylem analizlerinin yaygınlaşmasına neden olmaktadır (Björ-
go, 1993c). Finlandiya’da 2015 yılında kurulmasına rağmen çok kısa bir süre içinde diğer ülkelere yayılan Soldiers of Odin için Lidersiz Direniş stratejisinin medya ayağı tamamlandı. Fakat sokak devriyesi olarak başlayan ve gittikçe mülteci ve sığınmacılara karşı şiddet eylemini artıran grubun ilerleyen günlerde paramiliter saldırıları da devreye sokacağını tahmin edebiliriz. Bu nedenle batılı güvenlik ve istihbarat servisleri Soldiers of Odin gibi aşırı sağ örgütleri, aşırı sol ve dini motifli radikal terör örgütleri kadar dikkate almalıdır.

Kaynakça

- ADL. 2016. Soldiers of Odin USA: The Extreme European Anti-Refugee Group Comes to America : <http://www.adl.org/combating-hate/domestic-extremism-terrorism/c/soldiers-of-odin-usa.html> (11.11.2016)
- Bakker, E. ve Zuijdewijn, J. R. 2015. Lone-Actor Terrorism: Definitional Workshop. RUSI: <https://rusi.org/publication/occasional-papers/lone-actor-terrorism-definitional-workshop> (11.11.2016)
- Bawer. B. 2006. While Europe Slept: How Radical Islam is Destroying the West from Within. New York. Anchor.
- Bawer. B. 2010. Surrender: Appraising Islam: Sacrificing Freedom. New York. Anchor.
- BBC. 2015. Migrant crisis: Finland's case against immigration : <http://www.bbc.com/news/world-europe-34185297> (12.12.2016)
- Beam, L. R. 1992. Leaderless Resistance. The Seditonist : <http://www.louisbeam.com/leaderless.htm> (02.12.2016)
- BfV. 2015. 2015 Annual Report on the Protection of the Constitution Facts and Trends: <https://www.verfassungsschutz.de/en/public-relations/publications/annual-reports/annual-report-2015-summary> (01.12.2016)
- Björge, T. ve Witte, R. (Edt.). 1993a. Racist Violence in Europe. London. St. Martin's Press.
- Björge, T. 1993b. Terrorist Violence Against Immigrants and Refugees in Scandinavia: Patterns and Motives. İçinde Björge, T. ve Witte, R. (Edt.). Racist Violence in Europe. London. St. Martin's Press. ss.29-46.
- Björge, T. 1993c. Role of the Media in Racist Violence. İçinde Björge, T. ve Witte, R. (Edt.). Racist Violence in Europe. London. St. Martin's Press. ss.96-112.
- Björge, T. 2016. Preventing Crime: A Holistic Approach. London. Palgrave Macmillan Publishing.
- Bunikowski, D. 2016. Finland's Immigration Crisis. Gatestone Institute International Policy Council : <https://www.gatestoneinstitute.org/7559/finland-migrant-crisis> (02.12.2016)
- Cızıri, Ş. 2000. İskandinav Modeli. İstanbul. Peri Yayınları.
- Esposito, J. ve Kaln, İ. (Edt.). 2011. Islamophobia: The Challenge of Pluralism in the 21st Century. New York. Oxford University Press.

- Flannery, F. 2016. Understanding Apocalyptic Terrorism: Countering the Radical Mindset. New York. Routledge.
- Horgan, J. ve diğerleri. 2016. Walking Away: The Disengagement and Deradicalization Of a Violent Right-Wing Extremist. Behavioral Science of Terrorism and Political Agreesion. 9:2, ss: 63-77.
- Hyökki, L. ve Jardi, P. 2016. Islamophobia in Finland: National Report 2015. içinde Bayraklı, E. ve Hafez, F. (Edt.). European Islamophobia Report 2015. Istanbul. SETA. ss:133-152.
- Kaplan, J. 1997. Leaderless Resistance. Terroism and Political Violence. 9:3, ss:80-95.
- Kaplan, J. 2016. Radical Religion and Violence: Theory and Case Studies. New York. Routledge.
- Klausen, J. 2005. The Islamic Challenge: Politics and Religion in Western Europe. New York. Oxford University Press.
- Klausen, J. 2009. The Cartoons That Shook the Word. New York. Yale University Press.
- Koehler, D. 2016. Right-Wing Extremism and Terrorism in Europe Current Developments and Issues for the Future. *PRISM*. 6:2.
- Laizans, J. ve Dagenborg, J. 2016. Anti-immigrant ‘Soldiers of Odin’ expand from Finland to Nordics, Baltics. Reuters : <http://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-vigilantes-idUSKCN0W411Z> (11.11.2016)
- Lazaridis, G. ve diğerleri. (Edt.). 2016. The Rise Of the Far Right in Europe: Populist Shifts and Othering. London. Palgrave Macmillan Publishing.
- Mammone, A. ve diğerleri. (Edt.). 2013. Varieties of Right-Wing Extremism in Europe. New York. Routledge.
- Mark, M. 2015. Anti-Muslim Hate Crimes Have Spiked After Every Major Terrorist Attack: After Paris, Muslims Speak Out Against Islamophobia. IBTimes: <http://www.ibtimes.com/anti-muslim-hate-crimes-have-spiked-after-every-major-terrorist-attack-after-paris-2190150> (02.12.2016)
- Martikainen, T. ve diğerleri. 2016. Neighbouring an Unpredictable Russia: Implications for Finland. Finnish Foreign Policy Paper: http://www.fiaa.fi/en/publication/629/neighbouring_an_unpredictable_russia/ (02.12.2016)
- Minkenberg, M. (Edt.). 2015. Transforming the Transformation: The East European Radical Right in the Political Process. New York. Routledge.
- Mudde, C. 2007. Populist Radical Right Parties in Europe. New York. Cambridge University Press.

- Omand, D. 2016. Keeping Europe Safe Counterterrorism for the Continent. *Foreign Affairs*, September/October.
- Page, R.I, 2009. İskandinav Mitleri. Yılmaz, İ. (Çev.). Ankara. Phoenix Yayınları.
- PET.2016.
<https://www.pet.dk/English/~media/VTD%202016/20160428VTDengelskpdf.ashx> (11.11.2016)
- PST. 2016. Annual Threat Assessment: <http://www.pst.no/media/utgivelser/annual-threat-assessment-2016/> (11.11.2016)
- Pyrhönen, N. 2015. The True Colors of Finnish Welfare Nationalism. Helsinki: University of Helsinki.
- Saukkonen, P. 2013. Multiculturalism and Nationalism: The Politics of Diversity in Finland. içinde Kivisto, P. ve Wahlbeck, Ö. (Edt.). *Debating Multiculturalism in the Nordic Welfare States*. Houndmills. Palgrave Politics of Identity and Citizenship Series. ss: 270-295.
- Simons, J. W. 2016. Nazi daggers, SS hats and a hangman's noose: On night patrol with the 'Soldiers of Odin', neo-Nazi led vigilantes vowing to 'keep Europe's women safe from migrant sex attacks'. Mail Online: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3426685/Nazi-daggers-SS-hats-hangman-s-noose-night-patrol-Soldiers-Odin-neo-Nazi-led-vigilantes-vowing-Europe-s-women-safe-migrant-sex-attacks.html> (02.12.2016)
- Stokes, B. ve diğerleri. 2016. Europeans Face the World Divided. Pew Research Center: <http://www.pewglobal.org/2016/06/13/europeans-face-the-world-divided/> (1.12.2016)
- SUPO. 2016. http://www.supo.fi/counterterrorism/terrorism_threat_assessment (11.11.2016)
- Şen, E. 2016. Nefret ve Ayrımcılık (I) : <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1866268-nefret-ve-ayirimcilik-1>(12.12.2016)
- Taylor, M. ve diğerleri. (Edt.). 2013. *Extreme Right Wing Political Violence and Terrorism*. New York. Bloomsbury Publishing.
- Wahlbeck, Ö. 2016. True Finns and Non-True Finns: The Minority Rights Discourse of Populist Politics in Finland. *Journal of Intercultural Studies*, 37:6, 574-588.
- Wilson, J. 2016. Fear and loathing on the streets: the Soldiers of Odin and the rise of anti-refugee vigilantes. The Guradian : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/oct/28/fear-and-loathing-on-the-streets-the-soldiers-of-odin-and-the-rise-of-anti-refugee-vigilantes> (02.12.2016)

- Winneker, C. 2015. Finnish politician declares war on ‘multiculturalism’. Politico: <http://www.politico.eu/article/finland-immonen-stubb-immigration-multiculturalism/> (12.11.2016)
- YLE. 2015a. Demonstration in Helsinki against grand mosque plans: http://yle.fi/uutiset/osasto/news/demonstration_in_helsinki_against_grand_mosque_plans/8456578 (02.12.2016)
- YLE. 2015b. Finnish Muslims broadly back Helsinki mosque – but question funding sources : http://yle.fi/uutiset/osasto/news/finnish_muslims_broadly_back_helsinki_mosque_but_question_funding_sources/8415109 (02.12.2016)

DETERMINANT FACTORS OF RADICALIZATION AMONG ARAB UNIVERSITY STUDENTS*

Arap Üniversite Öğrencileri Arasında Radikalleşmeye Yol Açan Faktörler

Diab M. EL-BADAYNEH**

Khawla EIHASAN***

Abstract

The purpose of this study was to explore prevalence and the determinants factors of radicalization among the college students. A sample of 2709 university students was selected from Kuwait, UAE, KSA, Oman, Jordan, Tunisia, Morocco, Lebanon, Egypt, Gaza, and Palestine. A questionnaire was developed based on the literature review as a research tool. Findings showed an alarming signs of the prevalence of the general and violent among university students.

Three major determinants of radicalization were: (1) **Personal factors**: age, religion, religion effect, religious compliance, anger, fear, internet use, cheating in the exam, low self-control, and use of force. (2). **Family factors**: Family size, number of employed persons in the family, father's education, mother's education, and mother's job. (3). **Societal factors**: State, nationality, feeling equity, feeling pride, life satisfaction, and life stress events. Findings raised the attention to the university environment threat and security's vulnerabilities. Moreover, it calls the attention to the take in account encountering radical beliefs dissemination among university students. Security policies are needed to prevent hijacking the university by radicalism, and transiting the university as incubator for radicalization and path to terrorism. Policy and preventive measures are discussed.

Keywords: Radicalization, Arab Universities, College students, Policy Implications

* This paper was originally presented at the Conference on Terrorism, Radicalization, and University at the Turkish National Police Academy, Ankara Turkey, 8-9 November 2016

** Police College, MOI, Qatar; IKCRS, Amman, Jordan

*** IKCRS, Amman, Jordan

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencileri arasında radikalleşmeye neden olan faktörleri ve radikalleşmenin yaygınlığını anlamaktır. Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman, Ürdün, Tunus, Fas, Lübnan, Mısır ve Filistin'den 2709 kişilik bir örneklem üzerinde bu çalışma gerçekleştirildi. Literatür taramasına dayalı olarak bir anket geliştirildi. Ulaşılan bulgular üniversite öğrencileri arasında yaygın ve ciddi bir radikalleşme seviyesini göstermektedir. Bu çalışmaya dayalı olarak radikalleşmenin arkasında üç farklı etmen olduğu tartışılmaktadır: İlk olarak, yaş, din, dini etki, dinin hükümlerine uyma, öfke, internet kullanımı, sınavda kopya çekme, kendine güven seviyesinin düşüklüğü ve şiddet kullanımı gibi **bireysel faktörler** dikkate alınmıştır. Bunun yanı sıra, ailenin büyüklüğü, ailede kaç kişinin çalıştığı, babanın eğitimi, annenin eğitimi ve annenin işi gibi **ailevi faktörler** göz önüne alınmıştır. Son olarak da devlet, milliyet, eşitlik algısı, onur duygusu, yaşamdan memnuniyet ve yaşam stresi gibi potansiyel etmenlere değinilmiştir. Makalede üniversite öğrencileri arasında radikal görüşlerle yüzleşilmesi gerektiğine dikkat çekilmekte, üniversite kampüslerinin radikalleşme sarmalına kapılmaması için polislere görev düştüğüne değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Radikalleşme, Arap Üniversiteleri, Üniversite Öğrencileri, Politika Önerileri

Introduction

Events in the Arab world since 2011 have demonstrated the ability of young Arab people to initiate action and catalyze change. Arab youth showed their importance as agent of change and their abilities to express their interest and feelings toward social strains and conditions, and its demands for change. Strains that youth have suffered have rooted in the marginalization, Poverty, unemployment, lack of participation, lack of democracy and freedom. Two views to the Arab youth contributions in the Arab spring, one view sees it as a glimmer of hope for a new renaissance that would lead the region towards a better future, whereas others (especially deep state) considered it a seditious influence dragging the region into chaos and jeopardizing its future. Since 2011, youth and their concerns and issues have placed on the top Arab policy and security priorities. On the regional level, the League of Arab States has placed youth issues at the top of development priorities, conducting numerous regional studies and orga-

nizing, in Cairo in 2013, the Youth Arab Summit. **On the international level,** United Nations Development Program has published five reports out of 24 reports were on Arab countries. Most of the UN system have centered on analysis of the situation of youth in education, employment, health care and participation in public life, encouraging governments in the region to formulate national youth policies and monitoring the progress of Arab countries towards achieving goals and targets in youth development. (AHDR, 2016: 7)

Higher Education in the Arab World

Higher learning is deeply rooted in the history and societies of the Arab Middle East. After the seventh century and the Islamization of the Arab world, local religious schools known as madrasa became the main institutions of higher learning in the Middle East. (Makdisi, 1999) During the same period, other institutions of the Arab world such as hospitals, libraries, observatories, and private homes known as “academies” undertook the development of the nonreligious sciences, inspired by the ancient Greeks. The most famous of these academies was the *Beit al Hikma* (House of Wisdom) in Baghdad, where numerous fields within the sciences (astronomy, physics, mathematics, medicine, chemistry, geography) flourished until the sixteenth century. By the dawn of the Italian Renaissance, the knowledge cultivated within these disciplines and others had been translated, and transmitted to Europe through Italy and Spain. (Vincent, 2009: 2).

Higher education in Arab countries is considered recent. In the past decades, most Arab students used to study mainly at few Arab universities spread in the Arab world in addition to universities in Turkey, Pakistan, India, Europe and USA. In 1940 there were only ten universities in the MENA countries, by 2000 there were 140 such institutions and by 2007 their number had reached 2601—two-thirds of which were founded after the 1980s. Last to participate in this academic boom have been the GCC countries. Eight universities were operating in Saudi Arabia in 2003, but at least 100 additional universities and colleges have been created there since, and the country’s annual budget for higher education has reached \$15 billion, for 23 million inhabitants. The United Arab Emirates and Qatar have established 40 foreign branches of Western universities over the same period. (Vincent, 2009: 1).

There has been tremendous growth in higher education in the Arab world since the last years of the twentieth century. Student enrollment has jumped from roughly 3 million students in 1998/99 to about 7.5 million students

in 2007/08, while the number of universities has grown almost three-fold in the same time period. Higher education in the region has also trended toward increased privatization, though considerable differences occur between countries; Bahrain, Lebanon, Oman, Palestine, and the UAE have the highest percentage of students enrolled in private universities (above 50 percent), while Iraq, Libya, Morocco, and Sudan have the lowest percentage of enrollment in private universities (20 percent or less) (Bhandari and El-Amine, 2012). The number of Arab universities expanded from 233 universities in 2003 to about 286 universities in 2006, of which 153 governmental and 133 private. The number of students was about 4,400,000 and the number of faculty staff members 183000 of whom 78% humanities and 22% scientific. In 2013 the numbers rose to more than 600 universities and a round 11 million students and 250,000 faculty members. (Arab Universities Union, 2016).

Two-thirds (around 70%) of the new universities founded in the Arab Middle East since 1993 are private, and more and more (at least 50) of them are branches of Western, mostly American universities. (In 2008 even the most state-centered country, Saudi Arabia, whose government runs eight public universities, accepted the founding on its soil of two private universities and of numerous new private colleges. Three places of especially flourishing academic activity are Qatar, the UAE, and Saudi Arabia. Each of these countries, however, has followed a distinct pattern of academic development; together, they also exemplify three degrees of state control over higher education. In Qatar, funding is mainly governmental, through the Qatar Foundation: Since 2003, Qatar's Education City has welcomed at least 8 universities (6 American, 2 Australian), and more are to come. Qatari funding tends to cover the bulk of the construction costs, but foreign universities remain private institutions. (Mill, 2009)

Education systems throughout the region are hindered by low quality, irrelevancy and inequity. General teaching university characterized by poor research; redundancy of the most attractive disciplines, resulting in the demonetization of these disciplines; the related increase in graduate unemployment; the "brain drain" of the most skilled; and the unavailability of vocational training are among the principal structural problems associated with Arab higher education. (Adams and Winthrop, 2011). University environment is a fertile ground for radicalization and recruitment of radicals. Students population is typically young, marginalized, fragile, anomic, with socio-psychological crises and easy to influenced. Radicalization of youth is becoming one of the serious threats to the international security.

Arab Youth

There are 200 million young people in the Middle East and North Africa. They represent either the region's biggest dividend, or its biggest threat. Theoretically, they supposed to be a social capital and economic power in these states, however, the matter of fact is not, they live under a sever strains and pressures of social demands. They consider a security threat with their maladjustment to strains produced by poverty and unemployment and lack of democracy and freedom The International Labor Organization believes up to 75 million young people alone are jobless in the Arab world (ASDA, 2016: 5). Youth consist of over 32% of the population of the Arab region. The Arab world comprises 20 countries and territories as designated by the Arab League. Youth between the ages of 15 and 29 years old represent over 100 million of the current population (Lancaster, 2009). Arab world has a combined population of around 422 million people, over half of whom are under 25 years of age. There are 22 Arab states (10 Africa and 12 Asia). According to UNESCO, the average rate of adult literacy (ages 15 and older) in this region is 76.9% (UNESCO, 2014).

A high concern about the importance of youth in human development came from the UNDP, (2016) by publishing the Arab Human development report (2016) on Arab youth, and argues that young people is a key resource and catalyst for change in the region. It concludes that Arab states can achieve a huge developmental leap and ensure durable stability if they put the empowerment of their youth at the top of their urgent priorities and harness their energy to advance development processes. The report calls on Arab states to adopt a new development model that focuses on enhancing the capabilities of young people, unleashing their energy and expanding the opportunities available to them, thus allowing them more freedom to shape their futures, and contributing actively to development in their societies and countries. (AHDR, 2016: 7).

Empirical literature review

The Arab Human report (2016) asserts that today's generation of young people is more educated, active and connected to the outside world, and hence have a greater awareness of their realities and higher aspirations for a better future. However, young people's awareness of their capabilities and rights collides with a reality that marginalizes them and blocks their pathways to express their opinions, actively participate or earn a living. As a result, instead of being a massive potential for building the future, youth can become an overwhelming power for destruction. (AHDR, 2016: 7).

In a recent review of the growing body of literature on the radicalizing the youth, it was found that empirical studies suggest that youth bulges are associated with an increased risk of political violence. However, governments to some extent are able to reduce this risk through the provision of better opportunities for young people, primarily by providing education. The level of secondary education appears to have a clearly pacifying effect on large youth bulges in low and middle income countries, although the effect appears to be contingent on structural economic factors (Urdal, 2012). Radicalization is variously blamed upon exposure to ideology, victimization, alienation, socialization, social networks, the internet, deficiencies in family bonds, trauma, relative social and economic deprivation, and ‘cultures of violence’ (Bjorgo and Horgan 2008; 2012 Dalggaard-Nielsen 2008; Juergensmeyer 2003; McCauley and Moskalkenko 2008; Silber and Bhatt 2008; Wiktorowiz 2005, cited in Brown & Saeed, 2015: 1953)

There is a knowledge gap with regard to the influence of education on the onset or the prevention of radicalization. Schools and families are underappreciated sources of informal social control and social capital and therefore the gap should be closed. If there is a better understanding of the effect of education, policy as well as interventions can be developed to assist parents and teachers in preventing radicalization (Pels and de Ruyter, 2012).

Empirical research has indicated that the level of education of radicalized youngsters and adults does not have a strong influence on (prevention) of radicalization (Silke, 2008). Among radicalized persons, one can find well-educated persons as well as those without a diploma. It may therefore not come as a surprise that in the U.S. for instance, where radicalization and particularly terrorism receive a lot of scientific and political attention, education is hardly included in an attempt to counter radicalization (Webber, 2011). However, the education youngsters receive from their parents and in schools includes much more than academic level.

Despite concerns raised over the extant understanding of radicalization, the UK’s current strategy considers radicalization as a cause for state concern. It aims to counter radicalization at different levels and stages including interrupting the ‘process of radicalization’ for individuals who show signs of being radicalized (HMG 2011a,: 8). The UK counterterrorism strategy, CONTEST, specifically in the Preventing Violent Extremism (PREVENT) section, views the signs and causes of radicalization as disenfranchisement, a search for identity at times of crisis, increasing religiosity and religious symbolism, implicitly some form of psychological weakness, and

a connection with others holding such beliefs, including through virtual networks. It is also seen to be identifiable at particular locations, including mosques, hospitals, schools and universities (HMG 2011b: 65, 85, 108; HMG 2013, cited in Brown & Saeed, 2015: 1954)

Research also showed that authoritarian parenting may play a significant role. Similar research among Muslim families was not found. While raising children with distrust and an authoritarian style are prevalent, the impact on adolescents has not been investigated. The empirical literature we reviewed does not give sufficient evidence to conclude that democratic ideal in and an authoritative style of education are conducive to the development of a democratic attitude (Pels, and de Ruyter, 2012).

It is important to pay attention to two aspects of education in families and schools, namely the content of the education children and students receive as well as the style with which parents and teachers raise and educate children and students. On one hand, Radical or extremists parents and teachers (instructors) aim to transmit radical ideology, thoughts and actions to children and students directly or vicariously. Children and students will be influenced by radical-driven education they receive and will adopt that. On other hand, children and students will be democratic, effective citizen, and respecting others if they raised in a democratic families and schools. Preventing radicalization and extremism among students by educating children respecting the rights of others and tolerating beliefs, religions that are different from their own (Davies 2009; Webber, 2011). More important is the style of parenting and teaching method. Authoritarian style of parenting and teaching is characterized by strict obedience and lack of explanation of the rules students should follow and comply (Baumrind, 1966). Such style will produce radicalization. However, critical thinking, negotiation will prevent radicalization (Hansen, 2001; Westheimer and Kahne 2004; Pels and de Ruyter, 2012).

On the macro level, the relationship between human development, peace, corruption and terrorism incidents in the Arab World from 1970 through 2007 showed a negative relationship between the total number of terrorists; incidents and fatalities and human development value; human poverty; average gender inequality. Findings also present a significant negative relationship between peace index and the total number of terrorists, and incidents. All measures of corruption: freedom from; control of corruption & corruption perception index were significantly correlated with the total number of terrorists; incidents and fatalities. A positive relationship was found between unemployment and the number of terrorists; incidents and

fatalities. A positive significant relationship between terrorists' incidents and Arab youth unemployment, and Arab Youth share of unemployment. Moreover, findings show that total number of terrorists; incidents and fatalities do vary according to the human development index (HDI) level (high, medium and low development). ANOVA analysis has shown significant differences in terrorists incidents, fatalities and injuries, according to human development levels. Significant differences have been found in freedom from corruption; control corruption, and corruption perception according to human development levels (Al-badayneh, 2009)

Fearing future terrorism among Jordanian university students reveal that students concerned 42% that they fear to be victim future terrorist attack in Jordan themselves, or a friend or relative. Also students are worried that there will be another terrorist attack on Jordan soil, region and global in the near future with average of 5.4 (54%), 5.3(535), and (60%) respectively. Factor analysis produced three factors explaining 63.9% of the variance, the first factor explained (personal threat) 41.9%% of the variance, the second factor (national threat) explained 14% of the total variance and the third factor (external threats "regional and global") explained 7.8% of the variance. Al-Badayneh, Al-khattar, and Al Hassan, (2011)

Al-badayneh, argue that university is under radicalization risk. The university as incubator for radicalization showed the average percentage of the prevalence of the radical beliefs was 64.4% among the university students. Radical beliefs like martyrdom, unity by force, hatred & jihad were highly prevailed among university students. Findings raised the attention to the university security and encountering radical beliefs dissemination among university students. Security policies are needed to prevent hijacking the university by radicalism, and transiting the university as incubator for radicalization and path to terrorism. Al-Badayneh, (2011).

Political participation is another factor in radicalization research. The impact of political affiliation, political participation and life satisfaction on radicalization among university students showed a significant impact of political affiliation, political participation and life satisfaction on religious, political and violent radicalization among university students. Significant impact was found in the impact of the political participation and life satisfaction on religious radicalization. Political affiliation was found significant on political radicalization. Moreover, Political affiliation was found significant on violent radicalization. Finally, life satisfaction was found significant on political radicalization. Al-Badayneh, Al Hassan, and Al-mawajdeh (2016).

Radicalizing Arab university students becomes a global emerging threat. Factor analysis produced five factors explaining 45% of the total variance of radicalization. The first factor labeled “political radicalization” explained 18.5% of the variance, the second factor “religious radicalization” explained 12.7%, the third factor “violent radicalization” explained 6.4% of the variance, the fourth “group radicalization” accounted for 4%, and the fifth factor “social radicalization” only accounted for 3% of the total variance. Significant differences in student radicalization were found according to the geographical region of the university (North, Center and South). However, no significant differences were found in radicalization as it relates to gender, and type of college (i.e., Humanities vs. Pure Sciences). Al-Badayneh, Khelifa and Al Hassan, (2016).

The relationship between religious behavior and radicalization among Arab youth reveals some implications for terrorism recruitment and de-radicalization. A significant relationship between religious behavior and college student’s radicalization (social, religious, political, violent, and personal radicalization) was found. A strong significant relationship exists between all types of radicalization and each religious commitment: prayer (with exception to personal radicalization), and religious impact on individual’s life (with exception to political radicalization). Religious attitudes have significant impact on developing radical behavior and actions. Social injustice and strains foster the identification and development of radical attitudes. The threat of radicalization is not limited to uses of violence or the threat of its use, but it may also be the driving force of other forms of detrimental impact on society. Religious behavior impacted general radicalization. social radicalization religious radicalization political radicalization violent radicalization ($F=$, $a= .002.2710$) and group radicalization.

Almost all predictors of religious behavior have a significant impact on each type of radicalization. Radicalization of students’ beliefs and thoughts can be seen as a semi zeroorder belief, students’ beliefs and radical ideas transmitted to them by their parents, teachers, colleagues and social network. Radicalization developed in incubators like family, school, and universities within smaller groups where bonding, peer pressure, and indoctrination gradually changes the individual’s view to a radical view. Implications for Terrorism Recruitment and de-radicalization includes but not limited to: Youth recruitment, preventing radicalism in the University environment, terrorism recruitment, and De-radicalization to the vulnerable and at risk university students. Al-Badayneh, and Al Hassan, (2016).

Method

Sample. A sample of 2709 university students from Kuwait, UAE, KSA, Oman, Jordan, Morocco, Tunisia, Lebanon, Egypt, Gaza and Palestine, of whom 42.7% males and 57.3% females. More than two-third (82.9%) of the Participants report that they have 1-3 employed family members. AT the same time more two third (79.9%) of the sample reports they have 1-3 family member unemployed. This reflects the large family size in the Arab world. More over 4% of fathers and 34% of mothers are unemployed. Most parents are educated (90%) with different levels of education. Most participants (93%) pray, comply to the religion rules and do not behave against my religion beliefs.

Research tool

A questionnaire has been developed based on the previous research and on Aspar Radicalization scale (KSA). The questionnaire is consisted of demographic information, familial information, social variables, feeling of justice, equality and national pride. Also it contains religiosity variables, use of force, criminality, violence and life stress events and low self-control. And finally radicalization scale (44 items). A scale has been developed using factor analysis.

Validity and reliability. Construct validity is estimated A construct validity of the scale was estimated by the calculating the correlation between radicalization scale and Low self-control scale and found a positive significant relationship (0.705, $\alpha= 0.000$), Another estimates by the relationship between life satisfaction and radicalization. it was expected a negative relation and it was a significant negative relationship (-117 $\alpha=0.00$). a sign of validity of the scale. A Reliability of the scale is strong and was estimated by Cronbach's alpha and was 0.947.

Findings

General Strains

Participants reported a vary levels of strains started with the death of beloved ones (11.7%), divorce (22.4%), chronic disease (24.2%), unemployed beloved one (20.1%) and Social, financial or legal family crises (14.3%). Students reported a high level of positive feelings regarding justice (80%), equality (85%), pride (95%), life satisfaction (90%). At the same time, they expressed a high negative feelings anger (91%), fear (77%). A round 80% of students reported being victims of violence. At the same time around (77%) of students reported acting one type of violence, and more than

half (51%) of the sample reported participating in a fight. Criminality was measured by cheating in the exam. Students reported 38% cheated in the exam to get a better grade. Students used power to gain some personal goals in (57%) of the sample.

Prevalence of Radicalization

Findings of the present study showed an alarming average percentage of the prevalence of the radical beliefs was found (**57.3%**) among the university students. The most radical beliefs and thoughts were about the group commitment and taboos such as “the rape of a girl from my religion as the rape of my sister”; “the offend to a man of my religion is offend to my father”; and the centrism of the religion “religious law should be the sole source of authority” and grievance the “Muslim is treated unjust in this world”. Also one fascism statement ranked high “Students should learn to obey all types of authority”. Another group commitment statement was ranked high “the trial of a young man of my religion is a trial for my brother”.

Violent Radicalization

Factor analysis revealed 24 violent beliefs with an average percentage of the prevalence of the violent radical beliefs of (38.2%) with standard deviation of 9.47 among the university students (Table 1). The highest item was the “believe that the martyrs in the name of God revives religion 60.3%”, “I think jihad is the only way to preserve the religion 53.6%”, “I think it's the duty of every individual to jihad even if the government does not agree 48.8%” “In my country, women should do not have equal rights with men 48.8%”, “Injustice must be removed from Muslims societies by jihad”, “I think change and political reform comes through strength”, “I think that the unification of the nation can only be by force”, “A female with an intimate relationship outside the marriage should be killed”, “We must prevent other people from other doctrines from reaching senior positions”, “Converting Person from Islam deserves to be killed”, “No room for a difference in anything (political, social or religious) in my country”

Table (1) Rank and Percentage of each violent radical statement

#	#	Radical statement	Agree	
			#	%
6	10	I believe that the martyrs in the name of God revives religion	1615	60.3
7	11	I think jihad is the only way to preserve the religion.	1439	53.6
8	12	I think it's the duty of every individual to jihad even if the government does not agree	1311	48.8
2	3	In my country, women do not have equal rights with men	1300	48.6
25	43	Injustice must be removed from Muslims societies by jihad	1196	44.6
18	25	I think change and political reform comes through strength.	1185	44.2
21	28	I think that the unification of the nation can only be by force.	1184	44.1
23	37	A female with an intimate relationship outside the marriage should be killed.	1155	43.0
12	17	We must prevent other people from other doctrines from reaching senior positions	1147	42.7
13	18	Converting Person from Islam deserves to be killed.	1137	42.3
17	24	No room for a difference in anything (political, social or religious) in my country.	1097	40.9
3	4	I believe in the exclusion of the non-religious teachers from our schools.	1048	39.0
14	19	I think that the jihadist groups glories of the nation	1037	38.6
11	15	Each of the non-Muslims are enemy of Islam	997	37.0
22	29	There is nothing wrong to use violence to suppress your opponents	964	35.8

19	26	I refuse the dialogue with my political opponents	937	35.0
5	6	We must encourage young people to read books and articles that promote jihad.	938	34.9
16	21	Jihadist groups must be supported with money and fighters	909	33.8
20	27	I use impolite language with those who disagree with my views.	906	33.8
24	41	Non-Muslim should not stay in Muslim society	823	30.6
10	14	All non-Muslims must be expelled from Muslim countries	715	26.6
9	13	No right of non-Muslims to practice their religion in my country, even in their homes.	685	25.5
4	5	The curriculum must include hatred of non-Muslims	650	24.2
15	20	Those involved in terrorism activities must be released from the Arab prisons	648	24.1
1	2	In my country, victimized women of honor crimes (rape) must be killed	635	23.6

Factors of radicalization

Factor analysis used to determine the factors behind the radicalization of students. First testing the suitability of the data to use factor analysis. KMO & Bartlett's Test of Sphericity¹ is a measure of sampling adequacy that is recommended to check the case to variable ratio for the analysis being conducted. KMO & Bartlett's test used to accept the sample adequacy (.952) is acceptable while the KMO ranges from 0 to 1, the world-over accepted index is over 0.6. and chi-square =31893.556 and significant at sig=0.000 For Factor Analysis to be recommended suitable, the Bartlett's Test of Sphericity must be less than 0.05. Communalities indicate the amount of variance in each variable that is accounted for. Initial communalities are

1 The Kaiser Criterion is said to be reliable when: a) the averaged extracted communalities is at least more than .70 and when there are less than 30 variables, or b) the averaged extracted communalities is equal or above .60 and the sample size is above 250 cases (Field, 2009).

estimates of the variance in each variable accounted for by all components or factors. Extraction communalities are estimates of the variance in each variable accounted for by the factors.

Table 2 factor analysis

	Communalities	Initial	Extraction
1	Killing the raped woman	.393	.388
2	Use of impolite Language with opponents	.376	.348
3	Use of violence with the opposition	.450	.468
4	Reform by force	.531	.619
5	Excluding non-religious teacher	.588	.663
6	Woman Victimized honor crime must be killed	.457	.453
7	injustice of Muslims must be removed	.546	.559
8	refuse the debate with opponents	.570	.582
9	Prevent other religious doctrines in society	.591	.619
10	Inequality of the rights of women to men	.502	.489
11	Unification by force	.529	.570
12	Converted religion must be executed	.567	.583
13	No room for differences	.497	.499
14	Killing the woman with intimate affaire outside the marriage	.477	.522
15	Hatred of non-Muslims	.434	.428
16	Non-Muslim must be expelled from society	.461	.437
17	Supporting jihadi groups in all means	.595	.643
18	Jihadist groups restore the glory of the nation	.318	.340
19	Jihad saves religion	.487	.462
20	Jihad is an obligation	.567	.610
21	Martyrdom revives religion	.412	.368
22	Hatred of non-Muslims	.382	.394
23	No room for differences	.432	.446
24	Rejection of Dialogue	.468	.431
25	Use impolite language	.504	.501

Table 3 Eigenvalues

Factor	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total
1	10.387	41.547	41.547	9.896	39.585	39.585	7.853
2	1.513	6.052	47.600	1.025	4.099	43.684	7.365
3	1.367	5.468	53.067	.896	3.585	47.269	6.027
4	1.087	4.346	57.414	.604	2.416	49.686	6.075
5	.988	3.954	61.367				

Factor analysis revealed four factors explained 57% of the variance on the youth's radicalization. the first factor explained 41.5% and labeled use of force; the second factor explained 6% and labeled exclusion; the third factor explained 5.5% and labeled support jihadist and the fourth factor explained 4% and named intolerance with others.

Four main factors were found in the violent radicalization scale, there as follows:

Use of force. Violent radical beliefs were concentrated in this factors on the uses of force with others (opponents, women, non-Muslim,) and social change. Targets in general are the “outside” and the “others”. Non-group members, non-Muslim, and women are the most vulnerable target for radicalization. Honor crimes (killing victimized raped women) using the force with opponents, reform by force, and exclusion of non-religious teachers...etc.

Exclusion. Rejecting others internally and externally. Radical statements on this factor included: rejection of gender equal rights, killing converted Muslim, no room for differences, hearted of non-Muslim.

Jihad. Radical beliefs were high on this factor in general, supporting jihadist's groups, Jihadi groups bring the glory of the Umah, Jihad conserves the religion, jihad is obligation and Martyrdom revives religion.

Intolerance Others. Radical beliefs about others relatively low, starting with group centrism, non-muslim are enemy of Islam and expelling them from Muslim countries and finally, rejecting the right of non-Muslim to practice their religion

Table 4 Factors

		Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
1	Killing a woman with illegal intimate relation	.744			
2	Impolite language	.647			
3	Use of force with opponents	.605			
4	Reform by force	.601			
5	Exclusion of non-religious teachers	.484			
6	Killing the raped women	.411			
7	Lifting the grievance of Muslims	.407			
8	Rejection the dialogue	.341			
9	Prohibition of other religious factions	.333		.328	
10	Unequal rights of men and women		.608		
11	Unification by force	.303	.594		
12	Killing converted Muslims		.566		
13	No room for differences		.531		
14	Teaching Jihad		.384		
15	Hated of non-muslim		.357		
16	non-Muslim should not stay in Muslim society	.320	.336		
17	Support jihadi groups			.704	
18	Jihadi groups bring the glory of the Umah			.660	
19	Jihad conserves the religion			.516	.311
20	Jihad is obligation			.502	.483
21	Martyrdom revives religion			.300	
22	Expelled non-Muslim from Muslim society				.724
23	No rights for non-Muslim	.427			.543
24	Non-Muslim is enemy				.517
25	Release terrorist from Muslim prisons		.313		.357

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

Rotation Method: Promax with Kaiser Normalization.

Rotation converged in 19 iterations.

Determinants of University Students' Radicalization

Regression analysis reveals many determinants of student's radicalization. All determinants of radicalization explained 64.7% of the variance on radicalization and were significant ($F=161.203$, $\alpha=0.000$).

Regressing demographic, personal, social and environmental variables on university students' radicalization reveals a multiple relationship ($R=.807$) and that these variables explained 64.7% of the variance on university students' radicalization.

Table 5 ANOVA Table regressing Independent Variables on radicalization total Score

source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig
Regression	3581431.614	31	115530.052	161.203	.000 ^b
Residual	1918541.697	2677	716.676		
Total	5499973.311	2708			

There major determinants of radicalization were: (1) Personal factors: age, religion, pray, religion effect, religious compliance, anger, fear, internet use, cheating in the exam, low self-control, and use of force. (2). Family factors: Family size, number of employed persons in the family, father's education, mother's education, and mother's job. (3). Societal factors: State, nationality, feeling equity, feeling pride, life satisfaction, and life stress events (figure).

Figure 1 determinants of radicalization

Personal Facotrs	Familial Factors	Societal Factors
<ul style="list-style-type: none"> • Age • Religion • Pray • Religion effect • Religous complience • Anger • Fear • Internet • Cheating • Low self-control • Use Force 	<ul style="list-style-type: none"> • Family size • # of employed • Father's education • Mother's education • Mother's jo 	<ul style="list-style-type: none"> • State • Nationality • Feeling Equity • Feeling Pride • life satisfaction • life stress events

Table 6 ANOVA analysis

Model	Unstandardized coefficients		Standardized coefficients	t	sig	Correlations		
	B	St. Error	Beta			Zero-order	Partial	part
(Constant)	118.636	9.340		12.702	.000			
state	.684	.135	.071	5.064	.000	-.021	.097	.058
religion	-16.731	1.104	-.193	-15.154	.000	-.333	-.281	-.173
age	-2.378	.369	-.084	-6.438	.000	-.331	-.123	-.073
nationality	.849	2.047	.005	.415	.678	.061	.008	.005
family size	1.582	.341	.067	4.646	.000	.306	.089	.053
gender	1.503	1.090	.016	1.378	.168	.127	.027	.016
Number of Employed in the family	-1.893	.444	-.055	-4.264	.000	-.026	-.082	-.049
Number of unemployed	-.177	.527	-.005	-.336	.737	.355	-.006	-.004
Number of friends	.077	.060	.016	1.283	.199	-.035	.025	.015
Father's Education	2.681	.495	.075	5.414	.000	.199	.104	.062
Mother's Education	1.462	.468	.044	3.128	.002	.141	.060	.036
Father's Job	-.780	.531	-.018	-1.469	.142	-.059	-.028	-.017
Mother's job	1.915	.429	.054	4.464	.000	-.041	.086	.051
Victim of Violence	-2.365	1.477	-.022	-1.601	.109	.067	-.031	-.018
Violence Perpetrator	.635	1.416	.006	.449	.654	.102	.009	.005
Pray	3.717	.715	.073	5.196	.000	.265	.100	.059
Fight	1.169	1.181	.013	.990	.322	.108	.019	.011
Equal rights	.419	.615	.011	.680	.496	.006	.013	.008
Justice	-2.051	.640	-.048	-3.205	.001	-.063	-.062	-.037
Bride	-3.095	.693	-.061	-4.467	.000	-.148	-.086	-.051
Satisfaction	-3.332	.597	-.072	-5.586	.000	-.148	-.107	-.064
Religious effect	3.272	.699	.068	4.681	.000	.137	.090	.053
Compliance with religion	-4.929	.649	-.106	-7.597	.000	-.073	-.145	-.087
Anger	-3.424	.646	-.068	-5.296	.000	-.162	-.102	-.060
Fear	2.389	.590	.055	4.047	.000	-.010	.078	.046
Internet	-5.162	.730	-.085	-7.069	.000	-.202	-.135	-.081
Cheat	-3.075	1.134	-.033	-2.712	.007	-.099	-.052	-.031
Use Force	-2.679	1.188	-.029	-2.255	.024	.160	-.044	-.026
Family Problems	1.581	1.185	.016	1.334	.182	.074	.026	.015
Life Stress Events	.876	.422	.028	2.078	.038	.010	.040	.024
Low self-control	3.481	.083	.614	41.789	.000	.703	.628	.477

Discussion

Youth and young people as a national resource and power in the Arab society has gained a high level of political and security concern. Looking at youth as playing a vital role in human development and human security. Most important as a catalyst for change and social immunization against major social problems (poverty, violence and crime). Youth has become a mean and a goal for Human development. Educated and healthy youth will have less family size than their parents, higher marriage age, healthy kids and social investment that prevent them from involving in radicalization and terrorism. They can alleviate poverty. Education is the main path of achieving progress in human development among youth. Education is the best investment in empowering youth in society.

Today, Arab region faces a disastrous situation: more than 13 million children, or 40 percent of the 34 million school-age children, are not attending school in the countries affected either directly or indirectly by armed conflict. (AHDR, 2016, p. 171) With the harsh economic and social strains on youth, one can imagine what path youth might take in a world of widespread of drugs, human trafficking, violence, crime, radicalization and terrorism. Youth are pushed to unacceptable paths to accomplish their personal goals where all other venues are blocked.

The purpose of this study was to explore prevalence and the determinants factors of radicalization among the college students. Findings showed an alarming sign of the prevalence of the general and violent among university students. There major determinants of radicalization were: (1) **Personal factors:** age, religion, pray, religion effect, religious compliance, anger, fear, internet use, cheating in the exam, low self-control, and use of force. (2). **Family factors:** Family size, number of employed persons in the family, father's education, mother's education, and mother's job. (3). **Societal factors:** State, nationality, feeling equity, feeling pride, life satisfaction, and life stress events. Findings can be interpreted in the light of General strain theory, when people experience 'collective strains' that are: (a) high in magnitude, with civilians affected; (b) unjust; and (c) inflicted by significantly more powerful others, including 'complicit' civilians, with whom members of the strained collectivity have weak ties. Radicalization might be thus explained in terms of strains similar to Agnew's (1992, 2001, 2002, & 2010) theoretical explanation of terrorism. Drawing a parallel to Agnew's theory, collective strains increase the likelihood of radicalization, but they do not lead to terrorism in all cases. General strains produce negative feelings such as fear, anger and aggression and negative feelings can lead to criminal ideation. (Agnew,1992, 2001, 2002, 2010)

Social strains and exclusion ignited uprisings across many Arab countries in late 2010 and early 2011, causing some to descend into social and political instability and deep economic uncertainty. Young people have not been recognized as legitimate agents of change, nor have they been empowered to fulfill this responsibility (AHDR, 2016: 170). Socially and psychology isolated and strained young youth turn to extremism in they seek for identity, acceptance and purpose. This can be seen on a macro level for instance, in 2014 alone, the region accounted for almost 45 percent of all terrorist attacks worldwide. These attacks claimed the lives of more than 21,000 people (START, 2015).

Factor analysis revealed four factors explaining the Arab youth's radicalization. These factors are: use of force; exclusion; support jihadists and intolerance with others. These factors represent the macro picture in the Arab world. As stated in the Arab Human Development report (2016), that youth in the Arab region are struggling to attain full social and economic inclusion in their societies. The exclusion of youth is pervasive throughout the Arab region (AHDR, 2016, 170). no Arab country is among the countries with positive per capita GDP growth and high levels of voice and accountability. The participation of young people in formal institutionalized political processes in the Arab region is among the lowest worldwide There are significant roadblocks to fostering the progress of youth human development. The hobbled process of development exposes youth to the harsh effects of exclusion. This failure of Arab countries is leading young people to form negative perceptions of society and the future and providing a fertile ground for radical thinking and radical action among youth. (AHDR, 2016: 172).

To elevate such stains, youth needs to enhance their capabilities and expanding their opportunities by providing them good and relevant education along with health, justice and equality. Any successful policy should engage youth as partners and receivers (targets). Strains and 'grievances' are a major cause of radicalization, violent radicalization and terrorism and should be alleviated from youth's life (Albadayneh, Khaliefah, and Alhasan, 2016; Al-badayneh, Al-Assafeh, and Albahri, in press).

Findings showed multiple and mutual factors producing radicalization in universities. Impacts can range from individual, family school to society at large. Radicalization is a cumulative developmental process. It cannot occur in one trigger incident. Radical families produce radical kids, with radical schools with radical curriculum will produce radical students, and finely university will continue the process unless the university applies preventive measures against radicalization. Radical Arab students is to consider a global security threat (Al-badayneh, Khaliefah, and Alhasan,

2016; Al-badayneh, Al-Assafeh, and Albahri, in press). Empowering youth requires, on the one hand, introducing changes to the political, economic and social environment that causes their exclusion. Such changes must increase opportunities for young people to engage in the spheres of official politics; stimulate a macro-economy capable of producing decent work for young people and enhancing their entrepreneurship; and entrench the principles of justice, equality and equal opportunity in society, challenging all discriminatory practices based on identity, belief, ethnicity or gender. On the other hand, youth empowerment requires serious investments in improving the basic services necessary for enhancing young people's capabilities, particularly in education, health and other social services (AHDR, 2016: 7).

Policies of Preventing radicalization among Arab university's youth requires multi-level approach (Macro-meso-micro level). National policies need a cultural, social and values immunization against radicalization by enhancing human security pillars including effective citizenship, good education, fighting poverty and unemployment, respect human rights, strengthen democracy and freedom in all aspects of life. Human security and human development immunize youth against the involvement in the process of radicalization and can divert their radical path to compliant path with social mainstream norms. Youth needs to be protected and be free from need and the fear. Youth radicalization is a multi-faceted social and security problem and needs a multi-partnership approach to prevent it.

Findings raised the attention to the university environment threat and security's vulnerabilities. Moreover, it calls the attention to the take in account encountering radical beliefs dissemination among university students. Security policies are needed to prevent hijacking the university by radicalism, and transiting the university as incubator for radicalization and path to terrorism.

References

- Agnew, R. (1992). Foundation for a general strain theory of crime and delinquency. *Criminology*, 30(1), 47-87.
- Agnew, R. (2001). Building on the foundation of general strain theory: Specifying the types of strain most likely to lead to crime and delinquency. *Journal of Research in crime and delinquency*, 38(4), 319-361.
- Agnew, R. (2002). Experienced, vicarious, and anticipated strain: An exploratory study focusing on physical victimization and delinquency. *Justice Quarterly*, 19(4), 603-32.
- Agnew, R. (2010). General strain theory of terrorism. *Theoretical Criminology*, 14, 131-153.
- Adam, Karla. 2010. Radical Islam often fomented in college, *The Washington Post*, January 1. http://articles.washingtonpost.com/2010-01-01/world/36772205_1_islamic-society-umarfarouk-abdulmutallab-british-universities.
- Adams A., and Winthrop, R. (2011). The Role of Education in the Arab World Revolutions. *Opinion*, June, 2011. Available at: <http://www.brookings.edu/research/opinions/2011/06/10-arab-world-education-winthrop>
- Afifi, R. (2011) Youth as Agents of Change in UNESCO Regional Bureau for Education in the Arab States – Beirut pp 7-19 *Arab Youth : Civic Engagement & Economic Participation*. Beirut-Lebanon. Available at: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/FIELD/Beirut/pdf/YCE%20_EN.pdf
- Al-Badayneh, D, Al-khattar, A., and Al Hassan, K. (2011). Fearing Future Terrorism: Perceived Personal, National, Regional and International Threats of Terrorism in Siddik Ekici (ed) Pp 30 – 44 Volume 90: Counter Terrorism in Diverse Communities NATO Science for Peace and Security Series - E: Human and Societal Dynamics. IOS Press Ebooks. <http://ebooks.iospress.nl/publication/25655>
- Al-Badayneh, D. (2009). Human Development, Peace, Corruption, and Terrorism in the Arab World Paper presented at the 1st International Symposium on Terrorism and Transnational Crime, Antalya, Turkey. Retrieved from http://ikersjo.org/docs/Human_Development_Terrorism-1-2010.pdf
- Al-Badayneh, D. (2012). Radicalization incubators and Terrorism recruitment in the Arab world pp 1-44 in NAUSS The use of the Internet in Terrorism finance and terrorists recruitment. NAUSS, KSA. Available at: <http://www.nauss.edu.sa/Ar/DigitalLibrary/Books/Pages/Books.aspx?BookId=833>

- Al-badayneh, D. (2016). Causes of Radicalizing Among Arab University's Students: Policy and Preventive Implications. Paper presented at the 'Radicalization, Terrorism and Universities. Turkish Police Academy in Ankara, on 8-9 November 2016
- Al-badayneh, D. Al-Assafeh, R., and Albahri, N. (in press). Social Causes of Arab Youth Radicalizing. *Journalism and Mass Communication*, February
- Al-Badayneh, D., A., Al Hassan, K. and Almawajdeh, M., (2016). The Impact of Political Affiliation, Political Participation and life Satisfaction on Radicalization Among University Students. *British Journal of Arts and Social Sciences* ISSN: 2046-9578, Vol.21 No.II (2016) BritishJournal Publishing, Inc. 2016 <http://www.bjournal.co.uk/BJASS.aspx>
- Al-Badayneh, D., and Al Hassan, K. (2016). Religious Behavior and Radicalization Among Arab Youth: Implications for Terrorism Recruitment and Deradicalization. Pp 130-145 in Ekici, S., Akdogan, H., Ragab E., Ekici, A., & Warnes, R., (2016). *Countering Terrorist Recruitment in the Context of Armed Counter-Terrorism Operations*. IOS press. The NATO Science for Peace and Security Programme. Vol. 125.
- Al-Badayneh, D., Khelifa M. and Al Hassan, K. (2016). Radicalizing Arab University Students: A Global Emerging Threat. *Journalism and Mass Communication*, February 2016, Vol. 6, No. 2, 67-78 doi: 10.17265/2160-6579/2016.
- Anja Dalgaard-Nielsen (2010) Violent Radicalization in Europe: What We Know and What We Do Not Know, *Studies in Conflict & Terrorism*, 33:9, 797-814
- Arab Human Development Report (AHDR), (2016) Youth and the Prospects for Human Development in a Changing Reality. United Nations Development Programme, Regional Bureau for Arab States (RBAS), New York, New York, 10017, USA. www.undp.org/rbas and www.arab-hdr.org
- Arab Universities Association (2016). Eurie Eurasia Higher Education Summit. February 17-19, 2016 ISTANBUL – TURKEY <http://eurieeducationsummit.com/files/2016Presentations/1430-SultanAbuOrabi.pdf>
- ASDA'A Burson-Marsteller (2015). The 7th Annual ASDA'A Burson-Marsteller Arab Youth Survey 2015. <http://www.arabyouthsurvey.com/en/home>
- ASDA'A Burson-Marsteller (2016). The 8th Annual ASDA'A Burson-Marsteller Arab Youth Survey 2016. <http://www.arabyouthsurvey.com/en/home>
- Assaad R & Roudi-Fahimi F. (2007) Youth in the Middle East and North Africa: demographic opportunity or challenge?, Washington, DC: Population Reference Bureau

- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development*, 37(4), 887–907.
- Bhandari, Rajika and El-Amine, Adnan (2012). *Higher Education Classification in the Middle East and North Africa*, New York, NY: Institute of International Education.
- Bjorgo, T. (2009). *Root Causes of Terrorism: Myths, Reality And Ways Forward* (Routledge, 2005); Edward Newman (2006) Exploring the “Root Causes” of Terrorism, *Studies in Conflict & Terrorism*, 29:8, 749-772; and USAID, *Development Assistance And Counter-Extremism: A Guide To Programming* (October 2009).
- Bjorgo, Tore, and John Horgan, eds. (2008). *Leaving Terrorism Behind: Individual and Collective Disengagement*. New York: Routledge.
- Brown K., E., & Tania Saeed (2015) Radicalization and counter radicalization at British universities: Muslim encounters and alternatives, *Ethnic and Racial Studies*, 38:11, 1952-1968, Available at: <http://dx.doi.org/10.1080/01419870.2014.911343>
- Charlie Edwards & Luke Gribbon (2013) Pathways to Violent Extremism in the Digital Era, *The RUSI Journal*, 158:5, 40-47
- Dalgaard-Nielsen, A. 2008. *Studying Violent Radicalization in Europe II: The Potential Contribution of Socio-psychological and Psychological Approaches*. DIIS Working Paper, no 2008/3. Copenhagen: DISS.
- Davies, L. (2009). Educating against extremism: towards a critical politicization of young people. *International Review of Education*, 55(2–3), 183–203.
- El-Tawila, S. (2002). *Youth in the Population Agenda: Concepts and Methodologies*. MEAwards Regional Papers, West Asia and North Africa, No. 44. Cairo: Population Council.
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS: Introducing Statistical Method* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Gardner, Frank. 2006. “Campus Radicals ‘growing problem’.” BBC News, October 5. <http://news.bbc.co.uk/1/hi/uk/5411172.stm>.
- Gurr, Ted Robert (1970). *Why men rebel*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Hansen, D. T. (2001). Teaching as a moral activity. In V. Richardson (Ed.), *Handbook of research on teaching* (4th ed., pp. 826–857). Washington: AERA.

- Harrison, Alison. 2011. "Campus Extremism 'a Serious Problem' Say MPs and Peers." BBC News, April 28. <http://www.bbc.co.uk/news/education-13223026>
- Juergensmeyer, Mark. 2003. *Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Lancaster, Pat (July 2009). "Youth: the great 21st-century challenge.". *Middle East* (402): 12–16.
- Makdisi, G. (1990). *The Rise of Humanism in Classical Islam and the Christian West* (Edinburgh: Edinburgh University Press,
- McCauley, C., and S. Moskalenko. (2008). "Mechanisms of Political Radicalization: Pathways toward Terrorism." *Terrorism and Political Violence* 20 (3): 415–433. doi:10.1080/0954655 0802073367
- Mill, A. (2009). "Failure of George Mason U.'s Persian Gulf Campus Sparks Concerns about Overseas Ventures," *The Chronicle of Higher Education*, 55, no. 27, (March 2009).
- Pels, T., and de Ruyter, D., (2012) *The Influence of Education and Socialization on Radicalization: An Exploration of Theoretical Presumptions and Empirical Research* *Child Youth Care Forum* (2012) 41:311–325. DOI 10.1007/s10566-011-9155-5
- Silber, Mitchell, and Arvin Bhatt. 2008. *Radicalization in the West: The Home-grown Threat*. New York: Police Department. http://www.nyc.gov/html/nypd/downloads/pdf/public_information/NYPD_Report-Radicalization_in_the_West.pdf
- Silke, A. (2008). Holy warriors: Exploring the psychological processes of Jihadi radicalization. *European Journal of Criminology*, 5(1), 99–123.
- START (National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism). 2015. *Global Terrorism Database*. <http://www.start.umd.edu/gtd/>.
- UNESCO (2012). "World Arabic Language Day". 18 December 2012. Retrieved 12 February 2014.
- Urdal, Henrik. 2012. "A Clash of Generations? Youth Bulges and Political Violence." United Nations Population Division, Expert Paper No. 2012/1. New York. http://www.un.org/esa/population/publications/expertpapers/Urdal_Expert%20Paper.pdf.
- Vincent Romani (2009). *The Politics of Higher Education in the Middle East: Problems and Prospects*. Middle East Brief. No.36. Crown Center for

Middle East Studies. Brandeis University. Available at: <http://www.brandeis.edu/globalbrandeis/documents/MEB36.pdf>

Webber, D. (2011). Education as counterterrorism tool and the curious case of the Texas school book resolution. Available at: http://works.bepress.com/diane_webber/10 . Accessed 11 June 2011.

Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). What kind of citizen? The politics of educating for democracy. *American Educational Research Journal*, 41(2), 237–269.

Wikipedia, the free encyclopedia (2016). Higher Education in the Arab World https://en.wikipedia.org/wiki/Higher_Education_in_the_Arab_World

World Bank. 2008. “Youth and Unemployment in Africa: The Potential, The Problem, The Promise.” December. Washington, D.C.

KİTAP İNCELEMESİ

BATI MEDYASININ ORTADOĞU TASAVVURU; POPÜLER JEOPOLİTİK, ORYANTALİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Conception of the Middle East in The Western Media; Popular Geopolitics, Orientalism and International Relations

Yazar: Mahmut GÖKMEN, İstanbul: İlke Yayıncılık, 2012, 216 Sayfa,
ISBN: 6055961312

Müberra ÖZTÜRK*

“Batı Medyasının Ortadoğu Tasavvuru” adlı kitap Mahmut Gökmen’in Türkiye’de pek bilinmeyen bir alan olan siyasi coğrafya üzerine yayınladığı makalelerin bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş ve 2012 yılında basılmıştır. 6 farklı makaleden oluşmasına rağmen her birinin ayrı ayrı ortaya koyduğu argümanlar son tahlilde bir bütünlük arz etmektedir. Kitapta temel olarak altı çizilen argüman; devletlerin politikalarını belirlemede en önemli unsurlardan biri olan coğrafi durumlarının stabil olduğu gerçeği, ve bunun karşısında coğrafi algınsa dinamik olabileceğidir. Strateji ve politikalarına meşruiyet dayanağı arayan politika üreticiler bunu elde etmek için bahsedilen değişken algıyı manipüle edebilme şansına sahiptirler. Bu manipülasyon kamuoyu desteğini sağlamada başat rol oynayacaktır. Kitlelerin algısını şekillendirme ya da başlı başına meydana getirme arzusu göz önünde tutulduğunda; kitabın ilk bölümü Batı medyasının sorunlu Doğu tasviri, yaratılan algı ve bu algıyı yaratmada araçsallaştırdıkları imge ve söylemleri ele alıyor. İkinci bölümde ise yaratılan algının temelini oluşturduğu reel politikalara dair söylem ve eylemler ile bunların çıktıklarına yer veriliyor.

Batı medyasının insanları kategorize eden, onların yaşam sahasını kendi yarattığı coğrafi tahayyül çerçevesinde tasvir eden yapısı oryantalist söylem içerisinde kendisine yer bulmaktadır. Bu tasvire göre batı doğu halklarını öncelikle farklılıklarını ele almaksızın homojen bir birlik olarak mi-

* Arş. Gör. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi.

nimalize etmektedir. Homojenleştirdiği bu kalabalığı ilkel, saldırgan bir azınlık kabilesi topluluğu olduğu iddiasıyla bir genellemeye tabi tutarak kendi benliğinden ayırmıştır. Oluşturulan imaj, metruk bir arazi, çölde sıkışmış peçeli kadınlar ya da sakallı adamlar tehdididir. Ortaya çıkan figür aslında korkunun beden bulmuş, ete kemiğe bürünmüş halidir. Bu noktadan sonra artık Batı “potansiyel terörist”i parmakla gösterebilme konforuna ulaşmıştır. Bu “korkunç öteki” oryantalist eleştirisinde de söylendiği gibi batılı politikaların desteğini ve haklılığını temin etmektedir. Bu doğrultuda birinci maddede Amerika’nın ikonlaşmış dergilerinden National Geographic’in 1990-2006 yılları arasında oryantalist bakışlı söylem ve imgeleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda araştırmacılar bu ötekileştirme söylem ve biçimini ortaya koymuştur. İnceleme oryantalist düşüncenin arka planında olan ve onu besleyen jeopolitik kodların deşifre edilmesi bakımından dikkate değer bir çalışmadır.

Batı medyası temsil ettiği korkunç çehreyi (örneğin sakal sembolünü) her doğu bağlantılı kavramla özdeşleştirerek kullanmaktadır. Bu insanlarda uzun vadede bir korku kültürünü yerleştirmektedir. Bunun kültür olarak vurgulanması aslında korkunun ebedileşiyor olduğuna bir işarettir. Yani Arapların ya da Ortadoğuluların tehlikeyle devamlı olarak bir araya getirilmeleri onlar hakkında basit bir çarpıtılmış imaj yaratmaktan ötede, zihinlerde insan ve mekan tasavvurunu sabitleştirerek bunun üzerine inşa edilecek siyasi, iktisadi, çevresel siyasaları kolaylaştıracak davetiyelerdir. Bu yönüyle kitap algıların kısa vadede yarattığı etki ve tepkinin uzun vadede kilit jeopolitik siyasalara dönüşmesini bize göstermesi açısından dikkate değerdir. Özellikle popüler jeopolitik imajın mikro ölçekte cereyan edişini ve bir bütün olarak makro ölçekte ulus bilincine varacak, hatta küresel hegemonik ilişkilerin meşruluk kaynağı olarak görüleceği meydana çıkmaktadır. Üretilen bilginin zorla kabul ettirilmesinden, makalede de yer aldığı üzere, mizah yoluyla güldürürken öğreterek içselleştirilebilir halde sunulması elbette ki algıların kalıcılığını pekiştirecek, politikalara gerekli meşruiyet zeminini kolaylıkla sağlayacaktır.

Bütün bu uzun algı yaratma süreçlerinden sonra kamuoyundan istediği desteği bulan siyaset üreticilerin, yani güçlü olan devletlerin zayıf olan devlet üzerindeki hegemon olma sorumluluğu “beyaz adamın misyonu” olarak tanımlanmaktadır. Çarpıcı bir örnek 11 Eylül Saldırıları üzerinden şu şekilde verilmektedir; Saldırıların ardından uçağı kaçıran korsanların Kanada’lı olduğu ortaya çıksaydı ve Afganistan’a yapılan hareketin Kanada’ya yapılacağı ilan edilseydi bu kamuoyundan aynı kabulü alır mıydı? Bu örnekte mühim olan aslında sebep-sonuç ilişkisinin çok önceden kurulmuş olduğu, yaşananların birbirini takip eden ve tetikleyen süreçler olduğuna yapılan

vurgudur. Dolayısıyla tıpkı öncesinde popüler jeopolitiğin meşruiyet sağlamada kullanılması gibi, tehlikeli ötekinin medenileştirmesinde de insan hakları araçsallaştırılmıştır. Bu haklar bir nevi güçlü devletlerin zayıf devletler üzerinde yumuşak güç uygulama kabiliyetini sağladığı ölçüde insani olması yönüyle eleştirilmiştir.

Son olarak üretilen bu çarpık imajın reel politikteki yansıması son iki makalede yukarıdan ve aşağıdan jeopolitik çerçevesinde ele alınmıştır. Bölgede tek taraflı hegemonya arayışında olması nedeniyle birincil aktör olan ABD'nin Türkiye ile ikili ilişkileri incelenilmiştir. Ardından Türkiye'de bir saha çalışmasında üç farklı üniversitenin öğrencileri örneklem olarak kullanılmıştır. Öğrencilere ABD-Türkiye algıları sorulmuştur. Bu çalışmada örneklemelerin geleceğin siyaset yapıcılarını olacağı varsayılarak Türkiye-ABD ilişkilerinin kısa vadeli gelecekte ne olacağı öngörüsüne ulaşılması amaçlanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen en dikkat çekici sonuçlara göre kişilerin olumsuz algıları ancak birbirlerine temas edebilecekleri ortamların oluşması, geliştirdikleri sosyal, ekonomik bağlarla birbirlerine bağımlı hale gelmeleri ile yumuşayabilmektedir. Bu bağlamda kitap için yazılabilecek bir öneri bölümünde yer alacak kayda değer bir çıktı elde edilmiştir.

Kitap bir araya getirdiği makaleleri bir bütünlük içerisinde sunarak yazın alanında bir boşluğu doldurmaktadır. Alana dair elzem tespitler yapmaktadır. Çalışmanın bir sonraki muhtemel aşaması anılan sorunlara karşı bir kontra argüman sunma bakımından değerlendirilebilir. Makalelerde kullanılan dil bazı kısımları istisna olmak üzere akıcıdır. Kitap bir derleme olması nedeniyle giriş kısmı olmakla beraber sonuç yazılamamıştır. Bunun da akademisyenin çalışmalarının bitmek zorunda kalmasından kaynaklanmış olduğu muhtemeldir. Ancak kitapta yer alan giriş makalesi bu cihette hem giriş hem de sonuç bölümü olarak okunabilir. Makalelerde kullanılan kaynaklar birincil nitelikte kaynaklardır ve geniş ve sistemli bir taramanın ürünü olduğu muhakkaktır. Kitap ortadoğu ve uluslararası ilişkiler çalışmaları yapan son dönem lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri için kaynak niteliğinde taşırkeni muhayyel coğrafyalar, oryantalizm ve popüler jeopolitik çalışmaları yapan akademisyenler için de dikkate alınması gereken bir eser niteliğindedir.

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI DERGİSİ YAZIM KURALLARI

Yayın İlkeleri

Güvenlik Çalışmaları Dergisi, disiplinlerarası bir yaklaşımla hazırlanan güvenlik çalışmaları alanında bilimsel makalelerin yer aldığı hakemli bir dergidir. Dergi Şubat, Haziran ve Ekim aylarında olmak üzere, yılda üç kez yayımlanır.

Güvenlik Çalışmaları Dergisinin yayım dili Türkçe'dir. Ancak Yayın Kurulunun uygun gördüğü İngilizce makaleler de dergide yer alabilir.

Dergide yayımlanan yazıların daha önce hiçbir yayım organında yayımlanmamış, ilk defa Güvenlik Çalışmaları Dergisinde yayımlanıyor olması gerekmektedir. Daha önce bilimsel bir toplantıda sunulmuş olan bildirimler, bu durumun belirtilmesi şartıyla kabul edilebilir.

İlk yayımlandığı tarihten itibaren asgari 25 yıl geçmiş olan; önem ve etki bakımından klasik metin olarak değerlendirilebilecek yazı ve çeviriler, daha önce yayımlanmamış olmaları kuralının istisnasını oluşturur. Bu tür metinlere daha önce yayımlanıp yayımlanmamış olmalarına bakılmaksızın dergide yer verilebilir. Buna ilaveten, dergide kitap eleştirileri de yayımlanabilmektedir.

Güvenlik Yönetimi Dergisinde yayımlanan yazıların fikri sorumluluğu yazarlara aittir. Yayım için kabul edilen metinlerin, fiziki ve elektronik ortamda, tam metin olarak yayımlanmak da dahil olmak üzere, tüm yayım hakları Güvenlik Çalışmaları Dergisine aittir. Kullanılan çizim, fotoğraf ve görsel malzemenin hakları da Güvenlik Çalışmaları Dergisine ve anlaşmalı olarak da çizer ve fotoğrafçısına aittir.

Yazıların Değerlendirilmesi

Yazılar, bilgisayar ortamında ve dizgi programında kullanılabilecek şekilde e-postayla ya da cd içerisinde teslim edilmelidir.

Dergiye yayımlanmak üzere yollanan makaleler, "kör hakem" yöntemiyle değerlendirilmektedir. Editörler tarafından incelenen ve değerlendirilmesi uygun bulunan çalışmalar, iki ayrı hakeme gönderilmektedir. İki hakemin görüş ayrılığı durumunda, üçüncü bir hakemin görüşüne başvurulmaktadır. Hakemlerden gelen raporlar doğrultusunda, makalenin yayımlanmasına,

yazardan hakem raporuna göre düzeltme istenmesine ya da yazının reddedilmesine karar verilmekte ve karar yazara iletilmektedir. Basımı uygun bulunan yazıların, yayımlanıp yayımlanmayacağına ya da derginin hangi sayısında yayımlanacağına editörler karar verir. Yazar süreç konusunda e-posta yoluyla bilgilendirilmektedir.

Güvenlik Çalışmaları Dergisine ulaşan yazılar için yanıt verme süresi otuz gündür. Bu süre içinde yanıtlanmayan yazılar ulaşmamış demektir. Yazılarla ilgili olumlu ya da olumsuz görüş yazara mutlaka bildirilir.

Yazım Kuralları

Güvenlik Çalışmaları Dergisine gönderilen yazılar için bir sayfa sınırlaması yoktur. Ancak, yazıların 4000-7000 arası kelime sayısında olmalıdır. Gerekli kısaltma ve uzatmalar yazarla iletişim içinde yapılabilir.

Yazılarla birlikte, 150 kelime civarında Türkçe ve İngilizce dilde özet, 5-10 kelime arası Türkçe ve İngilizce dilde anahtar kelimeler, İngilizce başlık ve ilaveten Türkçe kısa özgeçmiş de iletilmelidir.

Dergideki makalelerin imla ve noktalamasında yazarın tercihleri geçerlidir. Ancak sehven yapıldığı anlaşılan yazım ve noktalama hataları düzeltilir.

Yayımlanması talebiyle Güvenlik Çalışmaları Dergisine ulaştırılan yazılarda, metin içindeki alıntı ve göndermeler, ayrıca içinde (yazar adı, kaynağın basım yılı: sayfa numarası sırasıyla), APA (American Psychological Association)'nın en son gönderme ve kaynak gösterme kılavuzuna uygun olarak yapılmalıdır. Metin dışında yapılan açıklamalarda, sonnot yerine, o sayfanın altında yer alacak olan dipnot kullanılmalıdır.

Güvenlik Çalışmaları Dergisinde yayımlanan makalelerin yazarlarına, yazılarının bulunduğu sayıdan beş adet verilir.

Güvenlik Çalışmalarına yazı göndermek için, guvenlikcalismalari@pa.edu.tr e-posta adresini kullanabilirsiniz. Güvenlik Çalışmaları'nın gelecek sayılarında işlenecek dosya konuları internet sitesinden öğrenilebilir.

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Güvenlik Çalışmaları Dergisi
Turkish Journal of Security Studies

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Polis Akademisi, 06580 Anıttepe, Ankara / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 462 90 65 / 92 Fax: (312) 462 90 95
e-posta:guvenlikcalismalari@pa.edu.tr